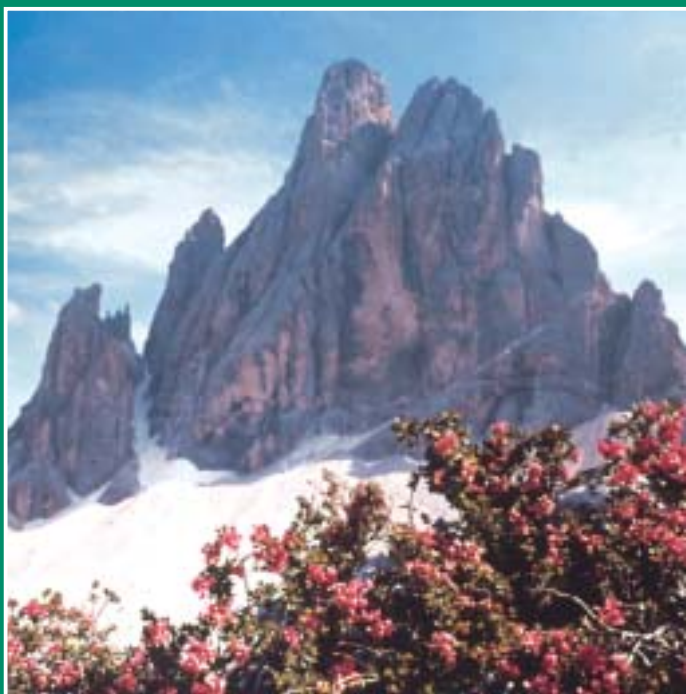

Ivan Merz

**PLAMEN
ZA
VISINAMA**

Ivan Merz

PLAMEN
ZA
VISINAMA

Biblioteka RADOST I NADA - 26

Izdavač

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Zagreb Jordanovac 110 i Postulatura
za beatifikaciju Ivana Merza, Zagreb, Vlaška 93

Za izdavača

Božidar Nagy, Zagreb, Palmotićeve 31

Lektura

Daliborka Pavošević

Tehnička suradnja

Vlatko Radović

Kompjutorska priprema

Medijski centar "Glas Slavonije" d.d., Osijek

Tisak

»Ceris«, Vinkovci

Naklada: 3000

Naslovna stranica: Dolomiti, Croda del Toni, 3094 m.

Foto: G.Ghedina. U predjelima Dolomita Ivan Merz je boravio na frontu za vrijeme prvog svjetskog rata i tu je doživio potpuno obraćenje Bogu.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 242

MERZ, Ivan

Plamen za visinama : misli Sluge Božjega Ivana Merza / Ivan Merz ; priredio i komentirao Božidar Nagy. - Zagreb : Filozofsko teološki institut Družbe Isusove : Postulatura za beatifikaciju Ivana Merza, 1999. - 128 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka Radost i nada ; 26)
Bibliografija str. 117-126.

ISBN 953-6257-69-6 (Institut)

990712050

Ivan Merz

**PLAMEN
ZA
VISINAMA**

**Misli
Sluge Božjega Ivana Merza**

Priredio i komentirao:
Božidar Nagy, DI

Zagreb, 1999.

PREDGOVOR

Za vrijeme studija u Beču Ivan Merz je zapisao u svoj dnevnik ove riječi: "*U meni je plamen za beskrajnim visinama, žar za nepomućenim grljenjem Sina i Oca i Duha...*" (12.V.1920.) Nekoliko riječi iz ovog njegova zapisa, tj. "plamen za visinama", učinile su nam se najprikladnije da ih stavimo kao naziv ove zbirke njegovih odabranih misli. U ovim riječima čitamo najprije nazočnost milosti Božje u njegovoj duši koja je Ivana rasvijetljavala, privlačila i vodila prema božanskim visinama; ali isto tako otkrivamo i njegov odgovor i suradnju s Duhom Božjim koji ga je nadahnjivao. Kako se odvijao taj Ivanov zemaljski uspon prema vrhuncima kršćanske savršenosti o tome nam govore upravo ove njegovo misli u kojima će oni koji slično osjećaju naći mnogo poticaja i ohrabrenja za svoj uspon prema Božjim visinama.

Papa spominje "životno zvanje" Ivana Merza

Lik i djelo sluge Božjega Ivana Merza postaju sve prisutniji našem vremenu. Njegov postupak za beatifikaciju koji se odvija u Rimu bliži se pomalo kraju, što je još jedan poticaj da šira javnost bolje upozna ovog hrvatskog kandidata za oltar.

Na svome drugom pastoralnom pohodu Hrvatskoj u listopadu 1998.g. Papa Ivan Pavao II. ponovno je spomenuo Ivana Merza kao što je to učinio i prilikom svoga prvog pohoda, četiri godine ranije. U propovijedi na sv. misi u Splitu na Žnjanu, 4.X.1998., Sveti Otac je osim spomena nje-

gova imena naveo Merzovu poznatu misao: "Katolička vjera je moje životno zvanje."

Kroz ove odabrane Merzove tekstove u kojima se zrcali duša Ivana Merza možemo slijediti put kako je Ivan ostvarivao svoje "životno zvanje". Misli ovdje objavljene sabrane su iz njegova dnevnika, članaka, pisama i neobjavljenih rukopisa; svrstane su po srodnosti u cjeline po određenim temama. Merz ih je napisao u raznim prigodama, na raznim mjestima.

Priručnik duhovnog života

Kroz ove odabrane misli možemo duboko zaviriti u dušu Ivana Merza i njegovo doživljavanje i proživljavanje katoličke vjere i njezinih istina. U njegovoj duši, po prirodi otvorenoj za sve što je dobro, lijepo i plemenito, možemo jasno uočiti djelovanje Božje milosti koja ga od mladenačkih dana potiče i vodi prema vrhuncima kršćanske svetosti. Također je i vidljivo kako se Ivan spremno odazivao Božjoj milosti koja prosijava iz njegovih tekstova i kako je s njome surađivao, što potvrđuje njegov intenzivni duhovni i asketski život samosvladavanja, njegova borba na moralnom području u nadvladavanju slabosti koje je osjećao kao i svaki čovjek. Njegovu suradnju s milošću potvrđuje njegovo zauzeto izgrađivanje i sticanje kršćanskih vrлина o čemu nam posebno svjedoče njegova "pravila života", kao i odluke za usavršavanje kršćanskog života koje je činio pod duhovnim vježbama.

Kad je Ivan zapisivao ove misli sigurno nije slutio da će jednoga dana biti ovako probrane i svrstane u sistematsku cjelinu kao jedan mogući priručnik duhovnosti. No, ako on to nije izravno slutio kad ih je stavljao na papir, danas nam je ja-

sno da ga je Božja Providnost vodila i pripremala da njegov primjer i vjersko iskustvo posluži za uzor drugima. Njegove su misli poslužile za izgradnju kršćanskih stavova mnogih mladića i djevojaka koji su slijedili njegov primjer. Pomogle su i pomažu nadalje onima, koji poput Ivana osjećaju da ih Božja milost poziva na dublji, savršeniji kršćanski život, na ostvarivanje ideala kršćanske svetosti. Dr. B. K. iz Zagreba, izjavila je kako joj je samo jedna Ivanova rečenica - "ići u neugodne situacije" - veoma mnogo pomogla u životu. (Merz ju je napisao u Parizu kao jednu od svojih odluka u "životnom pravilu").

Za bolje razumijevanje Merzovih misli

Misli i tekstovi Ivana Merza objavljeni u ovoj knjizi sami za sebe već puno govore. Međutim, kad se stave u kontekst iz kojega su izvađeni, kad im se promotri tzv. "Sitz im Leben", može im se otkriti i proširiti daljnje značenje. Stoga smo na kraju svakog dijela teksta stavili oznaku izvora odakle je misao uzeta. Čitatelj po toj bilješci može lako pronaći mjesto u Ivanovim spisima i uočiti širi kontekst u kojem je misao nastala kao i njezinu daljnju poruku. Slovo "D" na kraju većeg dijela tekstova koji se redovito nalaze na početku gotovo svakog poglavlja, znači da je tekst uzet iz njegova dnevnika. Brojke u zagradama na kraju ostalih tekstova znače redni broj bibliografske jedinice tj. Merzova članka ili spisa, koji su navedeni na kraju knjige u Bibliografiji objavljenih radova Ivana Merza. Ti su spisi zreli plod njegova duhovnog stvaralaštva a nastali su uglavnom u Zagrebu. Uz neke tekstove naznačeno je da su uzeti iz knjige odabranih Ivanovih tekstova "Put k Suncu", (2. izdanje, Zagreb, FTI, 1993., 232 str.)

Važno je imati u vidu mjesto i okolnosti u kojima su pojedini tekstovi nastajali; to važi posebno za tekstove uzete iz dnevnika, uz koje je naznačeno mjesto i datum kad su napisani. Iz tih podataka vidi se da je Ivan često mijenjao mjesto boravišta, posebno za vrijeme rata, ali je svugdje nastojao staviti na papir svoja zapažanja i razmišljanja. U kratkoj biografiji stavljenoj na početku lako se može pronaći gdje se Ivan koje godine nalazio i što je u kojem periodu radio. Tekstovi koji su nastajali na ratištu za vrijeme prvog svjetskog rata između 1916. i 1918. posebno su zanimljivi i bogati proživljenim iskustvom susreta s patnjom i smrću, što je za posljedicu imalo njegovo približavanje Bogu i prihvaćanje kršćanskog poimanja svijeta i života.

Merzov uspon prema kršćanskoj savršenosti

Čitatelj će nadalje moći uočiti da su Ivanovi tekstovi u svakoj cjelini poredani uglavnom kronološki, onako kako su vremenski nastajali; napose se to odnosi na tekstove iz dnevnika. To nam omogućuje uočiti njegov razvoj u pristupu određenim vjerskim istinama ili moralnim problemima s kojima se suočavao.

U duhovnom razvoju Ivana Merza postoji stupnjevitost i uspon. Prve godine mladenaštva često su ispunjene nejasnoćama, lutanjem i traženjem na vjerskom i moralnom području. Sve je to našlo odjeka u njegovom dnevniku, što ga čini veoma bliskim svakome, napose mladom čovjeku koji poput njega traži odgovore na životna pitanja. Merz se postupno uzdizao prema kršćanskoj svetosti, ali to nije išlo bez borbe, odricanja, uočavanja svojih slabosti i otpora ljudske naravi; sve to on iskreno priznaje na stranicama

svoga dnevnika. Stoga je kod čitanja ovih njegovih misli korisno i važno obratiti pozornost preko bilješke na godinu kad je koja misao ili tekst nastao. Može se tako uočiti, s jedne strane, mladenačko stanje traženja njegove duše, izraženo uglavnom u tekstovima iz dnevnika, a koje se razlikuje od onog dubokog iskustva vjere i izgrađenih kršćanskih stavova koji su karakteristični za zreli period njegova života, što nalazimo u njegovim tekstovima objavljenima u raznim člancima i djelima nastalim posljednjih godina njegova života. S druge pak strane, u tekstovima iz dnevnika može se vidjeti kako je Ivan, premda mlad, veoma zrelo razmišljao o pojedinim životnim problemima.

Kardinal Franjo Kuharić:

"Ivan Merz nam ima puno toga reći!"

Za pedesetu obljetnicu smrti sluge Božjega Ivana Merza 1978.g. bio je održan u Zagrebu o blagdanu Krista Kralja, simpozij, zatim euharistijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali te svečana akademija. Zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić, održao je tom prigodom dva govora o Ivanu Merzu iz kojih donosimo ove izvatke.

"Kad se planine gledaju iz daljine ne vidi se sve bogatstvo njihove ljepote. Ali, kad se uđe u njih vidi se sva različitost vidika, očituju se vrhunci, vide se doline i otkriva se bogatstvo planinskih vijenaca. Slično se događa i s Božjim čovjekom. Ako ga gledamo iz daljine, bilo vremen-ske, bilo prostorne, ne doživljavamo bogatstvo njegove duše. Ali, kad se uđe u otajstvo duše, otkriva se bogatstvo milosti. Simpozij prigodom 50. obljetnice smrti Ivana Merza (1978.g.) otkrio je bogatstvo njegove duše i služi tome da danas po-

kaže tko je živio među nama, tko je djelovao u gradu Zagrebu, i tko je svim srcem nastojao da Isusa Krista što više unese u duše i da Crkva u hrvatskom narodu bude što svetija." (*Propovijed u zagrebačkoj katedrali, 24.XI.1978.*)

"Ima ljudi, sigurno i među mladima, koji vole planine. Kao što sam jučer u katedrali spomenuo da je otkrivanje Merčeve duše ulazak u jedan splet divnih planina, tako bih sada pozvao da bude što više planinara duha koji će težiti prema tim vrhuncima. Ivan Merz blješti u tom nizu velikih, vjernih sinova i kćeri naše Crkve u hrvatskom narodu kao jedan blještavi vrhunac. I kao što se na vrhunce penju hrabri planinari, tako bih želio da otkrivanje Ivana Merza u mladim dušama ove generacije, ovih naših prilika, budi težnju da se penju, da idu u visine i da osjete kako je divno gledati s tih visina na široke horizonte Božje stvarnosti i da osjete kako je čist zrak u visinama, te da uvijek prema njima teže.

Ivan Merz ima mnogo toga reći danas našim mladima, našim sjemeništarcima, našim bogoslovima, našim redovnicima i redovnicama, nama svećenicima i biskupima. Zaista, ovaj naš dragi Orao bio je apostol vrlo kratko vrijeme, samo šest godina, a unio je mnogo, učinio je mnogo, zapalio je mnoge, jer je sam gorio ljubavlju Duha Svetoga koja se u njemu razgorila u otvorenost duše da prihvati Isusa za Kralja svoga srca i života i da uđe u Njegovo Kraljevstvo."

(*Govor na svečanoj akademiji u Zagrebu, 25. XI. 1978. prigodom proslave 50. obljetnice smrti Ivana Merza.*)

Put k Suncu

Ove misli Ivana Merza već su objavljene zajedno s mnogim drugim njegovim tekstovima u spomenutom drugom izdanju knjige "Put k Suncu". Naziv te knjige ima svoju zanimljivu povijest. Godinu dana nakon smrti Ivana Merza, došli su mu na grob njegovi mladi prijatelji i štovatelji i položili mu vijenac s bijelom vrpcom na kojem je stajao natpis: "HVALA TI, ORLE KRISTOV, ŠTO SI NAM POKAZAO PUT K 'SUNCU'!" (Ova vrpca s natpisom sačuvala se sve do danas i nalazi se u Ivanovu muzeju u Zagrebu.) Ta rečenica najbolje izražava što je Ivan Merz značio, a što i danas znači, za hrvatsku mladež: bio je onaj koji i svojim primjerom i bogatstvom svojih misli pokazuje mladima put k Isusu Kristu, svjetlu svijeta i suncu života.

Napisano u blistavom okrilju Milosti

Jedan od Ivanovih suvremenika i štovatelja, Ton Smerdel, svoj susret s Merzom preko njegovih misli i tekstova ovako je izrazio: "Iz svakog rada koji je on napisao osjetio sam snagu, jer je on možda bio jedini među nama koji je sve ono što je napisao, napisao u svetom zanosu i blistavom okrilju nerazjašnjene Milosti. To je bila njegova snaga, a i danas je. Zato je mogao djelovati na mladež i baš nju učiniti onom koja će braniti Boga". (*Ton Smerdel: In gloriosam memoriam, Nedjelja, 18. V. 1930.*)

Božidar Nagy, DI
postulator kauze za beatifikaciju
Sluge Božjega Ivana Merza

*Ivan Merz
na završetku gimnazije
Banja Luka, 1914.*

*Ivan Merz
časnik u prvom
svjetskom ratu,
na talijanskoj
fronti, 1917.*

*Ivan Merz
student u Beču,
1920.*

IVAN MERZ

1896. - 1928.

Biografski podaci

Ivan Merz rodio se u Banja Luci 16. XII. 1896. god. Odgajan je u liberalnoj sredini. Gimnaziju je završio u rodnom mjestu. Nakon mature, 1914. god., pohađa kroz tri mjeseca vojnu akademiju, a potom 1915. započinje studij prava na Bečkom sveučilištu. Prvi svjetski rat prekida mu studij. Mobiliziran je. Proživljava sve strahote rata na fronti u Italiji od 1916. do 1918. Nakon rata nastavlja studij književnosti u Beču 1919./1920. i dovršava ga u Parizu tijekom dvije godine, od 1920. do 1922.

Po završetku studija, u jesen 1922. god., dolazi u Zagreb gdje postaje profesor francuskog jezika i književnosti na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Doktorirao je 1923. na Filozofskom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta radnjom pisanom na francuskom o utjecaju liturgije na francuske pisce. Potom kroz dvije godine, od 1923. do 1925., kao prvi laik u Hrvatskoj studira filozofiju i teologiju pod vodstvom isusovaca nastojeći se tako što bolje osposobiti za svoj apostolski rad.

Razmišljanjem, studijem, a osobito u krvi i plamenu rata dolazi do spoznaje o istinitosti kršćanske vjere. Potpuno se dariva Kristu načinivši kao laik zavjet vječne čistoće. Sve svoje slobodno vrijeme posvećuje odgoju hrvatske mladeži u katoličkoj organizaciji "Hrvatski Orlovski Savez" kojoj je dao geslo "Žrtva - Euharistija - Apostolat". Kao

katolički intelektualac riječju i perom oduševljava mlade i odrasle za Krista i Crkvu. Jedan je od prvaka liturgijskog pokreta među Hrvatima. Sustavno u Hrvatsku uvodi ideje Katoličke Akcije Pape Pija XI. Glavna njegova karakteristika kao katoličkog intelektualca jest ljubav i odanost Katoličkoj Crkvi, Rimu i Papinstvu, što je nastojao usaditi kod svih s kojima je saobraćao. Premda mlad i kao laik smatran je "stupom Crkve" u Hrvatskoj.

Svojim apostolskim radom i svojom opsežnom spisateljskom djelatnošću u katoličkom tisku ostavio je dragocjenu duhovnu baštinu koja je postala izvor nadahnuća budućim naraštajima. Namjeravao je osnovati svjetovni institut - zajednicu laika koji bi radili za Krista i Crkvu. Nakon njegove smrti ovu je zamisao djelomično ostvarila Marica Stanković, osnovavši žensku Zajednicu Suradnica Krista Kralja, kao prvi svjetovni institut u Hrvatskoj. Ime Ivana Merza značilo je, a znači i danas, program života i rada za vjernika katolika koji se želi aktivno angažirati u širenju Kristova Kraljevstva pod vodstvom Crkve i njezinih pastira.

Ivan Merz je bio čovjek žive vjere, iskrene molitve, samoodricanja, dnevne Pričesti, adoracije, predanog trpljenja, široke naobrazbe, bliz ljudima i svakom je čovjeku iskazivao kršćansku ljubav.

Umro je u Zagrebu 10. svibnja 1928.g. u 32. godini života, na glasu svetosti. Na samrti je prikazao svoj život kao žrtvu Bogu za hrvatsku mladež. Njegova žrtva donosi obilne plodove u katoličkim organizacijama koje su nastavile ostvarivati njegovu duhovnu baštinu.

1958.g. započeo je biskupijski postupak za njegovu proglašenje blaženim. 1977.g. njegovi posmrtni ostaci preneseni su u Baziliku Srca Isusova u Zagrebu u kojoj se redovito pričešćivao, adorirao i molio posljednjih šest godina života. Od 1986.g. postupak za njegovu proglašenje blaženim odvija se u Rimu. Milosti i uslišanja po njegovu zagovoru se množe.

Ivan Merz je puno toga napisao, a o njemu su objavljene i mnoge biografije, studije i članci od kojih su najvažniji navedeni na kraju ove knjige. I na Internetu Merz ima svoju stranicu na adresi: www.ffdi.hr/ivan-merz

Sve ostale informacije o sluzi Božjemu Ivanu Merzu dobiju se na adresi:

Postulatura Ivana Merza, 10000 Zagreb, Vlačka 93. E-mail: postulatura.merz@ffdi.hr

IDEALI MLADOSTI

slutnja budućnosti

Prvi tekst koji nam počinje otkrivati dušu mladog Ivana Merza jest prva stranica njegova dnevnika što ga je počeo voditi 27.2.1914. u Banjoj Luci. Tek je bio navršio 17 godina; nalazio se u završnom razredu gimnazije, pred maturom. (Roditelji su ga bili dali godinu dana ranije u školu). Za motto svoga dnevnika stavio je riječi: "Evviva l'arte" - živjela umjetnost - pokazujući time da ga je u godinama mladosti umjetnost posebno privlačila i oduševljavala. Potom slijedi citat iz književnog djela - dramske poeme "Manfred" od engleskog pisca Lorda Byrona.

Za mladih dana želio sam vruće
Da srca drugih svojim prožmem srcem,
Da svijetlim narodima, da se uspnem,
Ja ni sam ne znah kamo,
Možda i da padnem.
Al padnem poput gorskog vodopada,
Što nakon skoka s velikih visina
U zapjenjenoj svog ponora snazi,
I dižuć magle stupove što tvore
I oblak nov i novu kišu s neba,
On duboko, još uvijek leži jak.

(Byron, Manfred, III. dio)

Ono što je osjećao i nesvjesno slutio u svojoj duši našlo je odjeka u tim stihovima. Sigurno da je u njima pronašao puno svoga mladenačkog oduševljenja, idealizma, snova o budućnosti u najljepšim bojama, što je karakteristično za svakoga mladog čovjeka koji se otvara životu.

Ali sve ove slutnje i težnje ostvarit će se u Ivanovu životu u jednom potpuno duhovnom, kršćanskom smislu, čega sigurno još nije bio svjestan kad je ove retke ispisivao. Gledajući u svjetlu ovih mladenačkih stihova njegov život koji se odvio i završio na pozornici povijesti, možemo uočiti kako je u njima sadržana vizija budućnosti, ono što će on stvarno kasnije postati: svjetlo koje će mnogima svijetliti i koji će svojim mislima mnogo srca prožeti i obogatiti.

Zanimljivo je povezati i usporediti ovaj prvi dokument duševnog stanja Ivana Merza, njegove mladenačke vizije svijeta i slutnje budućnosti, s posljednjim tekstom što ga je Ivan napisao u svome životu nakon četrnaest godina: bio je to njegov testament, odnosno tekst za nadgrobni natpis koji mu danas stoji uklesan na njegovu grobu u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu. S tim tekstom i završava ova knjižica prikaza duhovnosti Ivana Merza kroz odabrane njegove misli. Između ta dva teksta kao dva kamena međaša, ostvario se bogati život pun kršćanskih vrlina, za koji se nadamo i molimo da kao uzor zasvijetli s oltara katoličkih crkava poput drugih blaženika i svetaca.

ŽIVOT

Pitanje tajne života i postojanja Ivanu se nametalo već u prvim godinama mladenaštva o čemu nam je ostavio brojne zapise u svome dnevniku. Dugo vremena ga je oduševljavao Goetheov Faust u kojem je pronalazio mnogo sličnosti sa svojim težnjama i traženjima da dođe do otkrića "sjemena koje sve drži". Jedini zadovoljavajući odgovor na problem života i postojanja postupno otkriva u kršćanskoj vjeri.

Život je borba, a nagrada je vječnost

Život nije uživanje, nego žrtva.

(D, Bečko Novo Mjesto, 21.IX.1914.)

Život mora da nam je žrtva, da mnogo lijepoga ni ne gleda. Život je silno teška borba, koja traži pregaranje, negledanje lijepoga. Radi ove borbe ima život čovjeka viši sadržaj... Mnogo je ljudi stradalo, jer ih je predobila demonska ljepota žene. Možda je i mene skoro. Ali od sada velim: oči zatvoriti i ne tražiti ovaj princip ljepote, koji je ovdje samo da uspostavi borbu, kojoj je nagrada vječnost.

(D, Beč, 10.III.1915.)

Sav je život lijepa i velika tajna...

(D, B. Luka, 27.XII.1915.)

Volim ovu sadašnju generaciju, jer je trpjela i uvidjela da je život ozbiljna stvar, a ne igračka.

(D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.)

Biti u harmoniji koja vlada u svemiru

Zato sebi i svima stavljam memento: proživljajmo dubok i velik život i svakog trenutka budimo svjesni da mi zaista opstojimo i da se ne protivimo ovoj harmoniji, koja vlada u svemiru. Ovo tjelesno zapravo i nije život. Život je ono tamno, nevidljivo, puno dubine i perspektive, što se u odabranim časovima još više proširuje...

(D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.)

Život je kratka teška kušnja

Zašto sve to propada, nestaje, zašto i mi gine-mo, za nama opet generacije! I onda opet ista igra, pa opet smrt. Jest, Bože moj, ja Te razumijem, život je - veliš - kratka teška kušnja i tko ovu preboli, istom stupa u život pun sjaja i boja.

(D, Ratište, Seewiesen, 17. XII.1916.)

Patnja sugerira smisao života

Bol, patnja, pogled na tolike tisuće iznakaženih, mrtvih i ispaćenih ljudi, jamačno, pere sa čovjeka sve prolazno i velikom mu energijom upravo sugerira smisao života.... Što je život? Neki je dan jedan ležao kod groblja, izvrnuo se i leži kao klada, kano da ni živio nije. Zar je onda svrha života uživati, popustiti strasti! Čudna li smisla, kad smrću sve prestaje.

(D, Ratište, Zingarella, 18.V.1917.)

Hoću da prodrem u misterij života

Polako gine mladenačko oduševljenje. Sve više padam na nivo obična slaba čovjeka. Na površinu su stupila druga, etička pitanja. Najviše me zanima filozofija života. Čitam Solovjeva (Duhovni temelji života), Sv.Pismo... Hoću da prodrem u misterij života.

(D, Ratište, Zingarella, 17.VI.1917.)

PROLAZNOST SMRT - VJEČNOST

Baveći se razmišljanjem o tajni života u koji nastoji prodrijeti i odgonetnuti ga, Ivan veoma brzo uočava njegovu prolaznost i krhkost. Problem smrti i trpljenja s čime se svakodnevno suočavao na fronti za vrijeme rata potpuno je promijenio njegov pogled na svijet. Umjetnost koja ga je u srednjoškolskim danima privlačila stupa na drugo mjesto. Uočavajući svu tu realnost ozbiljno si postavlja pitanje zagrobnog života i vječnosti na što mu odgovor daje kršćanstvo.

Ovaj je svijet samo priprava za drugi koji je vječan

Ima li čovjek ovdje pravo na sreću? Zar nije ovaj svijet - svijet rada i muke, i kako se čovjek pokaže u tom radu, dobiva nagradu na drugom svijetu, koji je vječan. Ovaj je svijet samo priprava.

(D, B. Luka, 14.IV.1914.)

Misao na Vječnost

Religiozni život, misao na Vječnost, Smrt, Ljubav, to je nešto veliko.

(D, B. Luka, 17.VIII.1914.)

Pravednost i smrt dovode do prave spoznaje

Bog postoji. Onda se pitamo: što je taj Bog, kakav je? Možemo li se moliti? Je li on osoban? Na ta nam pitanja odgovara naša nutrina u pojedinim jednostavnim slučajevima. Uvrijedim li svoje roditelje, silno mi je žao. To je dokaz da osjećaj učinjene nepravde nije predrasuda, nego da u nama postoji pravda. Pravda je jedan princip, koji je u

nama, i sva se nutrina u nama uzrujava, ako radimo protiv ovomu principu. I Onaj, kojega mi oko sebe osjećamo, do kojega razum dolazi da je vječan, kome duša nehotice teži, Taj će jamačno biti Pravednost. Time dolazimo do osobnog Boga...Kad on postoji, već slijedi da naš život ima svrhu. Onda treba još pomisliti na nešto, na što ljudi ne misle, i što bi ih moglo lako dovesti do prave spoznaje: da ćemo umrijeti. Nekoga silno volimo i taj umre. Nikad, nikad ga više nećemo vidjeti. Pa mi sami, puni smo misli, sumnja, težnja, mnijenja. Naše "ja" jest sredina, oko koje se sve okreće, cio svemir, koja dojmове prima i razvrstava. Sve mi to doživljavamo, katkada se mučimo i patimo. To je dokaz da pravda nije predrasuda, jer ako je tko uzrok naše patnje, borimo se realno protiv njemu. I sad najednom umremo. Zašto bi sve ovo? Zašto toliko misli i težnja, kad je sve badava, kad propada u ništa, kada duša nije zaseban elemenat, koji je poput duha u Diable boiteux zatvoren u bocu? Ne, to ne može biti. Kad je u prirodi sve tako sjajno uređeno, mora biti i vječnost našega života u smislu pravednosti. I uistinu, to je tako, i u to vjerujem, i u času, kada ovo djetinjom vjerom osjećam, kada se gnjusim zla i kada se topim u molitvi, ostaje u dnu duše opet ona sumnja, onaj veliki upitnik zadnjeg Adama: zašto? što? I opet, uza svu sumnju, vjerujem.

(D, Beč, 17.V.1915.)

Na kraju života slavlje Uskrsnuća

Proći će i roditelji i sve će izgledati kao san, dok i ja ne zađem u tamnu, groznu ulicu. Ne, nije tamna ni grozna, nego svijetla, puna nadnaravnog sjaja. Tamo se slavi Resurrectio - Uskrsnuće.

(D, B. Luka, 1.X.1915.)

Duševni svijet noći i molitve realniji je od svega što postoji

Uistinu, kad se čovjek zavuče u samoću, u tamu, sav realni svijet, svi drugovi, prijatelji, sva čarobna priroda čini mu se snom. Čovjek tada osjeća da je ona nerealna, a misao da je prava realnost, da je duševni svijet, svijet noći i molitve, realniji od svega uopće što vidljivo postoji. Treba težiti samo za tim životom, za ovom realnošću.

(D, B. Luka, 28.II.1916.)

Tamo gore je pravo carstvo

Iskreno govoreći, ja se ne bojim smrti, ta tamo gore je ono pravo carstvo. Samo se još nisam pomirio s mišlju da ću ja zaista onamo i nisam sebi svjestan da vodim krepostan život.

(D, Graz, 18.III.1916.)

Problem smrti najvažnije pitanje

Najvažnije je pitanje za čovjeka problem smrti. Taj me problem mora sada najviše zanimati, jer bih mogao za dva mjeseca biti daleko od nada ove zemlje. Zapravo sada vidim da mi život nema čvrste podloge. Sazdao sam si svoju ideologiju na budućem životu, na budućoj zemaljskoj sreći, pa ne mogu pojmiti da bih mogao skoro poginuti.

(D, Mürrzschlag, 26.VIII.1916.)

Ovaj život samo prolazna faza

U čovjeku je težnja da nešto stvara, da ga jedna stvar zaokupi, oko koje se, kano oko jezgre minerala, sve koncentrično skuplja.... Najednom osjetim kako taj život nije ništa, samo prolazna faza u onaj trajni, kad se ono, što u nama uvijek kuha i vrije, oslobodi i pođe u onaj svijet. Misleći na ovu prolaznost, ne mili mi se nikakav studij, nikakva

literatura, nikakva djevojka, uopće ništa. Jedini asketski, monaški život u obožavanju Euharistije možda daje zadovoljstvo. Drugo, čini mi se, ne.

(D, Pečuh, 22.X.1916.)

Uvijek svjesni kratkotrajnosti življenja

Kad bude prošao taj rat, ne smijemo se zavući u svoje tople sobe i uz čašu vina pričati o junčkim događajima. Moramo uvijek biti svjesni kratkotrajnosti življenja i da je ono samo minimalna faza vječnosti. Trebamo nastojati zasladiti i ovo kratko doba asketskim životom.

(D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.)

Gomilati blago za onaj život

Gdje nema Tebe, Bože, tamo nema ni veselja. Snage, snage, snage! Koga bih se bojao, kad smo ovdje putnici, a za nas je dika probijati se kroz život i gomilati blaga za onaj veliki život. Snage i opet snage Te molim!

(D, Ratište, Zingarella, 15.IV.1917.)

Na ovoj smo zemlji samo došljaci i putnici

Kada top grune, mislim da mi propovijeda sv.Franjo: Advenae et peregrini sumus (došljaci smo i putnici)!

(D, Ratište, Zingarella, 17.IV.1917.)

U susret beskrajnim svjetovima Apokalipse

Valja sav svijet zaboraviti i sve sile koncentrirati u radu za Isusa. Zaboraviti prijatelje, planove, sve - iščeznuti sa zemlje, izgorjeti, da zaista uđem sa što više bližnjih onamo gdje nas čeka, Otac, Sin, Blažena Djevica Marija u Duhu Svetomu, apostoli, mučenici, anđeli, djevice, Toma, Mahnić, Rogulja - svi oni beskrajni svjetovi Apokalipse.

(D, Pariz, 4.XI. 1921.)

Filozofija sreće

U ovome leži filozofija sreće: valja postaviti težište svih naših želja u onaj svijet, sebe posve zaboraviti radeći za Našega Gospodina Isusa Krista koji je jedini vječan. *(Pismo ocu, Pariz, X. 1921.)*

Žrtvujmo sekundu života da uđemo u nebo

Ako naime vjerujemo u apsolutno Božanstvo, tada nema slučaja (Lk. 12,1-8). Osim toga valja znati da dragi Bog nikada neće natovariti na čovjeka onaj teret koji ne bi mogao podnijeti.... Pošto smo tako sretni da znamo da je ovaj život vrlo kratka faza i da ćemo zatim biti u vječnome nebu, budimo junački, žrtvujmo sekundu ovoga života da uđemo u beskonačno nebo. Upotrijebiti sve naše energije da spasimo naše duše i što više duša naših bližnjih. *(Pismo roditeljima, Pariz, 9.X.1921.)*

Najbolja upotreba vremena - kontemplacija o Bogu

Treba sve sile ovoga života usredotočiti prema životu koji slijedi nakon boravka na zemlji. Najbolja upotreba vremena jest kontemplacija o Bogu i o objavljenim istinama. Svetac je čovjek u središtu stvaranja koji sve usmjeruje prema Bogu. *(Duh.vježbe, Pariz - Clamart, 1921.)*

B O G

Odgajan u liberalnoj sredini Ivan Merz se tek pod konac gimnazije počeo ozbiljnije baviti razmišljanjem o religioznim temama. Promatra stvoreni svijet oko sebe i napose svemir i logičkim razmišljanjem zaključuje na postojanje Stvoritelja koji svime upravlja. Njegova vjera u Boga, međutim, prolazila je kroz krize i sumnje o čemu nam je ostavio lijepe zapise u svome dnevniku. Postupno, napose kroz iskustvo patnje u ratu, njegova se vjera pročišćava, učvršćuje i on raste u čežnji i ljubavi za sjedinjenjem s Bogom.

Veličanstveni Duh koji obuhvaća svemir

Bože, koliki li je svemir: sve svijetli, sve se kreće! Taj čitav svemir, ono što se vidi i ne vidi, ono što se čuje i ne čuje, tko ravna tim pozorištem, tko je taj veličanstveni Duh, koji to obuhvaća? ON je.

(D, B. Luka, 2.III.1914.)

Svemir, vječnost, neizmjernost, duša - vječne tajne

Kojom li brzinom ta neizmjernost juri i okreće se, a prah, čovjek, sve to misli. Kuda to vodi? Zašto čovjek ima tijelo, kad je on u biti duša? Zašto? Kuda? Kako? Vječne tajne. Misao, iskra, pamet, ta iskrica vječne Istine, do kakovih nas uzvišenih misli dovodi i koliko možemo shvatiti, a što je istom Neizmjernost *(D, B. Luka, 21.VI.1914.)*

Čovjek iskra Duha

Što je spram svemira čovjek - crv? Tijelo je crv, ali čovjek nije tijelo, u njemu je nešto nevidljivo, što zaboravlja da je tijelo. Njegova iskra. Nei-

zmjerno mali dio, dio Njegove iskrice, ali opet je od Njega. I ta nas malenkost vodi da zaključujemo na čitav svemir, na neizmjernost, čak na Njega. To je divno. (D, B. Luka, 4.VII.1914.)

Sve je od neizmjernog Duha

Sve divote svijeta, sva priroda, dovode do spoznaje da je to sve od neizmjernog Duha, od Ideala čovječanstva, od Istine, Dobrote i Ljepote. Život je borba za Istinom i promotrimo ga.

(D, B. Luka, 4.VII.1914.)

Vjerujem da je Bog savršen duh

Sav je život ovakva borba između dva elementa i ovom se borbom dovinjavamo Idealu našega života: Svevišnjemu. Ja vjerujem u Gospoda Boga svemogućega, vjerujem da je On savršen Duh u slobodi volje i veličini.

(D, Bečko Novo Mjesto, 25.X.1914.)

Bez molitve religija mrtva

Naš duh svom žestinom teži za savršenim, za velikim Duhom. U molitvi se s Njim razgovara i On mu tako čudnovato fino odgovara da čovjek misli te diše zrak visina. Taj razgovor sa Svevišnjim, ta veza, priznavanje Svevišnjega, to je religija. Religija je bez molitve mrtva. Razgovor iz vlastitog čuvstva, razmišljanje o Pismu i namjerama Svevišnjega, to je molitva. Da Ga razumijemo, postao je Emanuelom, nama sličnim. I mi se Isusu možemo moliti i ta nam je molitva mnogo lakša, jer nam je Isus bliži.

(D, Bečko Novo Mjesto, 25.X.1914.)

Uza svu sumnju tvrdo vjerujem

Postoji li Bog ili ne postoji? Onda: što razumijem pod imenom Bog? Činjenica je da On postoji,

da Ga osjećam oko sebe, u sebi, tu ovdje, ondje, svagdje. Njegove melodije drže i napunjavu sav svemir. Svaki čovjek čuti dah nečega većega i vječnijega. On postoji, i ja tvrdo vjerujem i u najjačim časovima kušnje i sumnje da je On jedini, vječni, veliki Bog. Kad ovaj postoji, već slijedi da naš život ima svrhu. Kad je u prirodi sve tako sjajno uređeno, mora biti i vječnost našega života u smislu pravednosti. I uistinu, to je tako, i u to vjerujem. (D, Beč, 17.V.1915.)

Ljubav, duša, Bog - nije utopija

Kad posumnjam u Najviše, u Dobrotu i u svu svoju ideologiju, u meni je nepokolebiva ljubav i naklonost prema roditeljima, nju osjećam tako živo i ona mi svjedoči da ljubav, duša, Bog nije utopija, da sve ovo postoji, da je čovjek, uistinu, ideja koja teži svome izvoru. (D, Beč, 24.VI.1915.)

A kad se srce zaleti u mistične predjele, osjeća čarobnu žeđ, koja je to golemija, što je bliža Izvoru, bolje reći slutnji Izvora. (D, B. Luka, 14.I.1916.)

Moja duša leti k Tebi

Bože, koliko Te ljubim, koliko Ti zahvaljujem što mi sada dušu napunjaš čudnom, punom slašću. Kako se moja duša diže, kako leti k Tebi, htjela bi da nadčovječnom snagom razbije ova prsa i ode gore i da se vječno s Tobom sjedini.

(D, Slov. Bistrica, 4.VI.1916.)

Bože, Bože, oprosti mi što sam Te ostavio. Daj mi opet snage da Te svagdje i u svemu upoznam, da Te svagdje osjećam.

(D, Ratište, Zingarella, 20.IV.1917.)

Apsolutno je zadovoljstvo samo u Bogu

Strašnih li časova kad se Duh Sveti nekuda povuče, pa u nutrini zavlada tama. To su oni časovi u kojima Faust i moderno društvo očajava jer je izgubilo vezu s Praizvorom. Apsolutno je zadovoljstvo samo u Bogu.

(D, Ratište, Monte Rasta, 17.IX.1917.)

Božje djelovanje u čovječanstvu

Najbolja apologija Božjega djelovanja u čovječanstvu jest taj jedinstveni duh, koji prožimlje katoličke pokrete svijeta. Nikakva ljudska sila, nikakav filozofski sistem ne može stvoriti to remek-djelo; to je djelo Sile, koja je iznad nas i koju mi tražimo i želimo spoznati. Ateisti, internacionalci i svi mogući teoretici neka proučavaju povijest Crkve i njezinu sadašnju aktivnost, pa će vidjeti da je ona jedina koja čovječanstvo naprijed vuče.

(D, Pariz, 30.I.1921.)

Valovi oceana - slika života Duha Svetoga

Prvi put sam vidio svijetlo-modri Atlanski ocean, čiji su se valovi žurili, pjeneći se i natječući. Taj neprestani život, to kretanje neizmjernosti, kao da je slika Duha Svetoga, koji je neprestani, vječni, neizmjerni i lijepi život.

(D, Toulouse, 27.VII.1921.)

Čovjek teži za Bogom

Postoji jedan Bog, koji neprestano djeluje na ljudske duše. U svakoj je ljudskoj duši težnja za nečim velikim: jedan teži za slavom, drugi za velikim djelima... U svakom je čovjeku težnja da postane u neku ruku Bog. Nećeš naći ni jednog filozofskog sustava koji bi ovu misao tako istakao i tako divno izgradio, kao što to čini kršćanstvo, koje tvrdi da je težnja i zadaća svakog čovjeka postati djetetom Božjim.

(Pismo ocu, Pariz, 1921.)

Tajanstvena sveprisutnost Božja u noći

Merzovo razmišljanje u ranim jutarnjim satima u hodu prema kolodvoru prigodom liturgijskog izleta s đacima kongreganistima u trapistički samostan u Reichenburg.

Misterij noći stade djelovati na moju odmorenu dušu. I što se više kroz mrak žurim, to mi se posve nehotice sve to jasnije ukazuje slika Učitelja, koji se također u noći dizao preko gora i dolina, išao kroz gradove i šume - dok su ostali ljudi počivali; i tada je pomišljao na spas svoga stada, koje je došao otkupiti. A tako su činili i apostoli; i oni bi probdjeli čitave noći, moleći se beskrajnom Stvoritelju, vrhovnom zapovjedniku milijuna zvijezda što trepte na nebu, Zakonodavcu svemira, koji uzdržava sunce i najmanju travu, i svako pojedino stvorenje vodi prema određenoj svrsi. I tajna me je noći sve više zaokupljala i u kretanju svemira osjetih bilo Onoga koji je bio u početku, koji jest sada i koji će kraljevati u vijeke vjekova.

I apostoli, i mučenici, i monasi i ispovjednici, i djevice, i svete žene, i svi ti heroji čovječanstva, svi ti koji su u prošlosti probdjeli noći u molitvi ili koji su u smirenim zvjezdanim noćima čekali da ih odvedu pred krvnika - svi ti, pa među njima i one mnoge tisuće hrvatskih mučenika - svi su osjetili kucanje noćnoga bila, tajanstvenu sveprisutnost Božju.... (24)

K R I S T

središte života i svemira

Središte Ivanova kršćanskog iskustva bio je Isus Krist. Njega susreće i doživljava na razne načine i u raznim područjima. Najprije ga vidi kao kozmičkog vladara svemira, potom prisutnog u Euharistiji, zatim nazočnog u liturgiji Crkve i crkvenoj hijerarhiji, napose u rimskom biskupu - Papi, prepoznaje ga u bližnjemu, a Kristovu ljubav štuje i u nju se pouzdaje pod znakom Presvetog Srca Isusova. U tekstovima koji slijede nalazimo Ivanova razmišljanja općenito o Kristu kao središtu stvorenoga svijeta.

Krist - svrha i cilj našim vječnim željama

Teško da je tko pomislio da se prikazao On, koji je svrha i cilj našim vječnim željama, koji je Gospodar svemirske vječnosti i neizmjernosti, koji ravna svakim detaljem prirode, svakom njezinom travčicom i svakim mravom.

(B. Luka, D, Uskrs, 12.IV.1914.)

Rado bih studirao Kristov život. Čitao bih misli velikih ljudi o Njemu i topio bih se u tom oduševljenju proučavajući Njega.

(B. Luka, D, 21.IX.1915.)

Krist posvećuje prirodu, čovjeka, narode

Krist je došao na svijet da posveti svu prirodu, svakoga čovjeka i svaku narodnost.... Upravo se u tomu ima pokazati vječnost Duha, koji vodi Crkvu, da On uz svaku formu, uz svaki jezik može jedinstveno i snažno na okupu držati svu tu veliku organizaciju, što je sačinjavaju raznobojni

narodni elementi, koji su sav svoj narodni mentalitet i kolorit stavili u službu uzveličavanja Crkve.

(Maslovar, D, 18.XII.1918.)

Djelovanje Kristova života kroz Evanđelje i liturgiju

Najbolje sredstvo da okušamo snagu kršćanstva jest da pustimo neka život Kristov, kako nam ga prikazuje Evanđelje i liturgija, na nas djeluje...

(Pismo ocu, Pariz, 21.I.1921.)

Cijeli moj život kreće se oko Krista Gospodina

Znadeš da me je život na sveučilištu u Beču, onda rat, studij i napokon Lurd potpuno uvjerio o istinitosti katoličke vjere i da se zato cijeli moj život kreće oko Krista Gospodina.

(Pismo majci, Pariz, 20.X.1921.)

ŽAR EUHARISTIJE

prisutnost neizmjerne Ljubavi

Privilegirano mjesto susreta s Kristom za Merza je bila Euharistija koja je postala središte njegova duhovnog života. Posljednjih šest godina života svakodnevno je prisustvovao svetoj misi u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu gdje mu se danas nalazi posljednje počivalište. Već u njegovu dnevniku zapaža se kako ga je Božja milost od mladih dana privlačila preko otajstva Euharistije što ga je duboko proživljavao. Misli što ih je zabilježio o Euharistiji pune su zanosa i ljubavi. "Govorio sam sa žarom koji mi je dala presv. Euharistija" izjavio je Ivan nakon predavanja održanog na velikom skupu katoličke mladeži u Mariboru 1920. god. Ljubav prema Isusu nazočnom u Euharistiji bila je u ishodištu njegovih brojnih apostolskih pothvata.

Pričest - izvor života

Pričest je izvor života. (D, B. Luka, 25.III.1914.)

Krist dariva sebe za blagovanje

Što više upoznajem katolicizam, to više vidim da je neiscrpljiviji. Kolika je Ljubav Njegova, kad On, Neizmjernost, koga ne možemo shvatiti, On koji ravna svemirom i svakom travkom i koji zna i gleda na prepiranje sićušnog ljudskog roda, daje nama, malenima i ništavnima Sebe na blagovanje.

(D, B. Luka, 26.IV.1914.)

Mistički osjećaj pretvorbe u misi

Sjajna su neka mjesta iz Ivanova evanđelja o pričesti. Kod zadnje mise mnogo sam o njima razmišljao i tako se uživio da sam zbilja mistički

osjećao pretvorbu i da je ondje prisutan Krist, kojemu se moramo klanjati. (D, Sarajevo, 25.X.1915.)

Neizrecivi osjećaji kad se Krist s nama sjedini

Čovjek u svakom času vidi kako je malen, a kako je velik Onaj, koji je umro za nas, koji Kruh - Bože, samoga sebe, svu svoju veličinu, svu ljubav - nama daje. Ne može se izreći što se čuti, kad se On s nama sjedini. Ne, želja za još više i više, za Kristom cijelim za Svjetlom, za Bogom - Stvoriteljem za kojim srce naše eruptivno teži

(D, B. Luka, 24.XI.1915.)

Osjetne milosti kod svete Pričesti

Kad sam gdjegod u vedroj, svijetloj, sunčanoj prirodi, pa pomislim na svoje osjećaje kod Pričesti, čudno mi je, kao da je to bio neki san, tajinstven, čudan i lijep san, neki osjećaj, neko ozračje, kojeg sada nemam, a kad sam u tom osjećaju, zaboravim sve, samo me nešto vuče, neodoljivo vuče...

(D, B. Luka, 27.XII.1915.)

Vječno se diviti Euharistiji - neizmjerneoj Ljubavi

Jako volim tišinu i mir, mogu razmišljati, mogu misliti na misterij Euharistije, zapadati u nepomično začuđenje, mogu se dugo moliti... Ljepše je u samoći. Ljepše je zavući se u tamnu crkvicu i kod treptanja vječnog svjetla, za zadnjih traka sunca, tiho moliti krunicu i diviti se, vječno se diviti Euharistiji, tome sjaju, toj veličini, toj neizmjerneoj Ljubavi.

(D, B. Luka, 24.II.1916.)

Čovjek je ovdje putnik i određen je za nešto više

Bio sam jučer na Pričesti i tako sam veseo i zadovoljan, tako da se, čini mi se, neću nikada žalostiti, pa makar mi i teško bilo. Čovjek je ovdje sa-

mo putnik, njegovo pravo određenje nije ovdje, na toj zemlji, on je izabran za nešto više.

(D, B. Luka, 28.II.1916.)

Blizina Euharistije krijepi

I sva ona mistika crkve, ono treptanje vječnoga svjetla i bezbroj svijeća, obuzima dušu kano neki nadnaravni miris. Svatko znade kako blizina Euharistije krijepi.

(D, Graz, 23.III.1916.)

Svesilna moć Euharistije

Upravo sada trebam duševne snage, trebam crpsti iz nepresahljivog vrela Ljubavi, iz one svesilne moći Euharistije, koja napunja dušu rasvjetom, koja je svjetlija od dana, koja je pretvara u duševno zadovoljstvo, koja smiruje u osjećanju nečega nepoznatog i neizmjernog. Silno, svesilno bih htio opet tome Vrelu. O, Bože, pomози mi!

(D, Graz, 27.III.1916.)

Silna želja za Hostijom

Sam ne znam, bez ikakve misli, tu je ona silna želja za Kruhom, za onom malom Hostijom. Tada ništa ne znam, sav razum spava, a moja bi usta i sva bi moja unutrašnjost htjela Hostiju da se s njom spoji.

(D, Slov. Bistrica, 19.VII.1916.)

Dodir s nadnaravnim svijetom kroz Euharistiju

Rano sam ustao, otišao na Pričest i nastojao sam se zadubiti u taj misterij, pa mi se čini da sam doista duboko zaronio u sama sebe i u onaj svijet. Ne, nisam vidio sve, no kano da sam osjetio kao u nekoj magli one zakone, ono nešto koje pokreće sve, pa iza toga Madonnu s Djetetom, a uz to Ono još veće, sve skupa sam osjetio ujedinjeno u Hostiji.

(D, Ratište, Mürrzushlag, 15.VIII.1916.)

Religiozna okolina pozitivno djeluje na čovjeka

Neopisivo duboko djeluje crkva, gdje se uz mistični sjaj od mnogo i mnogo svijeća obavlja u isti čas, toliko puta taj misterij svih misterija. I svijet u toj tišini stupa glavnom oltaru, gdje svećenik dijeli kruh Gospodnji. Direktno se osjeća, kako je čovjek kano na nekom otoku usred burnog mora; na otoku istinitog i pravog života. Iz onih malih ženica, što su trpjele i na sebi razumjele sfingu ovog života, izlazi u tim velikim časovima, kada su sasvim sitne kod Stola Gospodnjeg - neko nadnaravno svjetlo, koje cijelu crkvu ispunjava melodijama nečujnih pjesama anđela. Nemam riječi da izrazim, kako religiozna okolina pozitivno djeluje na čovjeka.

(Ratište, pismo prijatelju N. Bilogriviću, Bozen, 26.I.1917.)

Pričest vojnika na ratištu ratu u Alpama

Pričest se dijeli. Ona mala bijela hostijica, bijela i sjajna i sjaji tog vedrog dana, ide tim crnim izmučenim ljudima. A ovi su sklopili preko prsiju ruke, spustili glavu sve do zemlje i u sebi proživljuju taj Misterij. Sva priroda je divna, sve uopće, osim čovjeka, je sretno i lijepo. Izgleda samo: duša im je danas čišća i svjetlija od ovog ogromnog svjetla alpske nedjelje, sva ova veličina prirode je samo simbol čovječje duše. I ovo njegovo jadno, skršeno i slomljeno crno tijelo ne spada zapravo ovamo; ono mora propasti i doći u harmoniju s ostalom ljepotom.

(Ratište, pismo prijatelju N. Bilogriviću, 28.III.1917.)

Gospodin mi je draži od svega na svijetu

Htio bih blagovati Gospodina, koji me voli više nego itko i koji mi je draži od svega na svijetu. Samo ga nisam dostojan, odviše sam slab da

bih se bez i najmanje pomisli žrtvovao za presvetu Hostiju. (D, Ratište, Zingarella, 22.VI.1917.)

Tuga zbog nedostatka Euharistije

Nema svete Euharistije. Živim ovdje kao poganin ili kao kakva zvijer, kao da Agnus(Jaganjac) nije više u središtu kosmosa, kao da Ga uopće nema. Bože, Tješitelju, dođi da moju prirodu prožmeš atomima vječnosti, pa da tako - sličniji Tebi - razumijem tijek bivovanja.

(D, Ratište, Monte Rasta, 9.IX.1917.)

Kad ćemo vidjeti uskrsnulog Jaganjca?!

Kad će konačno doći vrijeme kad neće više biti nikakve odvratnosti, nikakve noći i nikakvog grijeha? Kad će doći vrijeme vječne slave, vječnog osvjetljenja? Kad ćemo vidjeti uskrsnulog Jaganjca i sjaj njegove vječno lijepo Majke, koji se proteže iznad svih svjetova? Kada, kada ćemo biti ujedinjeni u pjevanju nebeskih korova, kada ćemo se izgubiti u vječnom pjevanju Sanctus, Sanctus, Sanctus, obavijenom božanskim sjajem? Kada će doći vrijeme da se neće morati jesti, kad se neće morati boriti za najmanje dobro djelo. U našem je tijelu zakon, sasvim drugačiji od onoga koji je u našoj duši. Apstinencija i Euharistija su putovi koji nas onamo vode. Post i pričest, dvije oprečnosti. Post zadaje muku i lišava nas užitka, a pričest nam daje neizmjerni užitak i pretvara naše tijelo u božanski bitak.

(D, Ratište, Monte Rasta, 5.X.1917.)

Pričest daje snage za borbu

Idem sutra na sv. Pričest da opet upijem snage za borbu. Ovih zadnjih dana dosta sam popustio. Bio sam polijen, neuredno sam jeo, malo se molio,

nimalo trpio, ljutio se, bio i poškrtn... i izgubio zato vezu s Onim. (D, Beč, 9.IV.1918.)

Ruke koje drže Krista

Neki dan vidjeh svećenika. Najradije bih poljubio ruke koje su držale Krista. O, Bože, da sam već kod Tebe! Najbolje bi bilo da plamenom svoga milosrđa sažgeš parazite grijeha, koji su se usukali u moju dušu, pa da dobar i svet stupim u Te.

(D, Ratište, Solarol, 13.VII.1918.)

Krist u Euharistiji središte makrokozmosa

Čovjek je silno slab i bez tuđe pomoći ne može ništa. Zato je On iz vječnosti stupio u povijest i postavši središtem cijeloga makrokozmosa, dao nam je Sebe da nas tjelesno i duševno preporodi. Ne zaboravimo na tu neizmjernu ljubav i posvetimo veću pažnju maloj bijeloj Hostijici, koja osamljena na nas čeka u studenim crkvicama. Svijet živi za se, kao da se nije dogodilo to čudo čudesa, na koje je silnom čežnjom čekaao kroz eone cijeli makrokozmos. (36)

Najveća stvar na svijetu: Crkva - Misa - Pretvorba

Najveća stvar, koja opstoji na svijetu jest sv. Crkva; najveća stvar u Crkvi jest misa, a u misi pretvorba. I kao što je Krist za svog zemnog života bio usmjerio sve svoje misli prema Golgoti, tako zaručnica Kristova, Crkva, upire sve svoje poglede prema oltaru. Što se dakle događa na oltaru, to je najveća stvar koja se uopće zbiva na svijetu. Tamo se zbiva socijalno djelo kategzohen, molitva i žrtva, koju je za spas cijeloga svijeta prikazao Isus na Kalvariji i koju katolička hijerarhija - taj nosilac svećeničkog reda Kristova - javno prikazuje Bogu za sve ljude i u ime njih svih. (18)

Vrhunac liturgije: sjedinjenje s Kristom u Pričesti

U sv. Pričesti gdje se vaše tijelo i vaša duša ujedinjuje sa samim Božanstvom, treba biti vrhunac vašega života; u tom je činu i vrhunac cjelokupne liturgije. Sve veličanstvene molitve i pjesme, sva vaša razmatranja, svi vaši čini tijekom dana moraju biti kristocentrični, moraju biti usmjereni prema tom jedinom času vašega dnevnoga života. Na taj se način već na zemlji ispunjava vaša zadnja svrha i postajete dionicima same biti Božje. (18)

Po Pričesti postajemo dionicima Riječi Božje

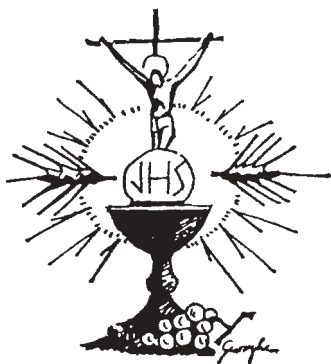
Budite uvjereni da je sveta misa bez svete pričesti donekle fragmentarna. Spasitelj se mogao utjeloviti također pod prilikama zlata ili kamena; on to nije učinio, već je primio prilike kruha i vina i time nam je jasno rekao da želi da ga kod svake svete mise blagujemo. Žrtva je tek onda potpuna ako se u misi najtjesnijim vezama ljubavi sjedinimo s Isusom pretapanjem jedne biti u drugu. To činimo po sv. Pričesti. Zato su se prvi kršćani pričešćivali prigodom svake svete mise. Budimo suvremeni katolici i postanimo po sv. Pričesti dionicima beskrajnog života Riječi Božje. (18)

Euharistija nas vodi k vrhuncu savršenosti

Euharistija, najjače sredstvo, za nas je na ovoj zemlji ona vatra koja u nama pali hrđe grijeha i daje života našoj duši, tako da i ona usplamti novim žarom. Tada mi sami na sebi iskusimo riječi sv. Pavla, koji veli: "Živim ja, ali ne ja nego u meni živi Krist." (Gal. 2,20). To je plod presv. Euharistije. Ona nas vodi k vrhuncu kršćanske savršenosti, pravog unutarnjeg života. Ona je naša prva ra-

dost na zemlji; po njoj već postajemo dionicima buduće nebeske slave.

Po svetoj Pričesti u našoj duši počinju strujati one vode koje vode u život vječni (Iv 4,14). Sveta Pričest najbrže i najlakše preporuča i diže naš nutarnji život. U svetoj Pričesti duša slavi svoje trijumfe, ona postaje slična svome božanskom Zaručniku, postaje božanska. Granice nutarnjeg savršenstva kao da prestaju; duša postaje dionicom neizmjernosti i vječnosti. (49)

LJUBAV KRISTOVA SRCA

Srce Isusovo, Tebi posvećujem svoj život!

Ivan je bio veliki štovatelj Presvetog Srca Isusova. Nije o tome puno zapisao, ali iz ono malo redaka što nam je ostavio zaključujemo kako je duboko gajio pobožnost prema Kristovu Srcu. Obavio je pobožnost devet prvih petaka. Posljednjih šest godina svoga života svakodnevno je dolazio u Baziliku Srca Isusova na sv. misu i sv. pričest. Svoja privatna pisma redovito je završavao riječima: "U presvetom Srcu odani...." Osobno se posvetio Srcu Isusovu kako bilježi u svome dnevniku. Smatra da bi se i katolički novinari trebali posvetiti Srcu Isusovu. Svoju ideju osnivanja zajednice posvećenih laika povjerava s velikim pouzdanjem Srcu Isusovu. Na posljednje stranice svoga dnevnika stavlja riječi: "Sve na slavu Presvetog Srca Isusova." (21.1.1928.) Misao pouzdanja u Srce Isusovo našla je mjesta napose u njegovom posljednjem spisu, njegovoj oporuci. Koliko je Božanska Providnost nagradila tu njegovu ljubav i pouzdanje u Srce Isusovo pokazuje činjenica da se njegovo zemaljsko počivalište od 1977. nalazi u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

Vjerujem da ću gledati dubine Presvetog Trojstva

Jučer je bio najznamenitiji dan u mom životu. Obavio sam devetu sv. Pričest na slavu Presv. Srca Isusova i vjerujem da ću gledati dubine Presv. Trojstva. Neizmjernu ovu Kristovu ljubav moram barem nekako ovdje zaslužiti, pa ću Božjom pomoći gledati da što snažnije nastavim djelo posvećenja.

(D, Zagreb, 26.IX.1919.)

Moje su molitve Srcu Isusovu uslišane

Tata je 12. I. (o srebrnom piru) nakon 20 godina primio sv. Pričest. Moje su molitve Srcu Isusovu uslišane. U pismu, što mi ga je pisao, vidim tipičan primjer konverzije. Obratio ga je nadnaravni elemenat: milost. Još ostaje mama na brizi. Srcu Isusovo, pomози! (D, Pariz, 20.I.1921.)

Srce Isusovo, Tebi posvećujem svoj život!

Srce Isusovo, Tebi posvećujem svoj život: ako je na Tvoju slavu da trpim i tako dođem k Tebi, neka bude Tvoja volja, i molim Te da uza me budu u Tvome kraljevstvu i moji roditelji.

(D, Pariz, 23.III.1921.)

Srce Isusovo najjači faktor za rekristijanizaciju društva

Ivan se bavio mišlju da pokrene izdavanje jednog katoličkog dnevnika. Sam je sastavio pravila za duhovni život urednika u kojima na poseban način naglašava štovanje Srca Isusova. Donosima ovdje početak tih pravila:

Svaki urednik mora biti uvjeren da neće napredovati i neće moći postati duhovnim vođom svojih čitalaca, ako ostane isključen iz euharistijskog pokreta i ako se ne posveti Presv. Srcu Isusovu, koje je danas najjači faktor za rekristijanizaciju društva. Budući da je čovjek odviše slab i jer posve generalni savjeti vrlo rijetko urode konkretnim plodom, to valja od svakog urednika laika tražiti da se obveže sub levi (pod laki grijeh) da će ispunjavati, dok je član redakcije, slijedeće: 1. Posvetit će se Presv. Srcu Isusovu, pričestivši se na devet prvih petaka; 2. Pričestit će se barem dva puta mjesečno (ali se preporuča da to čini svake nedjelje); 3. Ispitat će si dnevno savjest; 4. Dnevno će barem pola sata posvetiti razmatranju, molitvi,

duhovnom štivu...; 5. Dnevno će izmoliti jedan Veni Creator (Dođi Duše Sveti); 6. Barem će jednom na tjedan postiti za uspjeh katoličkog pokreta; 7. Nastojat će imati stalnog ispovjednika; 8. Barem jednom će obaviti duhovne vježbe; 9. Pristupit će četiri puta godišnje s ostalim suradnicima... na zajedničku sv.Pričest, koja se ima prikazati za umrle drugove, za svećenički podmladak i uspjeh Katoličkog pokreta; 10. Prije toga će obaviti zajednički križni put; 11. On će, čuje li koji važniji prigovor o pisanju Kristova Stijega koje ne bi bilo u duhu Crkve, o tome pitati savjet kod svog ispovjednika. *(Put k Suncu, str. 171)*

U zagrljaj Srcu Isusovu

Očekujem milosrđe Gospodinovo i nepodijeljeno, potpuno, vječno posjedovanje Presvetog Srca Isusova. *(Iz Ivanova Testamenta).*

CRKVA

velebni odraz neizmjernog Krista

U svojim brojnim spisima, napose objavljenim člancima, Ivan Merz je ostavio mnoge misli o Crkvi, te tako možemo ući u njegovu dušu i vidjeti kako je duboko ušao u otajstvo Mističnog Tijela Kristova, iz čega je potom slijedio njegov apostolski angažman. Nešto od Pavlovog duha i njegove teologije imamo u Merzovim zapisima o Crkvi koji su kao iskre rasijani po njegovoj bogatoj duhovnoj ostavštini. I u Crkvi kao instituciji Merz vidi prisutnog Krista, napose u osobi rimskog biskupa Pape.

Crkva - vrhunac i središte kulture i čovječanstva

Gledao sam s Monte Kuka na Roanu. U dolini se vidi grad s crkvom. Crkva, Bože moj, vrhunac i središte kulture i cijelog čovječanstva. Kako se divim čovječanstvu koje gradi gradove i ujedinjuje to ljudsko djelo s Božjom idejom, poput slike Kristove. Srce me vuče onamo dolje. Zaželio sam se ljudi i rada, kolorita raznih jezika i umijeća, boja, šarenila, raznolikosti. Zaželio sam se kulturnih ustanova, raznih društava, raznih redova, koji djeluju u čovječanstvu. Središte svega neka bude naš Gospodin Isus, koji je u Crkvi, svome živom tijelu, posvetio cijelu prirodu i djelovanje čovječanstva. (D, Ratište, Zingarella, 4.VI.1917.)

Vratimo se Crkvi

Ova silna galama, eksplozije granata i mina, onda tišina i glasovi pušaka, zvrka aeroplana u

zraku, mrtvi i ranjeni, sve je to živa povijest. Iznad svega ovoga lebdi bijela velebna Kristova pojava: "Ja sam donio mač". Istom sada razumijem punoću i slikovitost ovih riječi: "Ako me ne budete slijedili, ako budete mislili svi samo na se, otrgnut ćete se od moga Tijela i nastat će među vama nesloga, rat, sa svim svojim strahotama." Uvijek mi zvuče njegove riječi: "Ja donosim mač." Lijek: Revenons à l'Église - Vratimo se Crkvi.

(D, Ratište, Zingarella, 12.VI.1917.)

Crkva - velebni odraz samog neizmjernog Krista

Po liturgijskom razmatranju svaki katolik postaje velik i univerzalan. On ostavlja po strani svoje osobne interese i počinje osjećati što osjeća sama Crkva, taj velebni odraz samog neizmjernog Krista. (18)

Po Crkvi i Kristu prema uskrsnuću

Konačna svrha ljudi jest da dođu u Kraljevstvo Kristovo. Jedino po Crkvi će doći u nj i postići svoju konačnu svrhu. Slijedi, dakle, da sve u svijetu, sav svjetovni poredak mora služiti da ljudi pripojeni Crkvi i tako Kristu, uskrsnu na vječnost. (84)

Bog je ostavio na zemlji rimsku Crkvu Katoličku

Ali Bog je postao čovjekom i ostavio na zemlji svoju Zaručnicu, rimsku Crkvu Katoličku. I pred ovom idejom sve ostalo je sporedno: valja dušu predobiti nebeskom Zaručniku, valja sebe zatajiti i zaboraviti, samo da duša druga ili prijatelja postane svjesni sudionik u djelovanju Božjem na zemlji. (126)

Crkva upozorava na pogibelji

Zar mi svi nismo odgojeni u liberalnom vijeku, koji nam prikazuje Katoličku Crkvu kao nekog

nasilnika; kao neku vrstu policije, koja dokida čovječju slobodu. Imamo dojam da ona uvijek nešto zabranjuje..... Recimo, hvala Bogu, da ima tko da nas za vremena upozori na pogibelji koje prijete sa svih strana. Ona ima iskustvo od dvije tisuće godina; nju vodi sam Duh Sveti.

(Put k Suncu, str. 119)

Načela Crkve čvrsti temelji za društveni poredak

Tko će nam dati smjernice u zidanju Kristova Kraljevstva? Tko će nam dati upute kako da prosvjetno djelujemo? To je bez dvojbe Crkva. Bez velikih načela, što ih daje Crkva, uopće se ne može postaviti društveni poredak na čvrste temelje; bez tih velikih načela, što nam ih bez prestanka daje Sveta Stolica i naši nadležni biskupi, nije moguća obnova ljudskog društva.

(Put k Suncu, str. 119)

Katolicizam - nosilac istine, morala i milosti

Katolicizam ne smijemo nikada identificirati s internacionalizmom. Internacionalizam, kako ga sebi zamišljaju pacifisti, jest negacija svake narodne kulture... Idejno je katolicizam univerzalan, pojam koji označuje da je on intenzivan i ekstenzivan, tj. da on obuhvaća cijelog čovjeka (njegovu dušu i tijelo) i drugo, da je on univerzalan nosilac istine, morala i milosti. (41)

Biskup - središte katoličkog života

Po samoj biti katoličkog života, sve što je katoličko mora da se hotice ili nehotice - koncentrira u biskupu kao u svom žarištu... Božanski ustav Crkve nam jamči da ispravni, normalni i redoviti katolički preporodni život mora teći iz biskupa kao iz svoga vrela.

(Put k Suncu, str. 121)

Istine vjere - kriterij života i umjetnosti

S obzirom na etičko prosuđivanje umjetnosti - tj. da je samo ono lijepo što je ujedno i dobro - postoji jedna znanost, jedan svjetovni nazor, koji kroz vjekove niže u jednu harmoničnu cjelinu čestice svog kritičkog suda o svim pojavama života, koje se neprestano mijenjaju. Taj organizirani kritički nazor jest shvaćanje Crkve, koja se kao gorušičino zrno razvilo do velikog stabla. Kritika će prema tome biti relativno najobjektivnija tada kad promatra djela primijenivši na njih kršćanske istine, istine o kojima vjekovi svjedoče da su istinite.... Istine su vjere jedini umjetnički kriterij da se objektivno shvati život i umjetnost. (1)

Izvan Crkve nema potpune ljepote i umjetnosti

Duboko sam uvjeren da izvan Crkve za kršćanina nema potpune ljepote i umjetnosti; sama naravna ljepota, kako nam je daju Homer i Sofoklo, prava je ljepota, ali nas ne može zadovoljiti, nas, koji živimo okruženi sjajem bogoslovskih kreposti i darova Duha Svetoga, koji smo zaronili u srce vječne Ljepote i koji se hranimo nebeskom krvlju Jaganjca. Mislim, da se vrhunci stvorene ljepote nalaze u misalu i brevijaru (časoslovu), u pontifikalnoj misi i gregorijanskim melodijama.

(Put k Suncu, str. 122)

SVJETIONIK KROZ VJEKOVE

Rim - Papinstvo

Ivanova ljubav i odanost prema Kristovu Namjesniku bili su jedno od njegovih glavnih duhovnih obilježja kao zrelog katoličkog intelektualca. U tome je nadmašio i mnoge osobe iz kleričkih redova. Tu je ljubav i poštivanje Svetoga Oca, te studij njegovih enciklika i govora, širio u svojoj okolini, napose među mladima. Sve što je o Crkvi napisao proviralo je iz njegova dubokog duhovnog iskustva.

Zašto ljubim Katoličku Crkvu i Sv. Oca Papu?

Jer u njoj vidim jasnu sliku preljubljenog Spasitelja i Boga Isusa sa svim njegovim savršenstvima, a u Sv. Ocu Papi pod prilikama čovjeka vidim Boga svoga i Gospoda svog. *(Put k Suncu, str. 139)*

Papa - vidljivi Krist na zemlji

Kao što je Krist središte cijele povijesti, isto je tako i Papa središte te povijesti. Ta on je vidljivi i živi Krist na zemlji. *(Put k Suncu, str. 139)*

Papinstvo - pećina na kojoj je sazdana Crkva

Papa je ona podloga i ona nepomična pećina na kojoj je sazdana sva Crkva. Kako Crkva obuhvaća sve krajeve svijeta, sve biskupije svijeta, tako se podloga papinstva otajstveno proteže na sve biskupije svijeta. Ta kamena podloga je nepomična i sva Crkva, koja se na njoj uzdiže, dobiva svu svoju snagu i svu svoju čvrstoću od te podloge. *(Put k Suncu, str. 140)*

Papinstvo - svjetionik kroz vjekove

U današnjoj zbrci, koja vlada svijetom, gdje je teško razlikovati istinu od zablude, dobro od zla, Providnost je na goru posadila jedan svjetionik - papinstvo - koji svijetli vjekovima i svom zemljom. *(Put k Suncu, str. 140)*

Snaga Rimske Crkve, majke svih Crkava svijeta

Kad dođete u Rim, kad vidite misijsku izložbu i hodočasnike s raznih kontinenata, tada osjetite posve jasno urnebesnu aktivnost Rimske Crkve, majke svih Crkava svijeta. Osjećate da kroz rimskog biskupa i rimsku biskupiju teku mlazovi izvanrednih energija. Kada ste u Rimu, to vam se čini da se nalazite u orijaškoj, do sada neviđenoj električnoj centrali, čiji se kotači sveudilj vrte i koja u sav svijet šalje energije velike i čudoredne obnove. (93)

Neuništivost Papine lađe

U Rimu imate intuiciju, osjećaj, da je Crkva perpetuum mobile ili, bolje reći, da neka nevidljiva sila trajno pokreće taj divovski stroj. Imate živ osjećaj da je sve krhko i nestalno, da svemu prijeti opasnost da potone u bezdanima, ali da se Papina lađica bez bojazni njiše usred valovlja i munja, jer je usidrena na nepokolebljivoj Petrovoj stijeni. (93)

Petrova Stolica - sidro nade i luka spasa

U uzburkanom moru zabluda i strasti, koje tresu čovječanstvom, Petrova je stolica "sidro nade i luka spasa" za koju se valja uhvatiti i u kojoj moramo naći zaklonište ako ne želimo nastradati. (88)

Karakteristika rimskog katolika: ljubav prema Papi

Jedna je od bitnih karakteristika svakog rimskog katolika da ljubi sv. Oca Papu i da sve svoje

misli i sva svoja djela ravna prema odredbama i željama njegovim. Rimski je Papa vidljivi Krist među ljudima, zaručnik sveopće Crkve. (88)

Odanost prema Papi važna za svakog vjernika

Ljubav i odanost prema Papi jest za život svakog vjernika od najveće i bitne važnosti. Isto je tako od bitne važnosti za sav društveni život: za život u obitelji i školi, za tisak i umjetnost, za gospodarski i politički i međunarodni život.

(Put k Suncu, str. 142)

Papinstvo - podloga duhovnom životu vjernika

Papinstvo je pećina i podloga duhovnom životu svakog vjernika. Zgrada našeg duhovnog života, našeg vjerskog znanja i naših djelatnosti, mora se podići na nepokolebljivoj podlozi istina što ih papinstvo neprevarljivo naučava... Papa mora stoga biti predmet našeg posebnog štovanja i naše ljubavi, dio života naše duše.

(Put k Suncu, str. 142)

Veličina naroda ovisi o njihovoj vjernosti Papi

U ovoj smo Svetoj Godini (1925) dublje shvatili što znači papinska nadčovječnost. Shvatili smo da veličina naroda ovisi o njihovoj vjernosti Papi: ovisi o tome kako se oni ravnaju prema zapovijedima i željama Kristova Namjesnika. (93)

Nebrojeni puci hrle vječno vidljivom Kristu

Svi narodi hrle u Vječni Rim, u tu svoju drugu domovinu, da se poklone svome Kralju, svome Ocu. Hrle onamo da svemu svijetu, krštenom i nekrštenom, ispovjede svoju vjeru u Crkvu Katoličku, jedinu sveopću Crkvu, koju je osnovao Krist, i koja će ostati do konca svijeta.(89)

Svi su narodi braća i sestre u svetoj Crkvi

Katolici hrle u Rim da ispovjede svoju ljubav Namjesniku Kristovu, da sami sebe posvete i da tako obnovljeni u svojoj duši preporode svoje prijatelje, svoju obitelj, svoja društva, svoje narode i države; Jer, badava će čovječanstvo težiti za blagostanjem i mirom, za srećom, ako ne bude ljubav Kristova zaplamtjela u svim dušama. I tu će nutarnju vatru ljubavi prema Bogu i bližnjemu dobiti katolici u Rimu. Tamo će osjetiti da su svi narodi samo braća i sestre u zajedničkoj obitelji i svetoj Crkvi, koje je otac i poglavar vječni Namjesnik Božji, biskup rimski.(89)

Hrvatski se narod odnjihao u krilu Crkve Katoličke

Hrvatski se narod odnjihao u krilu svete Crkve Katoličke i od nje dobio mnoštvo duhovnih i vremenitih dobara. Rimski su pape očinskom ljubavlju pratili sudbinu malog hrvatskog naroda i zauzimali su se za njegovu prosvjetu i za njegovu političku slobodu. (87)

Blagotvorni utjecaj Crkve na hrvatski narod

Sudbina je hrvatskog naroda bila nerazdruživo spojena sa sudbinom Crkve Katoličke; zatajiti taj blagotvorni utjecaj Crkve na sav razvoj naroda bilo bi djelo najveće nezahvalnosti. (87)

MARIJA

posreduje nam božanski život

Duboka pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji označavala je duhovni život Ivana Merza. Već kao mlađić utječe se Gospi da mu pomaže u borbi protiv grijeha, te da mu sačuva čistoću duše. Pobožnost prema Gospi napose je produbio u Lurdu gdje je zavolio i krunicu koja mu je uz Euharistiju postala najobjavnijim prijateljem do groba. Bio je veliki promicatelj štovanja Lurdske Gospe, kojoj je posvetio brojna predavanja, članke i jednu brošuru.

Molitva Mariji

Majko moja dobra, Najveća, molim Te, napuni moju dušu lijepim osjećajima i plemenitim mislima, uvijek mi označi pravi put, pa makar mi i bilo teško slijediti ga. (D, Bečko Novo Mjesto, 14.XII.1914.)

Moja molitva sada ide Neoskrvnjenoj

Moja molitva sada ide Neoskrvnjenoj: neka me u ovom gradu prati na svakom koraku. Svaki moj hod i korak neka bude usmjeren lijepom. (D, Beč, 17.I.1915.)

Molitva Gospi da mu sačuva vid

Majko vječna, Ti koja si utjelovljenje poezije, svega lijepog i vječnog, daj da i dalje mogu primiti darove ljepote! (D, Beč, 22.I.1915.)

Nazočnost Marije i predokus neba u Lurdu

U Lurdu te ponajprije obuzme osjećaj da je tamo "Ona", Majka Božja, koja je veća i moćnija i

ljepša i mirisavija i jača nego li svi oni pirinejski gorostasi koji Lurd okružuju. Ona tamo na zaseban način stoluje i ja mislim da svi koji su tamo, pa makar i ne vjerovali, moraju imati taj osjećaj da ona tamo jest. A tisuće vjernika, po noći svaki s upaljenom svijećom u ruci, ide u serpentini uz brežuljak i pjeva bez prestanka Ave, Ave, Ave Maria. Svaka svijeća, koja trepti, to je jedna duša, koja će danas sutra ili za koju godinu k Njoj. Oh, hoće li što prije doći taj čas, čovjek tamo pomisli, jer zaista tamo ima neki "predokus" Neba.

(Put k Suncu, str. 135)

Vjera u prisutnost Boga u pšeničnom kruhu

Jedan je kardinal svete rimske Crkve nosio Svetoostajstvo, a svećenstvo je rimske Crkve molilo u ime naroda i pred narodom. I ako tom prilikom koji bolesnik zaista u tren oka ozdravi, onda je Bog pod prilikama pšeničnog kruha nazočan i svi su "apsurdi" Crkve Katoličke živa spasavajuća istina. I sveti je Sakrament polako prolazio pokraj ispruženih i sjedećih bolesnika....

Oh, čarobne li bajke o rasvijetljenim crkvama, vatrenim rijekama i jezerima, zanosnim pjesmama, čudesnim ozdravljenjima i svetim ljudima, koji iz ljubavi prema bližnjemu žrtvuju svoj život; bajovita li prizora što ga Otac nebeski priređuje svojoj zemnoj dječici! (102, str.5 -7)

Krunica se uči moliti u Lurdu

Da, u Lurdu sam naučio što je Krunica i to mi je odsada drugi najbolji prijatelj. Prije Lurda, iskreno priznajem, bila je u dnu duše neka sumnja, neki osjećaj da li se ja ne molim kakvome fantomu moje mašte?! Molio sam dakako, jer da sam preštao, znači ne vjerovati u Blaženu Djevicu Mariju.

A kuda onda? Okreni se od katolicizma, sve je oko tebe mračno i ružno. Dakle Lurd je mojoj razumnoj vjeri pridodao i osjećajni momenat...

(Put k Suncu, str. 137)

Krunica uz Euharistiju - najvjerniji prijatelj do groba

Ako mi Blažena Djevica Marija i nije posve izliječila oči - tako da s dosta poteškoća čitam - to sam u Lurdu zavolio krunicu, koja će mi biti uz sv. Euharistiju najvjerniji prijatelj do groba.

(Put k Suncu, str. 137)

Krunica daje snagu za podnošenje nevolja u životu

Kada vam bude u životu teško i kada vas snađu nevolje, uzmite Gospinu krunicu i ona će vas utješiti i dati vam snage da sve mirno snosite s potpunim predanjem u Volju Božju.

(Put k Suncu, str. 119)

Lurdska čudesa dokaz su istinitosti katoličke vjere

Osjetili mi u Lurdu nešto ili ne, to su unatoč tomu lurdska čudesa neoborive činjenice, koje nam govore, da izvan Crkve Katoličke nema prave Crkve... I zato je sav rad, koji ide za spasom duša, najuzvišeniji i najpotrebniji, što se uopće može zamisliti. (102, str.19-20)

Marija Bistrica - izraz religioznog genija Hrvata

U Mariji Bistrici Hrvati stupaju u kontakt s Majkom Božjom i njezinim Božanskim Sinom. Tamo se sabiru molitve iz svih dijelova našega naroda. Tamo napokon kao kroz kakav golemi žlijeb Providnost izliva bujice svoje Milosti, i odovud se razliva poput rijeka i potoka u sve naše krajeve. (127)

Marija - darovateljica božanskog života

Neizmjerni Bog nama daje svoj vlastiti život preko Marije; a gdje je nama ljudima Bog prisutniji negoli u presvetoj Euharistiji. Svećenik, koji nam je dijeli, zapravo nadomješta Blaženu Djevicu Mariju, koja u svojoj beskrajnoj ljubavi nama daje puninu svoga vlastitog unutarnjeg života, svoga vječnog neograničenog života, koja nam daje samog Boga, Isusa Krista euharistijskoga. (49)

Savršen odraz trojedinog Božanskog sunca

Do konca našega života crpimo preko Marije božanski život! Molimo joj se bez prestanka da puni svete radosti jednom preminemo u njezinu nježnom zagrljaju i na Srcu Isusovu. Tek u nebeskoj će slavi - u Srcu Isusovu - doći stablo našega nutarnjeg života, koje je na zemlji počelo klijati, do svoje potpune veličine i do svoga potpunog cvata. Tek onda će naša duša postati savršeni, užareni odraz presvetog, vječnog, trojedinoga, božanskog Sunca. (49)

ČAROBNA LJEPOTA

Liturgijska molitva

razgovor Crkve Zaručnice i
božanskog Zaručnika Krista

Čovjekova vrijednost i veličina stoji u njegovu odnosu s Bogom koji se ostvaruje u prvom redu kroz molitvu. Već u godinama mladenaštva, kako se to vidi iz zapisa njegova dnevnika, Ivana privlači svijet molitve. Molitveni će se život u njemu sve više razvijati, te će mu postupno cijeli dan biti ispunjen duhom molitve. Ivan je prakticirao i druge oblike molitve, napose razmatranje i kontemplaciju slijedeći u tome ignacijansku duhovnost.

Liturgija - službeno bogoslužje Katoličke Crkve - bilo je središte Ivanova duhovnog, molitvenog života. Iz srca liturgije, a to je sv. misa - euharistija, Merz je dnevno crpio snagu i apostolski žar. Njegovo zanimanje za liturgiju potječe još iz studentskih dana. Liturgija kao mjesto i izvor molitve postupno ga je toliko zainteresirala da je za predmet svoje doktorske disertacije obradio utjecaj liturgije na francuske književnike. Promicanjem liturgijske svijesti i liturgijskog života, te svojim člancima o liturgiji, postao je jednim od prvih promicatelja liturgijske obnove u Crkvi u Hrvata. Merz je liturgiju promatrao i s umjetničkog vida ukoliko prema njoj teže sve umjetnosti. Njegove divne misli o liturgiji koje ovdje donosimo, otkrivaju nam sve-tište njegove duše koja je bila u stalnom sjedinjenju s Bogom i u težnji da mu pjeva neprestanu hvalu.

Život duše u zajedništvu s Isusom

Među svim krepostima prvo mjesto zauzima krepost pobožnosti, koja nas potiče da odajemo Bogu dužnu čast. Kontemplacija (duboki vjerski život), život duše u neprestanoj zajednici s Isusom, jest najbolji život... (84)

Kako dobro obavljati molitvu razmatranja

Podsjećam vas na sljedeće glavne momente svakog razmatranja. Prvo je da pripravite sam predmet. To ste učinili u predvečerje. Dolazi kajanje za grijeh - tu morate biti vrlo konkretni - i molitva da vam se on oprost. Sjetite se prisutnosti Božje: osjećate da je On uz vas i da vi u Njegovoj prisutnosti klečite i da On budno pazi kako ćete obaviti vaše razmatranje. Možete si također predočiti da Isus na vas gleda iz svetohraništa. - Kada ste svjesni te prisutnosti, izgradite u vašoj mašti okolicu u kojoj se npr. zbiva evanđeoska scena. Pri ovom razmatranju nije glavno da se u vama užeu veliki i žarki osjećaji; glavno je da stvorite posve konkretne odluke, kako ćete istoga dana pridonijeti neke žrtve suzbijanja stanovitih grijeha ili čineći neko dobro djelo. Pri podizanju prikažite vaše odluke, vaše žrtvice u zajednici sa žrtvom Isusovom Bogu Ocu i molite ga da vas se udostoji primiti i da vas sama jednom učini dionikom druge Božanske osobe, da vas ona unese u samo srce Presvetog Trojstva. (18)

Meditacija pomaže duhovnu ravnotežu

Redovita, konsekventna meditacija jedino je sredstvo da čovjek na zemlji ne izgubi nikada ravnotežu i da se radosno iz dana u dan s Kristom raduje ili s Njime trpi. (Put k Suncu, str. 148)

Liturgija - centralna umjetnost, izražaj duše Crkve

Kao što je teologija centralna znanost, tako je liturgija centralna umjetnost. Ona je sasvim objektivna i odgovara Wagnerovu idealu, koji je htio sve umjetnosti sjediniti u jednu. Liturgija je izražaj duše Crkve, na njenu bi temelju bilo lako izraditi teoriju umjetnosti. U liturgiji se, kao u kakvu zrcalu, ogledava život Kristov. Liturgija je dosegla vrhunac: ona je najveća umjetnička tvorevina koja postoji na svijetu, a uz to je centralna umjetnost, jer umjetnički prikazuje život Kristov, koji je centar povijesti. (D, Beč, 5.IV.1920.)

Razgovor Zaručnice i božanskog Zaručnika

Liturgija je službena molitva Crkve, službena molitva Zaručnice Kristove, razgovor između Zaručnice i božanskog Zaručnika. O, kako mi rado prisluškujemo kada se dva veoma mudra čovjeka međusobno razgovaraju; nama se čini da se naše grudi proširuju i da mi postajemo mudrijima. A što biva tek onda kada prisluškujemo razgovor između Krista Boga i njemu slične Crkve? Zar da sav taj idejni svijet ostane za nas bespredmetan, da ne digne naše živote do neizmjernih visina božanskog života? Oh ne! (18).

Liturgija - projekcija Neba na zemlju

Što se tiče same sv. Liturgije, to je ona najbolji vod, koji nam otkriva na vrlo pedagoški način tijekom jedne crkvene godine sve pojedinosti iz života našega Spasitelja. Crkva je naime Zaručnica Isusova, a duševni život savršene zaručnice jest savršeni odraz duševnoga života Zaručnika. Ovaj je unutarnji život te nebeske zaručnice izražen na umjetnički način u sv. Liturgiji. Njene molitve i kretnje, njene melodije i njeni miomiris

projekcija su Neba na zemlju, fotografija su unutarnjeg Božjeg života. U Liturgiji najlakše možemo spoznavati sve ljepote unutarnjeg života Božjega. Po Liturgiji najočitije spoznajemo da je Bog, Tvorac svjetova, Bog stroge Pravednosti, Bog Ljubavi, također Bog apsolutne Ljepote; ona nas opaja svojim sjajem i blistavilom i čini nam sve teškoće naše svete vjere, sve križeve mnogo lakšima. (49)

Umjetnički refleks unutarnjeg Božjeg života

Gospodin Bog je život, kretanje; ljudske su duše ono ogledalo na kojemu se to kretanje Božje zrcali. Umjetnički refleks unutarnjeg Božjega života je naša sveta liturgija. Ona bez prestanka, dan i noć, zimi i ljeti, od generacije do generacije, svira poput kakvog orijaškog orkestra i šalje svoje raznovrsne zvukove i melodije natrag svom začetniku. Liturgija je dakle umjetnost "par excellence", jer je ona živa, kao što je i naš Gospodin živ. (11).

Liturgija se kreće oko presvete Hostije

Svečana je liturgija u neku ruku projekcija neba na zemlju. Središte je neba, ako nam je dopušteno izraziti se na ljudski način, sam Trojedini Bog, a anđeli i sveci oko ovoga obavljaju liturgijske čine. Kao što je prema sv. Ivanu Jaganjac središte neba, tako se isto sv. Liturgija kreće oko presvete Hostije - oko samoga Isusa Krista. (22)

Crkvena liturgijska godina odražava Isusov život

Crkvena godina kao u kakvome pomičnom ogledalu odražava život Isusov od svoga boravka unutar Presv. Trojstva, kroz zemaljski život, pa sve do drugoga dolaska (Sudnji dan). U ovaj su

okvir uklopljeni svetački dani, koji su opet umjetnički refleks djelovanja Zaručnice Kristove na zemlji. U njima Crkva razmišlja o životu prvoboraca čovječanstva i daje nam uzore kako valja u najraznoličnijim životnim prilikama, u najčudnijim povjesnim epohama pri-mjenjivati Spasiteljeve ideje na život. (11)

O divne li Crkve koja pjeva hvalu Tvorcu!

Sa zemlje se eto neprestano dižu molitve k nebu. Među katoličkim narodima nema sata ni časa kada redovnici ili svećenici ne bi molili božanski časoslov. O divne li Crkve, koja bez prestanka u zajednici s nebeskim vojskama pjeva hvalu Tvorcu! (11)

Časoslov - najljepši molitvenik

Uz misal je najljepši molitvenik časoslov. Ne, on nije samo molitvenik, on je s misalom najljepše književno djelo što ga čovječanstvo posjeduje. (11).

Tvorac svjetova prisutan u liturgiji

Ako je, dakle, u sv. misi prisutan sam Tvorac svjetova, nestvoreni Bog, to je razumljivo da je prisustvovanje misi vrlo važan čin, da je napokon život s liturgijom, koja nam donosi razne faze iz života Bogo-Čovjeka, bitni život. (22)

Kucaji vječnosti

Nakon nekih drugih molitava započe svečana konventualna misa (u trapističkom samostanu). Kako je dostojanstvena! Kako sve ide polako, da čovjek osjeti kucaje vječnosti. Čemu se žuriti, kada čovjek pjeva hvalu Božju radi koje je stvoren?! Čovjek je došao do svoga cilja, on ima samo da motri. (24)

Savjeti za plodan duhovni život

Najbolje se razmatra na temelju svete Liturgije. Sve upute mogu se svesti na tri savjeta: 1. Čitaj dnevno duhovno štivo. 2. Razmatraj dnevno na temelju misala. 3. Ne prisustvuj misi, a da se tom prilikom i ne pričestiš. (18)

Čarobna ljepota liturgije

Liturgija je umjetnička cjelina u kojoj surađuju sve umjetnosti i koja je djelovala na sve umjetnosti. U njoj nije ništa bez značenja... Tako je čarobna ljepota katoličkih obreda - razumije se mi ovdje uvijek mislimo na točno izvedene, kao što to čine kontemplativni redovi, benediktinci, kartuzijanci, trapisti, donekle franjevci i drugi - da čovjek, koji je jednom osjetio njene čari, osjeća u duši čežnju da sve ostavi i sav svoj život provede u liturgijskim molitvama, pjevajući dan i noć bez prestanka hvalospjeve Presvetom Trojstvu. (23)

Crkvena glazba prati i tumači riječi Božje

No glazba se u neku ruku - i to posve tijesno - veže uz riječ, uz samu Riječ, uz Riječ, koja je bila u početku, koja bijaše u Bogu i koja je sam Bog. Crkvena glazba, glazba što se pjeva u crkvi, ne prati i ne tumači samo molitvu ili riječi koje mi kazujemo, već prati i tumači riječi koje nam je Bog rekao i koje nam On neprestano govori. Liturgijska glazba jest glazba koja sve druge nadilazi. Ona obrađuje i izražava ono što je glavno, bitno, jedino nužno - ljubav k Bogu... Gregorijanska, liturgijska glazba je glazba svetosti. (27)

Liturgija povezuje narode

No liturgija ne povezuje samo pojedince jednoga naroda u jednu jedinstvenu cjelinu, već ona

uspostavlja niti između svih naroda i čini ih braćom i djecom jednoga Oca na nebu. (22)

Pedagogija u pravom smislu riječi

Na temelju se Liturgije svaka pojedina duša odgaja. Može se reći da je Liturgija pedagogija u pravom smislu riječi, jer pomoću nje vjernik u svojoj duši proživljava sve faze vječnog Kristova života. Po katoličkoj liturgiji svi ljudi na cijeloj zemlji razmatraju istoga dana o istim stvarima i na taj se način učvršćuje svijest o katoličkom jedinstvu svih naroda. Napokon u Liturgiji čovjek na najsavršeniji način odaje Bogu onu čast koja ga zapada. Vjernik, koji se moli liturgijski, pridružuje se korovima anđeoskim, koji neprestano hvale Tvorca i čovjek se zapravo na taj način već na ovoj zemlji počinje vježbati u onoj službi koju će pun radosti i ushićenja obavljati u vječnosti. (18)

Sredstvo sveopćeg mira

Sv. liturgija jedno od najmoćnijih sredstava sveopćeg mira. Dok milijuni novina šire narodnu mržnju i laž, Crkva mirno vrši kroz vjekove svoju miroljubivu misiju i daje u ruke svojim službenicima mnoge stotine tisuća brevijara i milijune misala, koji govore o ljubavi k Bogu i bližnjemu... (22)

STVARANJE REMEK-DJELA

Borba tijela i duha

Od prvih stranica Ivanova dnevnika možemo slijediti u njegovoj duši dvostruku stvarnost koja je u neprestanoj napetosti: s jedne strane, tu je njegova težnja za moralnim savršenstvom, za idealima kako ih predstavlja kršćanstvo. S druge strane, tu je osjećaj njegove slabosti da ostvari te ideale koje mu razum i vjera stavljaju pred oči duha. Osjeća u sebi podijeljenost isto kao i sv. Pavao kad govori o dva zakona u svome biću, zakonu duha i zakonu tijela koji vojuju jedan protiv drugoga: "Po unutrašnjem čovjeku s užitkom se slažem sa zakonom Božjim, ali opažam u svojim udovima drugi zakon, koji vojujue protiv zakona uma moga i zarobljuje me zakonom grijeha, koji je u mojim udovima." (Rim, 7, 21-23) Taj period borbe trajat će u Ivanovu dozrijevanju sve vrijeme ratnih i studentskih godina. Tekstovi iz njegova dnevnika, koji slijede zorno nam to ilustriraju.

Kršćanska vjera je put

Kršćanska vjera je za nas moralni zakon i otvara nam neizmjerni put, koji je pravedan, da ne dođemo u opreku s dobrim. (D, B. Luka, 31.VII.1914.)

U srcu je mom nepokolebiva vjera

Napasti navale užasno, no molitva me diže. U svetinji nad svetinjama (R. Tagore) - u srcu mom, nepokolebiva je vjera. Skepse ima. Vječit je boj.

(D, B. Luka, 30.VIII.1914.)

Odgovj samoga sebe - geslo čovjeka

Ratu su ratu krivi tirani, koji ugnjetavaju narode, i čovjek bi postao nihilistom, da ne zna da je toliko milijuna inteligencije isto takav tiranin, egoist, kojemu je "ja" sve, a drugi ništa. Poradi toga je mirni rad, odgovj samoga sebe, geslo čovjeka.

(D, Bečko Novo Mjesto, 8.XII.1914.)

Treba krvave borbe da se ne potone u običnom svijetu.

(D, Beč, 7.VI.1915)

Znam i osjećam da je katolicizam jedina prava vjera

Nije dosta samo vjerovati. Naša vjera mora biti sistem, mora biti putokaz života, da ne radimo protiv principu pravednosti i vječnosti. "Aut catholicus aut nihil - ili katolik ili ništa." U ovome pogledu nije u meni nikada postojala ni najblaža sumnja. Znam i osjećam da je katolicizam jedina prava vjera... O drugima nisam nikada ni mislio da bi bile bolje od katoličke.

(D, Beč, 17.V.1915.)

Htio bih prirodenu oholost uništiti

Htio bih biti ponizan! Silno ponizan! Svu onu prirodenu oholost uništiti i ponizno težiti za istinom, samo zbog te same istine, a nimalo i nikako ne misliti na ljude, što su oni uradili, što su oni pročitali, i biti u tom pogledu suvremen.

(D, B. Luka, 23.I.1916.)

Stvarati od svoje duše remek-djelo

Trebao bih se dulje moliti Bogu da ne izgubim onu mističnu vezu s Njim, da ga osjetim u svakoj misli, kod svakog pogleda i kod svakog posla. Trebao bih dnevno, makar samo pola sata, čitati Evanđelje, razmišljati o tome, pa onda u podne iza Zdravo Marijo sebi predočiti neke transcendentne stvari i tako cijeli dan, cijeli život provoditi u

tom mističnom svjetlu, stvarajući od svoje duše remek-djelo i tražeći Istinu-Svrhu.

(D, B. Luka, 28.I.1916.)

Moralna snaga osobe djeluje

Opazio sam da se neke tajne niti - misteriji! - vuku, koje djeluju na okolinu prema moralnoj snazi dotičnoga, pa makar on i šutio. Klasičan je primjer sv. Franje: ruke je zavukao pod rukave i ponizno hodajući propovijedao je bez ijedne riječi.

(D, B. Luka, 24.II.1916.)

Biti svjestan svoje ovisnosti s harmonijom svemira

Na večer dolaze duboke i bogobojazne misli, a na svijetlom danu gubi se onaj mistički život i čovjek skoro izgubi onu tajanstvenu vezu sa svrhom života i provodi instinktivno životarenje, namjesto da je svakoga časa svjestan svoje ovisnosti s harmonijom svemira.

(D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.)

Nikada mira, tjera me neumoljiva sila gore

I moj je nutarnji život vječna borba i kada pomislim da sam nešto postigao i došao do kakvog stupnja savršenosti, zapanem u još veći grijeh. Nikada mira, tjera me nekakva neumoljiva sila gore, a za malo pođem, pa opet gadno posrnem. Da nije Bog tako dobar, pa mi se nije dnevno toliko puta iza tolikih grijeha smilovao, ne znam što bi bilo sa mnom.

(Pismo N. Bilogriviću, Ratište, 14.IV.1917.)

Zašto je u meni tolika težnja za usavršavanjem?

Zašto je u meni tolika težnja za usavršavanjem samoga sebe, za zbliženjem s Onim najvećim, zašto mi neka nadnaravna sila uvijek govori: postići, ne jedi previše, budi nadčovjek?

(D, Ratište, Zingarella, 18.V.1917.)

Askeza - jedini pravi životni postupak

Gledao sam oko dvadeset mrtvacu, koji su poginuli za ovih zadnjih bojeva. Leže pokriveni "celtovima". Dobro se raspoznaje da su trupla nekoja bez noge, nekoja bez glave. Jednomu je provirila noga, kojoj je koža žuta, izmeđuurana poput pergamene. Eto, to je život. Neću sentimentalizirati, jer je to slabost, ali je najkruća zbilja, koja dovikuje: "Ne daj se! Pobijedi smrt!" Nad ovim lebdi Krist: "Tko bude u me vjerovao, neće znati što je smrt!" Askeza, promatranje života i rad jedino u tom smjeru, bez ikakvih koncesija "ovoj" zemlji, to je jedini pravi životni postupak.

(D, Ratište, Zingarella, 22.VI.1917.)

Molitva i dobra djela u samostanskom životu

Tko zna hoću li ostati živ? Otići ćemo u Korušku, odakle će početi ofenziva. BOG vodi sudbinu naroda, On znade što je za me najbolje. Bit ću sa svime zadovoljan i zahvalno ću primiti sve što mi On dosudi. Ako se rastuže moji roditelji, proći će i ta bol, ta nije li naša domovina "suzna dolina"! Razmišljam kako su sretni ljudi u samostanu. Oni se uvijek mogu baviti molitvom i dobrim djelima. Tamo čovjek nema slobodne volje nego onako radi, kako drugi odrede: Abnegatio sui ipsius (odricanje samoga sebe) i utopljenje jedne duše u sve, tako da ona sama na se zaboravi.

(D, Ratište, Monte Rasta, 5.X.1917.)

Sav se smisao sastoji u vođenju duhovnog života

Ja volim čovječanstvo, volim male, nepoznate ljude, koji na svojim leđima nose sav teret historije. Narod bez religije spada u zoologiju. Ne misli na smrt, pljačka i jede. Kad ga optereti bol, malodušan je i prijeti Bogu. I ja sam izgubio vezu s

Njim... Samostanske misli, težnja za samostanskim životom, gdje čovjek živi s Bogom, koji je uvijek nepromjenljiv i realan. Slava, medalje... budalaštine su. Poniznost, samozataja, šutnja i dobra djela - jedina su realna sada i iza smrti. Virgo Maria, adiuva nos. (Djevice Marijo, pomози nam).

(D, Ratište, Santa Marija, 18.XI.1917.)

Biti praktičnim katolikom mora biti moja svrha

Jer smo na ovome svijetu samo provizorno... za čas nismo tu, a ovaj život imade samo utoliko smisla, ukoliko je priprava za drugi... Težit ću za svetošću, za ujedinjenjem s Gospodinom Bogom i molit ću ga da mi dade otporne snage u životnoj borbi i energije u stvaranju... Istina je, književnost nije sve. Literatura, umjetnost, samo su detalji u tom velikom djelu: Kraljevstvu Božjem. I plug, i postolar, i mesar, i pravnik i stražar, svi oni su radnici na toj velikoj zgradi. Ne pita se mnogo što se radi, nego kako se radi. Sve struke imaju pred Bogom jednaku vrijednost, samo se mora raditi po Njegovoj volji. Lako je teoretizirati o kršćanstvu i ushićivati se za Gospodina Boga, kad On od nas ništa ne traži, ali biti praktičnim katolikom mora biti moja svrha. Bože moj, prosvijetli me da ubrzo dođem do čvrste odluke. Svagdje neka se vrši volja Tvoja, jer smo ovdje samo putnici, a u našoj se pravoj domovini neće mnogo pitati da li sam bio profesor ili zidar. Ali nešto biti valja!

(Beč, 9.IV.1918.)

Bolje je umrijeti negoli biti mekušac, igra strasti

Bože pomози, daj mi milost da postanem bezuvjetni gospodar tijela. Bolje je umrijeti, negoli biti mekušac, igra strasti. Svibanjska Kraljica neka mi oprostí, što na nju tako rijetko mislim. Bože, Bože, više mističnog svijeta!

(D, Ratište, Fontana Secca, 28.V.1918.)

Bože, sažgeži parazite grijeha, da svet stupim u Te!

Neki dan vidjeh svećenika. Najradije bih poljubio ruke koje su držale Krista. O, Bože, da sam već kod Tebe! Najbolje bi bilo da plamenom svoga milosrđa sažgeš parazite grijeha, koji su se usukali u moju dušu, pa da dobar i svet stupim u Te, ili barem da u životu budem nadahnut svetom radošću i nadčovječnom voljom.

(D, Ratište, Solarol, 13.VII.1918.)

Kada ću zemljom stupati pročišćen?!

Hoćeš da budeš dobar, da sjajiš kud prolaziš, a rob si svog vječno gladnog želuca, koji sve traži, traži nešto snažno i sočno. Sutra ćeš umrijeti, čovječe! Umrijeti! Kad ćeš već umrijeti, a ti barem gledaj da ti duh bude slobodan, da trbuh izgubi vlast nad tobom, kukavico jedna! Bože, daj mi urnebesnu snagu da sve svoje strasti skupim u šaku, da ih zahvatim desnicom rukom i topovskom snagom hitnem o stijenu, da se kao staklo razbiju i razlete na sve strane. Bože, Bože, kada ću to moći, kada ću zemljom stupati pročišćen! Pomozi mi, Bože, jer je bolje neživjeti, nego tako živjeti.

Tko veli da je post glupost, taj ne zna ništa. Bez posta nema pravog duševnog života, čovjek nema onda sam nad sobom autoriteta. A to je glavno. Daj mi, Bože, silnu volju, pa makar bio gol i bos! Jer, ako sam već na svijetu, svejedno je da li imam pod vratom zvijezdu ili mi lakat proviruje na košulji. Glavno je veliko Ja, sloboda duha, koji se ni smrti ne boji, a ostalo je sve sporedno.

(D, Ratište, Belluno, 23.VIII.1918.)

Bože, posveti mi tijelo i dušu!

Bože, molim Te za milost da sažgeš moju lijepost i sjetilnost! Podaj mojemu duhu nadmoć nad želucem koji me hoće pokoriti. Posveti mi tijelo i dušu!

(D, Maslovare, 14.XI.1918.)

Pokloniti sve i žarko ljubiti bližnjega

Sveto siromaštvo! Ne brinuti se za sjetilne slasti! Pokloniti sve i žarko ljubiti bližnjega, koliko li veselja ima u svemu tome! O moj Bože, daj mi snagu da Te žarko ljubim, da tako snažno u Te vjerujem, da se bez ikakva promišljanja i straha, nevin kao dijete, kojemu nitko nije pričao o strahu, prošećem kroz mjesta, koja prijete smrću.

(D, Maslovar, 27.XII.1918.)

Moliti valja Boga da nam dade velikih ljudi

Čovjeka obuzme oduševljenje za našu svetu vjeru, koja u očajnim vremenima rađa nadljude: sv. Ignacija, sv. Franju Ksaverskog i druge. Uzdám se u Boga da će se i sada naći takvih ljudi u nas, upravo sada gdje se Crkva zadržala i prijeti pogibelj da će se kod nas srušiti.... Moliti valja dragoga Boga da nam dade velikih ljudi.

(B.Luka, 5.VIII.1919.)

Moj najljepši Uskrs

Proveo sam od čiste srijede do danas u St. Gabrielu kraj Modlinga. Bio je to moj najljepši Uskrs: proživljavao sam umjetnički refleks velikih događaja - Kristovu muku i njegovo uskrsnuće - uživivši se u liturgijsku umjetnost. U početku smo postili, šutjeli i razmišljali. Kada se svjetska buka raspršila i duša ostala mirna, sama sa sobom, iz dubina se, poput pjene, dizalo blato grijeha, koje se skoro nesvjesno nakupilo.

(D, Beč, 5.IV.1920.)

Opasnosti purgerskog kršćanstva

Građani su grozni buržui. Drže do vjere, ali ta se vjera uglavnom sastoji u tomu: treba nam vjera

da dobro i zadovoljno živimo tu na zemlji. Ovo purgersko kršćanstvo užasna je opasnost za nas. Ono je u mnogome krivo da se kršćanska ideologija svagdje diskreditira.... Isposničku, apstinentnu ideju, pasionizam valja širiti. Mislim da su mi od glada i bijede izmorene socijalističke mase milije od sitih katoličkih purgera.

(D, Zagreb, 6.IX.1920.)

Da se kršćanstvo digne, mora kler biti svet

Da se kršćanstvo digne, mora u prvom redu kler biti svet, mora imati uvijek pred očima Krista na Maslinskoj gori, kako svladava jurišanje svih križeva, Krista koji svladava đavla koji hoće da kamenje pretvori u kruh.

(D, Zagreb, 6.IX.1920.)

Katolička je vjera moje životno zvanje

Katolička je vjera moje životno zvanje i mora to biti svakom pojedinom čovjeku bez iznimke. Budući da je ovaj život samo kratka priprava za vječnost, to je naravno da sav naš rad ide za tim.

(Pismo majci, Pariz, 6.XI.1921.)

PLAMEN ZA BESKRAJNIM VISINAMA

Bez duhovnog života prestao bih
bivstvovati!

Ostvarivati ideal kršćanske svetosti nije moguće bez jednog intenzivnog duhovnog života koji uključuje molitvu u svim oblicima, primanje sakramenata sv. ispovijedi i sv. pričesti, čitanje sv. Pisma i duhovnih knjiga. Ivan je potpuno svjestan da je to jedini put uspona na goru kršćanske savršenosti. No ne bi za tim težio da mu Bog nije rasvjetljavao dušu svojom milošću i privlačio ga k sebi. Uvjerljivo je to izrazio riječima da je u njemu "plamen za beskrajnim visinama". Ivan se spremno odaziva na sve poticaje Božje milosti. Ozbiljno upotrebljava sva sredstva što mu ih Crkva i učitelji kršćanske duhovnosti daju na raspolaganje da ostvari taj cilj i načini od svoje duše remek-djelo.

Kakvo je bilo stanje njegove duše nakon završenog studija i na početku njegova javnog djelovanja, govore nam zanimljivi podaci u njegovim odgovorima na pitanja jedne ankete.

Duhovni autoportret

Dr. Dragutin Kniewald, Ivanov prijatelj, pripremajući 1923.g. molitvenik za mladež "Katolički đak", proveo je prethodno veliku anketu među katoličkim mladićima. Zamolio je i Ivana Merza da mu odgovori na anketna pitanja. Ivanovi odgovori, koji su nam se sačuvali u cijelosti, da-

ju dragocjen uvid u njegovu dušu. Bilo mu je tada 27 godina. U njima nalazimo autoportret njegove duše.

Što molim ujutro i uvečer?

- Ujutro: razmatranje 3/4 sata. Navečer: krunica, ispitivanje savjesti, pripremam materijal za razmatranje sljedećeg dana.

Koja je moja glavna pogreška?

- Praecipitatio (naglost) u molitvi i radu.

Kako sam je upoznao?

- Na duhovnim vježbama.

Koja mi korist od sv. ispovijedi?

- Da lakše svladavam pogreške.

Što mi je najteže kod sv. ispovijedi?

- Kazati grijehe protiv sv. čistoće.

Koliko puta na godinu primam svetu pričest?

- Dnevno.

Što je duhovni život?

- Razmatranje o božanskim stvarima; sudjelovanje u unutrašnjem Božjem životu; postati u neku ruku Bog.

Je li duhovni život meni potreban i zašto?

- Jest. Jer bih bez njega prestao bivstvovati. Bez toga je pakao.

Što sam radio pod sv. misom?

- Molio sv. misu.

Imam li vjerskih sumnji?

- Ne.

Koju sam pobožnu knjigu čitao?

- Veoma mnogo klasičnih djela bogoslovske (asketske) književnosti.

Koja mi korist od toga?

- Jedino klasična djela (sv. Franjo Saleški, Šeben, sv. Augustin) daju mi solidne upute za duhovni život.

Koju i kakvu ulogu igra u mom mladom životu nastojanje oko očuvanja čistog srca?

- Da nije bilo posebne zaštite Božje, možda bih svršio samoubojstvom, borba strahovito teška.

Koje je po mojem mnijenju ili iskustvu najsigurnije sredstvo za očuvanje čistog života?

- Oduševljenje za sv. Crkvu, koje se temelji na poznavanju vjere. Dnevna sv. Pričest, sistematsko dnevno svladavanje tijela (u jelu, naglom ustajanju iz kreveta, redovita tjelovježba barem 10 minuta dnevno), te ne tražiti žensko društvo.

Zašto ljubim Katoličku Crkvu i Sv. Oca Papu?

- Jer u njoj vidim jasnu sliku preljubljenog Spasitelja i Boga Isusa sa svim njegovim savršenstvima, a u Sv. Ocu Papi pod prilikama čovjeka vidim Boga svoga i Gospoda svog. (Put k Suncu, str. 99)

U meni je plamen za beskrajnim visinama

U meni je plamen za beskrajnim visinama, žar za nepomućenim grljenjem Sina i Oca i Duha, a do toga se dolazi samo discipliniranim, taktičkim svladavanjem samoga sebe. (D, Beč, 12. V. 1920.)

Svrha svih ljudi jest njihovo posvećenje

Svrha svih ljudi jest njihovo posvećenje; svrha im je da postanu slični utjelovljenoj Riječi - našem Spasitelju Isusu Kristu. Pitamo se radi toga: kakav je bio unutarnji život našega Spasitelja, da prema tome učinimo naš život sličan Njegovome. (49)

Prazninu u duši ispunja neizmjerni Bog

Poniznost, molitva, duhovno štivo, vježba volje u dobru, ispovijed, pričest - sve su ovo samo pomoćna sredstva koja napokon dovode do jednog cilja: uvesti Boga u našu dušu te da je On ukraši što većim stupnjem nutarnjeg života. Tek tada će biti ispunjena ona neizmijerna praznina koja je u našoj duši i koju može ispuniti samo neizmjerni Bog. (49)

Život milosti potpuni ljudski život

Čovjek koji hoće živjeti potpunim ljudskim životom, treba živjeti životom Milosti, životom sjedinjenja duše s Bogom. To je jedini pravi ljudski život. Prema tome je jedino život svetaca jedini pravi ljudski život. (84)

Cilj nastojanja: milost na zemlji, slava na nebu

Sva ljudska djelatnost mora ići za tim da ljudskoj duši olakša što dublji vjerski život, kontemplaciju. Imati Milost na zemlji, a slavu na Nebu, jest cilj svih ljudskih nastojanja. (84)

Graditi katedralu u svojoj duši

Svaki od nas nosi u sebi temelje jedne druge katedrale koju treba graditi: to je hram Duha Svetoga u našim dušama. Mi moramo najprije u nama izgraditi tu katedralu, a onda pomoći graditi katedrale u dušama naših bližnjih. I to je cilj naše orlovske organizacije. (Put k Suncu, str. 103)

Crkva učiteljica duhovnog života po liturgiji

Tko je bolja učiteljica duhovnog života od sv. Crkve, koja osim svog dvijetisućgodišnjeg iskustva djeluje pod utjecajem samog Duha Svetoga. Koje su bolje metode od onih koje ona sama

naučava? Pokucajmo, dakle, smjerno na njena vrata. Crkva to čini po svojoj Liturgiji. (18)

Duhovna šarolikost Crkve kroz vjekove

Ipak promotrimo li dublje svu ovu šarolikost Crkve u raznim vjekovima i kod raznih naroda, to ćemo se doskora uvjeriti da je podloga tome šarenilu duhovni život pojedinaca - odnos njihovih duša prema Bogu i djelatnost koju milost Božja vrši u njihovim dušama. (18)

Sjaj duhovnog života u samostanu

Da bi čovjek mogao otkriti vrijednost kontemplativnog života redovnika neka uđe u katedralu njihove duše, u kojoj tinja vječno svjetlo Duha Svetoga i koju rasvjetljuje sunce posvetne Milosti i neće se moći nadiviti čarobnom sjaju i ljepoti što će ih otkriti. A za nas katolike, koji živimo u svijetu, sveta je liturgija ona vratašca, pomoću kojih možemo zaviriti u to svetište. (24)

Evandjelje - uvijek nova knjiga

Evandjelje je uistinu čarobna knjiga, jer kolikogod ga puta čitali, uvijek nam se čini da čitamo novu knjigu. Ono je uvijek zanimljivo. Pa kako i ne bi bilo zanimljivo, kada se u njemu iznosi život Prauzora svih ljudi! (82)

Bog želi voditi ljude pomoću ljudi

Dva sakramenta sv. ispovijed i sv. Pričest su izvor stalne i uspješne reforme nutarnjeg života svakog katolika. S tim je u vezi i izbor stalnog ispovjednika. Bog, naime, hoće da vodi ljude pomoću ljudi. Ispovjednik od Boga dobiva posebne milosti da nam pokaže Volju Božju. (49)

BORBA ZA SAVRŠENOŠĆU

svagdanji kruh

Misli što ih je Ivan zapisao o duhovnosti u različitim prigodama odaju dubinu iskustva duhovnih stvarnosti u koje je Ivan bio uronio rasvijetljen i vođen milošću Božjom. No, duhovni život nije cilj samome sebi. Pravi duhovni život ima za svrhu uspon prema kršćanskoj savršenosti, prema onom idealu života što nam ga je pokazao Krist Gospodin najprije svojim primjerom, a onda nas je i poučio u Evanđelju kako ga ostvarivati. S druge pak strane duhovni se život prema van treba pretočiti u djela ljubavi prema bližnjemu.

Rast u svetosti uključuje nadalje napor, često puta pravu borbu i to najprije borbu protiv grijeha, protiv zlih sklonosti, protiv ukorijenjenog egoizma u nama; potom je tu nastojanje da se energije što ih je Bog stavio u naše biće za prenošenje života preko spolnosti stave pod kontrolu razuma i moralnih načela što iziskuje daljnji trud i samosvladavanje. Istodobno, tu je i nastojanje za stjecanje kršćanskih vrlina i kreposti. Sve to zahtijeva određeno odricanje, osobni napor. Duhovna tradicija izrazila je taj uspon prema svetosti ovim terminima: put čišćenja (od grijeha i nesavršenosti), put prosvjetljenja (stjecanje vrlina u školi evanđeoskih savjeta) i put sjedinjenja (posljednji uspon, sjedinjenje s Bogom u kontemplaciji i mistici). Počevši od njegova dnevnika, te kroz brojne druge njegove zapise, možemo slijediti našega Ivana gotovo u stopu u njegovu usponu prema kršćanskoj savršenosti i to kroz sva tri spomenuta puta: čišćenje, prosvjetljenje i sjedinjenje.

Kako sam daleko od savršenosti!

Kako sam daleko od savršenosti! Uvijek nastojim biti gospodarom situacije oko sebe ...Blato, gadno blato, visi još na meni. Trebat ću još dugo posla dok ga operem. Ta zašto sam takav?

(D, 19.VII.1916.)

Ljudi mistike i ljudi užitka

Promatrajući te nove ljude vidim dvije grupe. Rat je dosta snažno odijelio granicu svima; ljude mistike i ljude užitka. Posljednji su u velikoj većini i žive zaista u grijehu; ne vide se barem u njih nikakvi tragovi težnje za samousavršavanjem. Misle kada će jesti, što će popušiti, karta se i uživa u psovkama. Na smrt ne razmišljaju.

(Ratište, Pismo N. Bilogriviću, 14.IV.1917.)

Samoodgoj i studij katolicizma

Moramo svu pažnju posvetiti odgoju samih sebe i studiju katolicizma koji mi, nažalost, ne poznajemo ni malo bolje od kakvog pučkoškolca. Stvoriti velike ljude jest cilj svenarodnog Katoličkog pokreta. (36)

Borba za savršenošću - svagdanji kruh

Borba za savršenošću, askeza, mora biti naš svagdanji kruh. Ona nam otvara nutarnje vidike, stvara od nas nesebične ljude, podržava u nama borbu sa zlim i daje nam snage da ne podlegnemo. (36)

Sve mora promicati težnju duše za savršenstvom

Što god radili, sva djela moraju ići za tim da se u svijetu čini što manje grijeha i što više zaslužnih djela. Sve mora promicati težnju ljudske duše za savršenstvom. (84)

Načelo svetosti: budi Volja Tvoja

Temelj duhovnog života leži u neprestanom naprezanju naše volje. Spasitelj je to izrekao riječima: "Neka svatko uzme križ svoj svaki dan i slijedi me" (Lk. 9,23). Pomoću neprestanog naprezanja naše volje u dobru možemo težiti za onom savršenošću, čije smo uzore našli u našem duhovnom životu...

Želeći postati nosiocima Božjega poretka, to se sva mudrost našega života sastoji u tome da se svojevoljno podvrgnemo onoj istoj zakonitosti, kojoj se nesvjesno podvrgava nerazumni svijet, tj. moramo vršiti volju vrhovnog zakonodavca. "Budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji" (Mat.6,10). U tome je princip svetosti; u ovoj je rečenici sadržana srčika svih onih molitava koje su rečene od početka svijeta i koje će se reći do konca svijeta.

Poniznost, tj. ponizno pokoravanje Volji Božjoj temelj je svim ostalim krepostima; na ovoj mora počivati zgrada našega unutarnjeg života. Poniznost, molitva, duhovno štivo i vježba volje u dobru četiri su pretpostavke bez kojih je svaki unutarnji život isključen. (49)

Sveci su poput Alpskog gorja gdje je zrak čist

Kristov je život odviše uzvišen, pa se teško uzvinem do tolike visine da ga mogu razumjeti. Za me su razumljiviji životi svetaca koji nisu na tolikoj visini. Oni su neki posrednici, koji čovjeka uvađaju u shvaćanje Kristove veličine. Sada čitam život svete Elizabete Tirinške... Zbog milosti Božje jedan se svetac ističe svojim organizatorskim radom, drugi pjesničko-mističkim životom, treći u materijalnoj borbi, četvrti u znanstvenom

životu. Sve su to vrletne visine poput Alpskog gorja, gdje je zrak čist i odakle se čovječanstvo promatra u sasvim drugoj perspektivi.

(D, Maslovar, 18.XII.1918.)

Stvorio sam direktive za život

Rob sam Božji. Rezultat trpljenja (oči): stvorio sam direktive za život i dnevno molim cijelu krunicu. Ozdrave li mi oči, svršim li ispite, i ne bude li vanjskih zapreka idem u isusovce (ako me prime).

(D, Pariz, 4.XI.1921.)

Ivan se ozbiljno bavio mišlju da stupi u isusovački red nakon završenog studija kao što je zabilježio u dnevniku. U tu svrhu, 1923. g. obavio je duhovne vježbe u Zagrebu da spozna što je volja Božja. U tim duh. vježbama shvatio je da to ipak Bog od njega ne traži, nego da ostane u svijetu i da kao Bogu posvećeni laik radi za širenje Božjega kraljevstva.

ODASLANIK VELIKOG KRALJA

Bilješke iz duhovnih vježbi

Posebno sredstvo za rast u duhu i približavanju idealu kršćanskog savršenstva bile su duhovne vježbe koje je Ivan svake godine redovito obavljao i od kojih su nam se sačuvale dragocjene bilješke. Iz njih se vidi kako se Ivan velikim koracima uspinjao prema kršćanskoj svetosti.

Sve što mi se dogodi, dolazi od Boga

Sve što mi se učini, dogodi, kao da dolazi od samoga Boga i zato nam ne smije ništa narušiti duševni mir. Uvijek si zamisliti da smo samo Gospodin Bog i ja na svijetu. *(Duh. vježbe, 7.XI.1923).*

Pun ljubavi zagrliti sveti Križ

Moram češće negoli dosada razmišljati o zloći grijeha i o raznim momentima iz Starog Zavjeta. Tek kada upoznam i osjetim značenje grijeha, znat ću pun ljubavi zagrliti sv.Križ, koji me je oslobodio tako velike, vječne nesreće.

(Duh. vježbe, 8.XI.1923.)

Vršiti volju Oca Nebeskoga

Kao što se je Spasitelj otrgnuo od roditelja, mora se i moje srce osloboditi od njih. Vršiti volju Oca Nebeskoga i biti pripravan ostaviti dom, kada On to traži.

(Duh. vježbe, 8.XI.1923.)

Ne dopusti da Ti se ikada iznevjerim

Molim Te, Isuse, da u staležu, koji sam izabrao, uvijek nastojim biti Tebi sličan; ne tražiti za se nikakav imetak, biti poslušan poticajima Tvojim u mojoj duši i savjetima moga duhovnog vođe, kojim se Ti služiš i nemati drugog Zaručnika doli Tebe, Spasitelju moj. Ne dopusti da Ti se ikada iznevjerim i daj mi snagu da u dragovoljnom trpljenju postajem Tebi sve sličniji. Molim Te zato, Isuse, mogućnost da razmišljam o vječnim istinama i da se s Tobom, mojim Bogom, dnevno ujedinijem. *(Duh. vježbe, 9.XI.1923.)*

Svoju beskrajnu ljubav Bog očituje u maloj Hostiji

Osjetio sam svu ljubav Božju, koja se očituje u njegovim neizmjernim dobročinstvima. U dobročinstvima tijela i duha. U svima je on sam nazočan, on sam radi dajući nam te darove. Pokreće svemir, sunce, da ja mogu živjeti, da biljke mogu rasti, koje će me hraniti. No najveće je dobročinstvo gdje nam se neizmjerni Bog sam daje. On svoju beskrajnu ljubav najviše pokazuje, ne dajući nam samo svoja dobročinstva, ne bivajući samo prisutan, radeći sam, dajući nam te darove - nego dajući nam svu svoju neizmjernost, beskrajnost - u maloj Hostiji za hranu.

O, preobilje Božje ljubavi, koja tako neznatnog, prašnog ljudskog stvora obdaruješ nepojmljivim darom! Tebi za uzdarje, Bože, dajem sam sebe. Uzmi me i ne dopusti da svoje oko kada na stranu bacim i da požalim svoj izbor. Daj da kalež trpljenja primim i da zazovem na ovoj zemlji Tvoje ime, da Te nakon toga mogu licem u lice gledati! *(Duh. vježbe, 9.XI.1923.)*

Grieh - najveće zlo protiv kojega se treba boriti

Budući da je grijeh najveće zlo, zapravo jedino zlo, jer nas lišava jedinoga dobra - Boga, slijedi da grijeh valja najviše mrziti i svim se sredstvima protiv njega boriti. I orlovska (katolička) organizacija ima zadaću da uništava grijeh. Ako se ne postigne da članovi budu bez smrtnoga grijeha, sva je organizacija besmislena.

(Duh. vježbe, 27.III.1926.)

Biti odaslanik Velikog Kralja

Na smrtnoj bih postelji želio da sam svagdje bio odaslanik Velikog Kralja, tj. uvijek u prisutnosti Božjoj, svjestan da je hvala, čast i služba Božja jedino važno, a sve ostalo je taština.

(Duh. vježbe, 28.III.1926)

Srž svakog apostolata - borba protiv grijeha

Srž svakog apostolata mora biti borba protiv grijeha. To je glavni okvir, u koji ulaze druge vrste apostolata - čisto vjerski, prosvjetni, politički, ekonomsko-socijalni. Tko vojuje u redovima Crkve, ima samo jednog neprijatelja - grijeh, sve su ostalo indiferentne stvari, kojima se valja služiti za pobijanje grijeha i promicanje spasa duša.

(Duh. vježbe, 28.III.1926.)

Staleške dužnosti - križ koji donosi blagoslov

Život bez križa, udoban, morao bi za mene biti najvećom sramotom. Stoga moram biti sretan i smatrati kao normalno stanje vojnika Isusova - a ne mrmljati kao dosada - teške staleške dužnosti, koje priječe dovoljni privatni studij i rad. Odluka: savjesno obavljati staleške dužnosti i to smatrati za križ mogega života; za moje dnevno razapinjavanje, koje donosi blagoslova u radu za spasavanje duša u Katoličkoj Akciji.

(Duh. vježbe, 28.III.1926.)

Svladavati oholost života noseći križ dužnosti

Spasitelj je u Nazaretu sve do tridesete godine obavljao posve tehničke poslove. Bio je tesar. Taj je posao mogao i netko drugi obaviti. On nije došao na svijet da bude tesar, a ipak je radio taj posao skoro cijeli svoj život. Poduka za mene: Spasitelj mi daje primjer da se moram podvrći posve tehničkim poslovima; onima koje bi na mome mjestu mogao i drugi, možda još mnogo bolje obaviti (škola). Odricati se svoje individualnosti i obavljati službu i u onome što ne odgovara specifičnom individualitetu, potrebno je da svladam vlastitu volju - *superbiam vitae* (oholost života). Stoga s radošću moram i dalje nositi križ svojih staleških dužnosti da si time zarađujem kruh. Ovo ispunjenje volje Očeve neka bude zalog blagoslova u radu Katoličke Akcije.

(Duh. vježbe, 29.III.1926.)

Tražiti savjet kod duhovnog vođe

Da ne suspregnem pred poteškoćama, tjelesnim naporima neću sam rasuđivati, već ću pitati svoga duhovnog vođu za savjet.

(Duh. vježbe, 29.III.1926.)

Boraviti u Bogu kao riba u vodi

U sebi bez prestanka pobuđivati čine ljubavi prema dragom Bogu Spasitelju. Uvijek se krećem kao riba u dragom Bogu. To će me očuvati brzine, dati mir i u drugima ljubav probuđivati.

(Duh. vježbe, 29.III.1926.)

USPON NA GORU SVETOSTI

Ivanove odluke i životni program za kršćansko usavršavanje

U svome nastojanju oko kršćanske savršenosti, a prema prokušanom iskustvu duhovnosti, Ivan je donosio odluke za svoje moralno usavršavanje koje je potom nastojao provoditi u svakodnevni život. Sačuvalo nam se nekoliko redakcija njegovih odluka - programa duhovnog života.

Prva redakcija potječe još iz vremena s kraja rata. Boraveći još na fronti gdje se približio Bogu i spoznao pravi smisao života kroz susret sa smrću i patnjom, Ivan si 1918.g. sastavlja program duhovnog života.

Drugi skup odluka potječe iz njegovih studentskih dana u Parizu. Ivan ih naziva "direktivama za život." To su njegove čuvene pariške odluke sastavljene u jesen 1921. g.

Treći skup odluka Ivan je sastavio u Zagrebu na duhovnim vježbama koje je nadopunjavao svake godine. Ovdje donosimo posljednju redakciju njegovih odluka iz 1928. koje je napisao strojopisom na malom papiru i ponio ih u svome misalu u bolnicu odakle je nakon neuspjele operacije kroz vrata smrti prešao u vječni život.

Ove odluke koje su se usavršavale i prilagođavale okolnostima u kojima je Ivan živio, najprije kao student po europskim učilištima, a onda kao profesor u Zagrebu, jesu velika potvrda kako je tijekom posljednjih deset godina svoga života ozbiljno radio na sebi, na svome samoodgoju, na usavršavanju svoje nutrine, na stjecanju kršćanskih vrlina spremno se odazivajući poticajima Božje milosti.

Novi život u duhu novospoznatog katolicizma

Prva redakcija programa duhovnog života Ivana Merza sastavljenog na talijanskom ratištu 1918.g.

1. Gledat ću ponizno vršiti Božju volju, da ne budem odviše pohlepan za znanjem i da radim toliko koliko mogu. Nauka ne smije biti sama sebi svrhom, ona mora, uza svu ljepotu, koju u sebi krije, pridonositi nešto i Kraljevstvu Božjem na zemlji.

2. Uza svu ljubav k svojoj struci, svaki čovjek mora socijalno živjeti, živjeti u životu i potpomagati one koji trpe.

3. Mislim kao đak raditi u društvu sv.Vinka - internacionalna religiozna pozadina - i u "Hrvatskoj" - nacionalno-religiozna pozadina.

4. Valja nastojati da samo dva puta dnevno jedem; tako sam materijalno slobodan. Iz principa ne jesti u ostalo vrijeme, pa makar netko i ponudio.

5. Ne smijem zaboraviti na svladavanje tijela. Tvrd ležaj, rano ustajati, kadikad strogo postiti, tako da u svakom momentu mogu raditi sa svojim tijelom što je meni volja.

6. Također je važna njega zdravlja i tjelesne ljepote. Nova generacija mora biti zdrava, vesela, lijepa. Ono što je ružno, posljedica je grijeha. Zato se treba čovjek svladavati a njegovanje zdravlja i ljepote smatrati kao sredstvo da sebe svlada i da ojača volju.

7. Boga nikada zaboraviti! Neprestano težiti za sjedinjenjem s njime.

8. Svaki dan - ponajbolje zoru - upotrijebiti jedino za razmišljanje i molitvu, po mogućnosti u blizini Euharistije ili kod sv. mise. Taj sat treba biti izvor dana, u tome satu treba čovjek zaboraviti na cijeli svijet, potisnuti sve svjetske brige, svu nervozu života, da bude miran kao u kolijevci.

9. U tome se satu moraju stvoriti planovi za budući dan, tu se razmišlja o vlastitim greškama i moli milost da se svlada sva slabost.

10. Bilo bi grozno kad ovaj rat ne bi imao nikakve duševne koristi za me! Ne smijem onako živjeti kao što sam živio prije rata. Moram započeti novi, preporođeni život u duhu novospoznatog katolicizma.

11. Jedini Gospodin neka mi pomogne, jer čovjek sam iz sebe ne može ništa.

(D, Ratište, Fonzaso, 5.II.1918.)

Kroz vlast nad tijelom prema slobodi duha

Drugi Ivanov program za duhovni život, "pariške odluke", sastavljene za vrijeme studija u Parizu 1921.

1. Na sasvim tvrdom ležati.
2. Cijelo tijelo dnevno ledenom vodom umivati.
3. Izjutra ništa ne jesti.
4. U petak glad osjećati.
5. Češće u najboljem teku prestati (s jelom).
6. Gimnasticirati svaki dan u kojim god prilikama.
7. O sebi nikada ne govoriti.
8. Samo ručati i večerati.
9. Jednom mjesečno 24 sata ništa ne jesti ni piti.

10. Suvišak svojih dobara siromahu pokloniti.
11. O svojoj boli nikada ne govoriti.
12. Što manje govoriti.
13. Svaki se dan bar jednom posvema Bogu pomoliti.
14. Ići u neugodne situacije.
15. Vlastitu bol blagosivati.
16. Katkada sebi svojevolutno, u potaji, bol zadržati.
17. Katkada iz najboljega sna ustati i gledati zvijezde.
18. Ići po najtamnijoj noći na strašiva mjesta, pobijediti strah, jačati vjeru.
19. Poniženje pred ljudima s veseljem primiti.
20. Ne odati se nikada odviše jednostrano znanosti.
21. Biti sa životom u najužem kontaktu.

(Put k Suncu, str. 97)

Isuse, želim da Te po Mariji svaki dan više ljubim

Posljednju redakciju svoga "životnog pravila" Ivan je sastavio u Zagrebu. Ove je odluke ponio sa sobom na posljednju životnu stanicu, u bolnicu na operaciju, odakle je kroz smrt prešao u blaženu Vječnost.

1. Prije svake molitve sjetiti se jutarnjeg razmatranja.
2. Kada ima dosta druge hrane, što manje kolača.
3. Prije svake molitve (adoracije, razmatranja) odrediti trajanje.
4. Ne raditi iza večere svoje poslove.

5. Mala tajna: Isuse, želim da Te po Mariji svaki dan više ljubim!

6. Kao pokoru što savršenije vršiti staleške dužnosti.

(7. Kao pokoru smatrati redovnim pravilom naspavati se tek svaki drugi dan.) - *(Ovu je 7. odluku po savjetu ispovjednika Ivan ublažio, pa ju je u izvorniku naknadno stavio u zagradu.)*

8. Pričestiti se svaki dan i po mogućnosti pohađati presv. Oltarski Sakrament.

9. Bezuvjetno kao pokoru električno brzo ustajati, uvijek i bez iznimke. Ustati bezuvjetno u onaj čas, kada sam to navečer odlučio (pa makar morao zbog umora po danu počivati). Ne leći po drugom putu.

10. Kod svakog obroka učiniti koju pokoru za spas duša.

11. Qui regulae vivit, Deo vivit. (Tko po pravilu živi, Bogu živi): stoga bez važnih razloga ne mijenjati svoje odluke.

12. U adventu nikome ne dati povoda da se smije.

13. Smijati se samo u znak duhovne radosti.

14. Kad se služim tehničkim sredstvima za širenje slave Božje, biti barem na onoj visini na kojoj su liberalci (s istim potrebama) kad oni rade za stjecanje novca.

15. Moj govor i ponašanje prema bližnjemu mora podupirati, a ne rušiti njegovu kontemplaciju.

16. Biti što uredniji.

17. Ama nesciri et pro nihilo reputari. (Nastoj da budeš nepoznat i da do tebe ništa ne drže.)

18. S ljudima koji nemaju osobne krivnje da nijesu katolici govoriti u duhu animae Ecclesiae (duše Crkve) i prosuđivati da li vrše ono što naravni zakon od njih traži, i nadovezivati na ono naravno dobro što je u njima.

19. Nikada ne prigovarati jelu.

20. Ne bockati, pogotovo ne majku.

21. Ljubiti sv.šutnju.

22. Kod jutarnjeg ustajanja, umivanja, hoda u crkvu misliti na presv.Euharistiju.

(Put k Suncu, str. 114-115)

LJUBAV - ČISTOĆA BRAK - OBITELJ

Slika ljubavi Krista i Crkve

Čitajući Ivanov dnevnik već od prvih stranica možemo slijediti i Ivanove doživljaje simpatije, ljubavi, razmišljanja o djevojkama i ženi općenito. Smrt voljene djevojke Grete duboko je označila cijeli period njegova mladenaštva o čemu nam je ostavio dirljive zapise u svome dnevniku, koji su objavljeni u drugom izdanju "Putu k Suncu". Svu tu stvarnost, uključujući i ljudsku seksualnost, Ivan nastoji gledati u svjetlu vjere i kršćanskih načela. Nije to išlo bez truda i napora. Mnogi zapisi u njegovu dnevniku gdje govori o borbi i naporu na moralnom području odnose se upravo na njegovu nastojanje da energije seksualnog nagona stavi pod nadzor razuma i kršćanskih moralnih načela. Privlači ga ideal moralne čistoće i nastoji tu vrlinu uz napor ostvariti u svome životu. Molitva Blaženoj Djevici Mariji koja mu je uzor čistoće i žene općenito, u tome mu mnogo pomaže. Vođen posebnim Božjim poticajima Ivan čini u 19. godini zavjet čistoće najprije do ženidbe, a kasnije, svjestan da ga Bog zove na posvećeni život laika u svijetu, sa 27 godina zavjetuje čistoću do konca života. Oba zavjeta učinio je 8.XII., na blagdan Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije.

Radeći među mladima, kao njihov odgojitelj i apostol, Merz se pozabavio i važnim temama za svakog mladog čovjeka: pripremom za brak i obiteljski život, ne isključujući i život u zavjetovanom djevičanstvu

koji je on sam provodio potaknut Božjom milošću. Zemaljsku ljubav nastoji uvijek gledati u svjetlu prauzora koji se ostvaruje u odnosu između Krista i Crkve. O svemu tome napisao je i jednu brošuru, te više članaka.

Marija čuva čistoću srca

Kad čujem da se gadno govori, kad se i u moju dušu hoće uvući gadne slike, uvijek nepromijenjeno vidim sliku Madonne s Djetetom, onaj lijepi i majestetični izraz, ono usredotočenje svega u-zvišenoga. *(D, Bečko Novo Mjesto, 19.XII.1914.)*

Molitva Svevišnjem za put k čistoći

Molim Svevišnjega, koji je odredio put suncu i zvijezdama, smjer svakoj stabljici i zadaću svakom mravu, da i meni odsele pokaže put k Čistoći, velikoj umjetnosti, svemu Najvišem i Vječnomu. *(D, Bečko Novo Mjesto 22.XII.1914.)*

Obećanje predbračne čistoće

Neki dan sam zavjetovao Bl. Djevici čistoću sve do ženidbe. Možda će ta trajati i do smrti. *(D, B. Luka, 12.XII.1915.)*

Čistoća i vječno čistoća treba da je geslo!

Sam osjećam da me se ne znam kako inteligentan čovjek nikada ne bi mogao tako dojmiti kao čisti. Stvarno je tako i baš mi ovo potvrđuje istinitost kršćanskih moralnih načela. Čistoća i vječno čistoća, treba da je geslo. *(D, B. Luka, 28.II.1916.)*

Stav mladića prema djevojci

Poruka mladićima: "Ona" je odraz Božjeg savršenstva, koja je tebi namijenjena da te dopunjujući diže. No, da ti zaista bude potpuna pomoć, treba da si međusobno sve donesete u brak i da ništa ne ispijete prije, jer će inače uzmanjkati u

gorkim danima. Zato gledaj u zaručnici najprije značaj i duševnost, koji kriju vječno blago za tvoje potomstvo. Prije ženidbe treba da ste oboje netaknuti, jer će samo takvi ostati vjerni u ženidbenoj čistoći. Izbjegavaj opasnosti nježnosti, preranog zaljublivanja, dodire. Razvijaj se da joj u obitelji mogneš puno dati, a ne samo od nje tražiti i primiti: sam Gospodin će te napuniti kroz tvoju pouzdanu molitvu kad ga primaš u sakramentima. Božanska dobrota je ono vječno žensko što prosjačuje kroz žensko biće i pobuđuje te na jaču ljubav k Bogu." (Put k Suncu, str. 172)

Sreća - dobro se zaljubiti, zlo - prerano se zaljubiti

Ako si još premlad, ako još nijesi za ženidbu, onda brate, budi veoma oprezan. Što je dopušteno Tvom starijemu bratu, Tebi je zabranjeno. Ti još nijesi dosta odgojen. Moraš još mnogo toga učiti... A što je onda ako Ti u tom razdoblju izgrađivanja Tvoga značaja lijepo lice zavrti glavom? Tada zbogom uzgoj značaja, staleška izobrazba, apostolat. Bit ćeš rastresen; svakom prilikom ćeš misliti na nju. Nećeš se moći izgraditi, ostat ćeš cijeli svoj život šeprtlja. Prije nego li si počeo živjeti, već Te je život svladao. A to je zlo... Nemoj me krivo razumjeti: ne velim Ti da je zaljublivanje zlo; naprotiv je ono velika sreća ako se dobro zaljubiš; no ono je pravo zlo ako se prerano zaljubiš jer će Ti ono ukočiti Tvoj duševni život upravo u ono doba kada je odredila Providnost, da se duševno i tjelesno razvijaš.

(Put k Suncu, str. 173)

Čistoća srca - najljepši biser mladenaštva

Trijezan mladić uviđa strahovite posljedice preuranjene ljubavi, zato već u početku stvara

odluku da će od sebe odbiti sve što bi ga zavelo na prerano druženje s djevojkom. Naobraženi mladić veoma dobro zna da čist život ne samo da ne škodi zdravlju, već naprotiv mladiću daje neopisivu svježinu i snagu. On također zna da mu je već u mladosti Bog dao nagon da ga svladava i tako sustavno izgradi svoju ličnost. On je uvjeren da u srcu značajna čovjeka samo dvije žene smiju imati istaknuto mjesto: to je njegova majka, te majka njegove buduće djece. Zato mora svetu čistoću srca čuvati kao najljepši biser mladenštva. A da uščuva taj biser, izbjegavat će sve one prilike koje bi ga mogle navesti na zlo, a to su loši razgovori, ružne kazališne predstave, kino, a poglavito nečedni ples i alkohol..... Bude li se naša omladina držala tih smjernica, dobit ćemo čeličnih značajeva, svetaca i rodoljuba; dobit ćemo čvrste i plodne kršćanske obitelji, koje su glavna osnovica narodnoj veličini i javnom blagostanju građana. (111)

Zemaljska ljubav slika je ljubavi Krista i Crkve

Nauk je Crkve da je brak (ljubav) odnos između Krista i duše (Crkve). Krist po milosti projicira svoju narav u čovječjoj duši, diže je na svoju razinu, prožimlje je svojom slikom, ogledava se u njoj i neizmjeno je ljubi. Sve što prolazi, samo je jedna poredba. (*D, Beč, 10.X.1919.*)

Zemaljska ljubav ima mnogo uzvišenije značenje. Ona je slika ljubavi koja veže Krista uz njegovu Crkvu. Kao neka slutnja, nadalje, upućuje čovjeka na mnogo savršeniju ljubav, koja čovjeka neće usrećiti samo nekako i na neko vrijeme, nesavršeno i prolazno, već će ta ljubav biti vječna i potpuna. Bračna je ljubav slika, slutnja, priprava za neograničenu ljubav Božju.... Težnja

ljudske duše odviše je duboka, a da bi je zemaljska ljubav mogla trajno zadovoljiti. I samu najiskreniju bračnu ljubav uvijek smućuju bolesti, brige, trpljenja, a napokon se kod smrti pretvara i u žalost. Tada se treba duh junački osvijestiti i udovoljenje neograničenoj težnji za ljubavlju tražiti u zagrljaju Božjem. (111)

Snagu nagona ograditi kršćanskim ćudoređem

Kao što vodu nabujale rijeke krotimo nasipima da teče određenim koritom, što više, pomoću čeličnih cijevi je vodimo u elektranu i silimo da goni motore, koji rasvjetljuju daleke krajeve i tjeraju svojom snagom strojeve velikih tvornica, tako je čestit mladić dužan da ogradi divovsku i bijesnu snagu svoga spolnog nagona nasipima kršćanskog ćudoređa i pristojnosti dok slobodno ne odluči, ako je to volja Božja, da spolni nagon bude u zakonitom braku stvarateljem života, sreće, blagoslova. (111)

Cilj kršćanske politike - što više kršćanskih obitelji

Uzalud ćemo vikati "živjela Hrvatska", uzalud ćemo se nadmetati u rodoljubivim praznim frazama i hvastati se rodoljubnom politikom ako naša politika ne bude kršćanska. Svaka pak kršćanska politika mora ići za tim da dobijemo što više kršćanskih obitelji, u kojima će bračni drugovi živjeti u nerazdruživoj vjernosti sve do smrti. (111)

Ćistoća i nevinost ne stare!

Kad smo stajali pred Michelangelovom Pietá u Bazilici sv.Petra u Rimu i razgovarali zašto je umjetnik prikazao Majku Isusovu tako uočljivo mladom, Merz je rezonirao: "Ćistoća i nevinost ne stare!"
(Put k Suncu, str. 177)

Nebeski život po zavjetu vječnog djevičanstva

Brak muža i žene tajanstvena je slika veze Krista s Crkvom. "Muževi, ljubite svoje žene, veli sveti Pavao, kao što je Krist ljubio Crkvu i sebe samoga predao za nju... Tajna je to velika; a ja smjeram prema Kristu i Crkvi." (Ef, 5,25 i 32). Brak imade zemaljsku zadaću da služi rađanju i odgajanju djece. Kada prođe ovaj život i bračna se veza raskida, čovjek treba da se ujedini sa Sinom Božjim, radi kojega je stvoren. Tada će svaka pojedina duša stupiti s uskrslim Kristom u vezu zaručnicku. No ima odabranih duša koje već ovdje na zemlji stupaju u posebni zaručnicki odnos s Kristom i odriču se zemaljske ljubavi. Duše, koje polože zavjet vječnog djevičanstva, već na zemlji počinju živjeti nebeskim životom i misle jedino i bez prestanka na svog nebeskog Zaručnika. (111)

Ljudsko će srce zadovoljit tek Božja ljubav

Ni u braku nije ljubav potpuna i sreća nepomućena, jer bolesti, trpljenja, smrt mute uvelike tu sreću, a često i samu ljubav. Čovjek u braku dolazi do uvjerenja da se potpuna, nerazdruživa ljubav ne može postići na ovoj zemlji i da će ljudsko srce tek zadovoljiti nerazdruživa ljubav u vječnom sjedinjenju s Bogom. Zemaljska je ljubav samo slika ljubavi Božje, slika ljubavi Krista prema svetoj Crkvi i put u zagrljaj Božji. (111)

SURADNJA S KRISTOM

Rad za širenje Božjeg Kraljevstva

Riječju "apostolat" nazivamo svaki rad i nastojanje da se vijest o Isusu Kristu i kršćanska vjera prošire, da se ljudi usreće njegovom istinom i ljubavlju i uđu u njegovo kraljevstvo. Spoznata istina da je u Isusu Kristu ostvarenje svih naših želja i težnja, poticala je Ivana da se angažira te i drugi upoznaju Krista Gospodina. Gotovo da nije bilo područja ljudskog života gdje Ivan nije bio apostolski nazočan na ovaj ili na onaj način, bilo svojim radom ili svojim idejama za širenje Kristova Evanđelja. Glavno područje Ivanova apostolata bili su mladi, kojima je posvetio sve svoje sile, svoj profesionalni rad, kao i svoje slobodno vrijeme. Kao profesor u Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu, Merz je savjesno surađivao u odgoju budućih svećenika. Slobodno vrijeme posvećivao je odgojnom radu u katoličkoj orlovsnoj organizaciji. Toj je organizaciji, kojoj je bio suutemeljitelj, Merz dao geslo: "Žrtva - Euharistija - Apostolat". Donio ga je iz Francuske od tamošnje katoličke organizacije "Croisade Eucharistique" koja danas djeluje pod imenom Mladež Euharistijskog pokreta - MEP. U istoj orlovsnoj organizaciji Merz je provodio načela Katoličke akcije, koju je pokrenuo Papa Pio XI., kao suradnju laika u hijerarhijskom apostolatu Crkve. Ivanov svestrani apostolat, koji sigurno neće moći biti obuhvaćen ovim njegovim tekstovima, jer se najviše očitovao u raznim djelima i pothvatima, potvrdio je u dimenziji ljubavi prema bližnjemu u njegovom ostvarenju ideala kršćanske savršenosti.

Ivanov apostolski program

Svoju viziju apostolskog rada Merz je izložio u poznatom Predgovoru Zlatnoj Knjizi, priručniku Orlovske katoličke organizacije; taj je predgovor bio tek naknadno objavljen zbog otpora Ivanovim nastojanjima da odgoj članova usmjeri u potpuno katoličkom i crkvenom duhu. U Predgovoru se jasno uočava novi, rimski i euharistijski orijentiran pristup apostolatu što ga je Ivan nastojao provesti. Ovdje donosimo samo glavne izvratke, podijeljene u manje tematske cjeline.

Snaga mladog naraštaja u presv. Euharistiji

Novija katolička generacija pošla je za jedan korak dalje. Nju su danas zahvatili valovi onih rijeka koje potekoše iz vječnog Rima već god.1905., kada je blage uspomene papa Pio X. izdao breve o čestoj i svagdanjoj svetoj Pričesti. Mladi naraštaj goji zanosnu ljubav prema našem Spasitelju, koji je uvijek s njim u presv. Euharistiji; tu crpe on svu svoju snagu za svoje djelovanje, za svoj apostolat.

(Put k Suncu, str. 155)

Zanosna ljubav mlađih prema svetoj Crkvi

S tim je u vezi zanosna ljubav mlađih prema Svetoj Crkvi, Isusovoj neokaljanjoj zaručnici, te njenim biskupima i svećenicima. Oni su se uvjerali da svećenika zapada prva i najvažnija uloga u širenju Kraljevstva Božjega, a da se svjetovnjaci moraju njima pridružiti; moraju postati njihovim pomoćnicima.

(Put k Suncu, str. 155)

Oči usmjerene uvijek prema Rimu

Iz ove se "Zlatne Knjige" također vidi da omladina ima oči uvijek usmjerene spram Rima, gdje je onaj svjetionik koji svojim zrakama obasjava cijelu zemlju.

(Put k Suncu, str. 155)

Briga za odgoj apostola

Katolički omladinski pokret treba se brinuti za odgoj elite, za odgoj apostola. Društva katoličke omladine moraju biti Crkvi koja sluša - Ecclesiae audienti - prava sjemeništa, u kojima će se sustavno odgajati pomoćnici Crkvi koja naučava - Ecclesiae docenti. (Put k Suncu, str. 156)

Prelaz u ljubav k euharistijskom Isusu

Dok je stariji naraštaj više naglašavao ljubav k Bogu i narodu, kod mladih je ta ljubav k Bogu dobila konkretniji oblik u ljubavi k euharistijskom Isusu, a ljubav k narodu hoće da podrede ljubavi k svetoj Crkvi. (Put k Suncu, str. 156)

Što više duša sjediniti s Isusom -
- cilj je apostolata

Znanjem protiv modernih neprijatelja

Mnogo, jako mnogo toga ima što trebam saznati. Modernih, učenih je neprijatelja sa svih strana. Protiv njih treba se boriti dubokim sredstvima. (D, 25.V.1915.)

Kršćanstvo oslobađa žene, radnike i djecu

U pogansko su doba bila bespravna ova tri staleža: ženski, dječji i radnički. Majka Božja, mali Isus i sv. Josip, božanska obitelj nije li alegorija socijalnog preporoda u kršćanstvu i oslobođenja žene (Marija), djeteta (Isus) i radnika (Josip). Povijest pozna i mi proživljujemo velike socijalne ženske i radničke pokrete. I do dječjeg pokreta mora doći. (D, 12.X.1919.)

Sekte niču u bolesnom društvu

Sekte niču u bolesnom društvu i pokazuju ukoliko kršćani nisu svoju zadaću ispunili. Ljudi žele da individualno upoznaju kršćanstvo i zato su potrebna društva gdje se mogu o tim stvarima porazgovarati sasvim slobodno, bez stege.

(D, Zagreb, 29.I.1920.)

Što hoćemo?

Želimo li dakle postati nosioci velike katoličke misli, tada moraju sve naše katoličke organizacije neprestano naglašavati da je duboki i intenzivni religiozni život jedini preduvjet da se odgoje veliki pojedinci, koji će svojim životom realizirati svoje velike ideje. (37)

Svi smo pozvani na suradnju s Bogom

Ljepota ljudskog djela samo je odraz neugasive Ljepote Božje, i umjetnička je djelatnost samo nastavak, usavršavanje Božje djelatnosti. Suradnja s Bogom! Misionari, junaci, mučenici, umjetnici surađuju s Bogom šireći Kraljevstvo Isusa Krista; obrtnici i umjetnici stvarajući praktična i lijepa djela vrše volju Božju, surađuju s Bogom. Svi smo pozvani na suradnju Božju, u tome je sav smisao života pojedinca i cijele povijesti ljudskoga roda. (92)

Kraljevstvo Kristovo - cilj prosvjetnog rada

Sva ljudska djelatnost mora biti radi ljubavi; radi apostolata; radi toga da se širi Kraljevstvo Božje među ljudima. Kršćanstvo podređuje svaku ljudsku djelatnost duhovnom i vrhunaravnom cilju čovjeka...

(Put k Suncu, str. 152)

Važnije od literature odgajati i voditi ljude k Isusu

Međutim, skoro mi je i žao da sam se toliko raspripovijedao o literaturi, jer je važnije od umjetnosti odgajati i voditi ljude k Isusu, a u tom poslu umjetnost, kao i sve što je stvoreno, ima samo pomagati čovjeku da dođe do Isusa. (*Ovo je završetak Ivanova pisma don Mati Blaškoviću o francuskoj literaturi. Napisao ga je 22.IV.1928., osamnaest dana prije svoje smrti.* (Put k Suncu, str. 152)

Prvi kriterij u radu: spas duša i dobro sv. Crkve

U radu mora biti prvi kriterij spas duša, dobro sv. Crkve i to onako kako si to dobro zamišlja Sv. Stolica. Ova misao na Sv. Stolicu i na nadležnog ordinarija mora u tom radu biti glavno dobro; radi se o tome da Kristu predobijemo što više duša. (*Pismo fra K. Pandžiću, 10.VI.1927.*)

Za širenje vjere potrebni radnici, molitelji, patnici

Znam da je teško trpjeti, ali neki ljudi imaju poziv trpljenja. Mi smo tijelo Kristovo, to su na njemu uloge podijeljene. Jedni moraju trpjeti, da uklone kaznu Božju, koja bi se morala stresti na okolicu. Huysmans bi nazvao te odabranike mističkim gromobranima. Jesi li ikada na to pomišljao da ti trpiš za naš pokret?! Jesi li svoje muke prikazao Gospodinu Kristu za pokret? Katolicizam se neće širiti u nas ako ne bude bilo Radnika, Molitelja i Patnika. To je jedan zakon u širenju Kraljevstva Božjega na zemlji. Naš pokret je stvorio do sada samo prvi tip (radnika) i mi smo si stvorili u našim dušama ideal Radnika za katolički pokret. Molili smo se manje, a trpjeli smo kada smo morali. Zadnji tip je svakako vrhunac - imitacija potpune Žrtve Spasiteljeve na Križu. Pošto slučaja nema, to držim da je plan Providno-

sti upravo u tome da spoznamo ovaj misterij iz Njegova života: trpjeti za druge. Istina je da je lako govoriti o Križu, a teško ga je nositi.

*(Pismo bolesnom prijatelju ing.D. Maroševiću,
Put k Suncu, str. 153)*

Radnik za Božju stvar ne smije misliti na sebe

Tko hoće biti pravi radnik za Božju stvar, ne smije poznavati sebe; osobni je kult najveća zapreka mnogim uspjesima našega rada.

(Put k Suncu, str. 153)

Jedini cilj: što više duša sjediniti s Isusom

Jasno je da smo se mi orlovi stavili u službu svete Crkve spremni da je milošću Božjom pomožemo u širenju Kraljevstva njezina božanskog Zaručnika. Nemamo nikakvih nuzgrednih ciljeva, već onaj jedini glavni: što više duša sjediniti s Isusom. *(Pismo sarajevskom Nadbiskupu Ivanu Ev. Šariću,*

3.V.1926.)

Katolički socijalni apostolat

Katolički socijalni apostolat jest cilj koji Orlovstvo hoće ostvariti. Apostolat se Orlovstva proteže na sve grane privatnog kao i javnog života; ono hoće da Krist zakraljuje u dušama pojedinih ljudi, da zakraljuje u našim obiteljima, da zakraljuje u cijelom društvenom životu u svim njegovim pojedinostima. Nije dostatno da smo samo onda katolici kad se Bogu molimo ili kad se nalazimo u društvenim prostorijama, već svaki pojedin čim našega života, pa i najnezatniji, mora na sebi nositi žig apostolata. *(Put k Suncu, str. 160)*

Tijelo, čvrsto oruđe duše - cilj je tjelesnog odgoja

U orlu tjelovježba i tjelesno odgajanje nije samo sebi svrha. Ono ide svjesno i sustavno za tim da tijelo postane krotko i čvrsto oruđe duše, koje će biti u stanju izvršiti sve njezine zapovijedi, makar kako teške bile. Taj tjelesni uzgoj treba suzbiti lijenost i učiniti tijelo sposobnim i spremnim da se stavi u službu Kraljevstva Kristova na zemlji. (122)

Metoda spašavanja duša

U svome apostolskom nastojanju Ivan je razradio taktiku i izradio načela kako raditi u apostolatu i spašavati duše. Ta svoja načela iznio je u svome članku "Sticanje podmlatka". U njemu je indirektno opisao sebe i svoj način apostolskog djelovanja. Donosimo najvažnije misli iz toga članka.

Temelj apostolskog rada u našem odnosu k Isusu

Temelj našega apostolskog rada i uspjeha leži prema tome u nama samima, u našem odnosu k Isusu, koji u nama mora živjeti. Koja su, dakle, svojstva da se ponajprije sami izgradimo? To je dnevna jutarnja meditacija, često prisustvovanje sv. misi i primanje sakramenata, dnevno ispitivanje savjesti i dnevno čitanje duhovnog štiva. Činimo li to, to će Isus u nama sve više i jače živjeti, razumjet ćemo bolje smisao života i ekonomiju spasa i uvidjet ćemo s kojom ljubavlju naša Ljubav - Isus - ljubi svaku pojedinu dušu. (46)

Duša našega bližnjega od neizmjerne vrijednosti

Mi smo čvrsto odučili da ćemo s Isusom nastojati osvojiti dušu ovoga ili onoga. Prvi smo korak učinili već time što smo našu vlastitu slobodu stavili u službu Isusove volje. Drugi je korak naš

osobni saobraćaj s našim drugovima. U svakoj zgodi posve nehotice mora iz nas strujiti onaj nadnaravni mir, ono počivanje u Bogu čiji smo mi sudionici. Budimo puni milosrđa i strpljivosti s našim protivnicima; u svakom času oni moraju biti svjesni da mi u njima ljubimo nešto, čiju vrijednost oni sami ne spoznaju i da smo im spremni pomoći u najneznatnijim, kao i najznatnijim stvarima. (46)

Razlikovati krive ideje od protivnikove duše

Karitas mora posvuda upravljati našim stopama. A što se obično događa kod naših ljudi? Praksa je pokazala dvoje: mi obično ne mrzimo samo krive protivničke ideje, već naš prezir prenosimo i na osobe. Interfucite errores, diligite personas (uništavajte zablude, ljubite osobe), stara je kršćanska poslovice. Posve je krivo što se često događa da napadamo na naše protivnike ne razlikujući pri tome krive ideje, koje zastupaju, i njihove besmrtno duše, koje valja spasiti. (46)

Pravo prijateljstvo počiva na vjeri u vječne istine

Pravo prijateljstvo počiva samo na vjeri u iste vječne istine. Sve ostalo može da je sklad raznih zemnih interesa, egoizma - ali nije prijateljstvo. Naš član može imati prijatelja samo među uvjerenim katolicima, a počinje li se družiti s protivnicima, to si mora biti u najsitnijem času svoga života svjestan da je on apostol među njima, predstavnik Isusa Krista, o kojemu on daje svjedočanstvo. (46)

Načela Evanđelja i u ekonomiji

Ni područje ekonomije nije izmaklo Ivanovu apostolskom nastojanju. U svojim spisima zauzima se da Kristova načela pravde i vječna načela spasenja duša budu nazočna i na tom području ljudske djelatnosti.

Zavoliti Kristovo socijalno Evanđelja

Tim što je nahranio gladan narod, postigao je Isus jedan duhovni i vrhunaravni cilj: narod je u Isusu upoznao Proroka i obećanog Mesiju i kasnije je lakše mogao razumjeti otajstvo presv. Euharistije. Ovaj je postupak Isusov uzor onim katolicima koji se posvećuju ekonomskoj akciji. Dužnost je katolika da podižu raznovrsne ekonomske institucije: sindikate, zadruge i slično i time vrše suvremeno djelo milosrđa. Ali to nije dosta; to čine i nekršćani. Katolici moraju činiti ova djela tjelesnog milosrđa da time postignu duhovno dobro; moraju nastojati da narod, koji uživa blagodati tih katoličkih ekonomskih institucija, zavoli Kristovo socijalno Evanđelje. (82)

Duhovni cilj dobrotvorne ekonomske akcije

Kao što Krist nije nahranio gladan narod zato da ga ovaj onda proglasi kraljem, već zato da narodu učini djelo milosrđa i da u njemu probudi vjeru u njegovo Božansko poslanje, isto tako svaka socijalno -ekonomska akcija mora da je dobrotvorna akcija u korist puka, i to poglavito onih slojeva koji trpe, ali bez obzira na njegovu stranačku pripadnost, i stoga ta akcija mora stajati izvan svake stranačke politike, te mora težiti tek za tim da se postigne koji duhovni cilj.(82)

DOBIVENI DANI

Ljubav prema bližnjemu

Sav Ivanov apostolski rad već je bio izraz ljubavi prema bližnjemu. Ivan je više karitativno radio nego što je o ljubavi pisao. Tu i tamo je o tome samo zapisao po koju misao. O njegovim, pak, djelima ljubavi prema bližnjemu, koja daleko više govore od ovih misli, podatke treba potražiti u njegovim biografijama.

Ljubav čovjeku koji trpi - temelj duševnog života

Ovdje je ležao jedan teško ranjeni talijanski časnik. Jaukao je od boli. Tako je uzdisao više od jednog sata. Dadoh ga prenijeti natrag do kote 1580, gdje je bila jedna mala stanica za prvu pomoć. Nikad neću zaboraviti njegov zahvalni pogled i stisak njegove krvave ruke. Bio je krasan mladić. Učiniti djelo ljubavi čovjeku koji trpi temelj je svakog duševnog života.

(D, Ratište, Fontana Secca, 19.VI.1918.)

Izgubljeni i dobiveni dani

Dan što ga čovjek posveti drugome nije ni pošto gubitak već dobitak. Dani u kojima ne učinimo ništa za druge, već samo za se, to su izgubljeni dani.

(Put k Suncu, str. 181)

Molitva za drugoga više vrijedi

U katekizmu piše: ako se čovjek moli za se, onda je to iz nužde, a ako se moli za drugoga, onda je iz karitasa i ta molitva više vrijedi. Molimo se dakle jedan za drugoga.

(Pismo ing. D. Maroševiću iz Pariza, 1921.g.)

Katolici dužni raditi za procvat domovine

Katolici su dužni pred Bogom voljeti svoju domovinu i raditi bolje nego itko drugi za procvat domovine. A za procvat se domovine radi ako se stvaraju dobri zakoni, ako se uredi dobra uprava i dobro sudstvo. Stoga je potrebno da i katolici sudjeluju u državnoj upravi. (130)

Rodoljub ljubi neumrlu dušu svoga brata

Pravi rodoljub radi za dobro pojedinaca, obitelji i cijelog naroda. On ne radi samo za njihovo tjelesno dobro, već najprije za njihovo duhovno dobro. Čovjek, koji ne ljubi neumrlu dušu svoga brata, ne može biti pravi rodoljub. Jer što koristi čovjeku, ako imade sve blago ovoga svijeta, a duša mu je u smrtnom grijehu? Stoga je najbitnije za svakog rodoljuba da nastoji da duša njegova i duša njegove braće ne bude u smrtnom grijehu. (116)

Pravo rodoljublje kroz zemlju gleda u vječnost

Tek kršćanin može pravo ljubiti svoju domovinu. Ljubeći domovinu, ljubi on ponajviše ono što je najvrednije u toj domovini, a to su bez sumnje ljudske duše, a u tim ljudskim dušama njihov neumrli život. Zašto napokon mi živimo na ovoj zemlji? Čemu se hranimo i odijevamo, nego da uzdržimo svoj tjelesni život. A čemu nam služi tjelesni život, ako ne da uzmognemo misliti i odlučivati. Tjelesni život je radi našega duševnog života, jer je tijelo radi duše. A što nam koristi ako naša duša misli i djeluje, a nije u milosti posvećujućoj? Ta milost posvećujuća je zalag naše sreće u vječnosti. Ona je zalag da ćemo postići konačnu svrhu radi koje smo stvoreni. Stoga se pravo rodoljublje ne smije zaustavljati na ovoj zemlji, već ono mora gledati u vječnost. (116)

ZAMISAO NOVE ZAJEDNICE

U želji da se potpuno stavi u službu Kristu i širenju njegova Kraljevstva u dušama, Ivan je namjeravao osnovati zajednicu katoličkih laika po uzoru na sličnu talijansku ustanovu "Opera Kardinal Ferrari". Takve ustanove zovu se sekularni instituti, odnosno svjetovne ustanove. Ti se laici i zavjetima obvezuju na Bogu posvećeni život i aktivniji apostolat. O tome je Ivan razmišljao u duhovnim vježbama 1923. i ostavio je posebne bilješke. Smrt ga je spriječila da ostvari ovu zamisao, ali je njegovu ideju djelomično ostvarila njegova suradnica u apostolatu, Marica Stanković; osnovala je 1938. g. prvi ženski svjetovni institut u Crkvi u Hrvata pod nazivom Zajednica Suradnica Krista Kralja.

Potreba zajednice posvećenih katoličkih laika

Kako je slatko, Isuse, boraviti u Tvojoj vojsci, služiti pod Tvojom zastavom. I oca, i majku i sve što mi je drago zaboravljam kada se sjetim Tvoje nebeske pojave i Tvoje mile Majke. Isuse, sav se predajem Tebi. Najradije bih Ti tamo služio gdje se neprestano o Tebi razmišlja i samo, samo Tebi i više nikome ne služi. Ti valjda hoćeš da Ti savršenije služim u položaju u kojem sam sada. Ne bi li Ti želio da se osnuje jedna nova bratovština katoličkih laika, koji će se posebno obvezati da Ti služe? Ne bi li Ti želio da su u njihovu programu svakoga mjeseca dvodnevne duhovne vježbe? Ne bi li se oni mogli obvezati da će Tebe primiti svaki dan i da će dnevno moliti po uputama onih koji budu poglavari te bratovštine? A i njihov apostolat bi bio uređen po uputama tih po-

glavara prema kojima bi oni položili obvezu poslušnosti. - Isuse, neka bude Tvoja volja! Loquere, Domine, quia audit servus tuus! Govori, Gospodine, jer sluša Tvoj sluga. (Duh. vježbe, 8.XI.1923.)

Apostolat u svijetu

Iz pisma Marici Stanković:

Veoma se radujem da ste se molitvom dali u pripravu za "Operu". To je najnaravniji početak. Tako ćete si isprositi providencijalnog muža, koji će ostvarenje uzeti u ruke. Ako Vam je moguće sastavite popis djevojaka, koje se za to zanimaju, a pogotovo ako ih imade sa vječnim zavjetom čistoće. A Vi svakako pišite u "Za Vjeru i Dom" u tom duhu, kako uz veliki poziv što ga žena ima kao majka i supruga, danas trebamo djevice, koje u svijetu poput redovnica sudjeluju u osvajačkoj, spasavajućoj i posvećujućoj misiji Crkve. Ovim načinom će se u dušama za to zvanih orlica početi buditi želja za ovom vrstom apostolata u svijetu, kojemu je uz ljubav također podloga vječna čistoća. Čini se da je ostvarenje muške Opere isto tako udaljeno kao i Vaše.... Međutim se mi molimo Presv. Srcu, da nam ono u pravi čas pokaže put. Ne dvojim, da će to Presv. Srce i učiniti; osnutak mnogih redova u povijesti pokazuje, kako su oni tako reći spontano iznikli i prokrčili put unatoč zaprekama sa strane najkompetentnijih faktora... Dokazala su djela Božja.

(Pismo M. Stanković, 31.VIII.1927. - Put k Suncu, str. 183)

TRPLJENJE POSVEĆUJE DUŠU

Kršćanstvo i žrtva - neodjeljivi

Još od mladih dana pratila je Ivana Merza sjena križa zbog bolesti očiju. Veliku duševnu patnju prouzročila mu je smrt voljene djevojke Grete. Intenzivan susret s trpljenjem Ivan je imao za vrijeme rata kad je proživio mnoge patnje na fronti. Nakon rata, za studentskih dana, imao je poteškoće s očima i živio je stalno u strahu da ne oslijepi. Za vrijeme svoga javnog rada u Zagrebu puno je duševno trpio od okoline zbog nerazumijevanja svoje vjernosti Papi i provođenja Katoličke Akcije. Posljednjih mjeseci života zadobio je gnojnu upalu sinusa zbog čega je morao na operaciju nakon koje je dobio meningitis, što je bilo uzrokom njegove rane smrti. Susret s patnjom, trpljenjem i boli imao je svoj pozitivni duhovni protuučinak i pridonio je da je mogao duboko zaroniti u otajstvo Kristova križa i shvatiti otkupiteljsku vrijednost trpljenja.

Gdje nema boli, najjasnije se vide etičke zablude

Život je izvor svega. Bol je najpotrebnija bit života. Ona duboko ore dušu i dokumentira bivstvo etike. Gdje nema boli i gdje je sve sito, upravo tamo se najjasnije vide etičke zablude Nietzschea i slično. (D, Ratište, Seewiesen, 3.XI.1916.)

Trpljenje, religija i kultura međusobno povezani

Danas sam se pričestio i kod toga dođoh do uvjerenja da je sva povijest krvlju ispisana, da su sve kulturne vrednote produkt boli. Religija je na-

stala i potrebna je uslijed boli. Bol je spasavala čovjeka od mlitavosti, ona mu je uvijek ulijevala strah pred nepoznatom, još većom boli. Tko hoće razmjeti kulturu, morao je trpjeti, ne samo duševno, nego i tjelesno. (*D, Ratište, Seewiesen, 26.XI.1916.*)

Kroz bol čovjek sve vidi drugačije

Uvjeren sam da sve imade svoju svrhu, ovaj rad i moje male patnje. Kroz bol čovjek sve vidi drugačije i dublje razumije gorku riječ: život. Tu misao mi potvrđuje Kempenac u Nasljeduj Krista II, 12,3: "Evo, sve stoji u križu i u umiranju sve se nalazi." (*D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.*)

Gdje nema boli nema pravoga života

Jest, bol je sucus (sok) života, ona vlada životom i ona je začetnica religija. Gdje nema boli, možemo biti uvjereni da nema pravog života... Sve je to bol, sve ovo stvara povijest i iza raznih duševnih trzavica opet jedan dio čovječanstva svraća na istiniti put.

(*D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.*)

Trpljenje usmjeruje prema religiji

Da nema trpljenja, mi jednostavno ne bismo mogli razumjeti kako ljudi idu u hramove, te studene mračne prostore, pa se mole. Jest, njih tjera život i ova nesmiljena trpnja, koja im govori da tijelo nije ništa i da će doći u grob, pa instinktivno osjećaju da s time dolazi i naplata. Upravo ljudi, koji su trpjeli, najbolje znadu što je to bol, patnja... Čovjeka, koji bi se poput Prometeja htio odreći poštivanja one više sile, nesmiljeno ovo trpljenje i živa svijest o drugom životu, koja se uslijed muke potencira, baca natrag religiji.

(*D, Ratište, Seewiesen, 17.XII.1916.*)

Čemu se bojati kad On određuje moje putove!

Ono malo boli, što pretrpim, onaj prvi strah pred pušcanim tanetima i šrapnelima (na putu k brigadi) govore su mi uvijek Gospodinove riječi: "Što se bojite, zar još ne vjerujete?" Pa čemu se bojati? Ta On gore već znade što će sa mnom biti, On me neizmjerljivo voli, pa znade da li je za mene bolje da poginem ili da dalje živim. Pa čemu se bojati, kad On određuje moje putove! Valja živjeti i Njega vječno hvaliti i ne brinuti se za smrtnu opasnost. (D, Ratište, Zingarella, 18.V.1917.)

Profiter prvog svjetskog rata

Zahvalan sam Bogu što sam sudjelovao u ratu, jer me je rat naučio mnogomu što ne bih nikada inače spoznao. Želim živo da opet postanem slobodan i da uskladim svoj život prema onome što sam spoznao da je pravo. (Pismo ocu, Put k Suncu, str. 76)

Studirati problem križa

Materijalno mi možda nikada u životu neće tako dobro biti. Sve mi ide po želji. Mogu se svake večeri tuširati, ležati na čistom podu, ustati u 5 sati izjutra, otići na sv. misu i često primiti presv. Euharistiju. Hrane ima dostatno, mesa nikada, odijelo mi nije poderano, ovratnici uvijek čisti. Imam, dakle, sve što mi tijelo zahtijeva.... Problem križa mogu sada teoretski studirati i dao Bog da sebi sada stvorim tako snažnu bazu da u praksi ne pođegnem križu. (D, Zagreb, 14.X.1920.)

Tko ne zna što je žrtva, ne može razumjeti kršćanstvo

Cijelo kršćanstvo sazdana je na žrtvi. Tko ne zna što je žrtva, ne može razumjeti kršćanstva. Raspeti je Krist bojna zastava, koja je izvješena u svim

kršćanskim kućama. Duboko je značenje vanjske žrtve. Čovjek se sastoji od duše i tijela, zato treba da duša čovječja i tijelo žrtvom iskažu Bogu čast, koji je sve stvorio. Sav ostali vidljivi svijet: kamenje, bilje, životinje, ne mogu svjesno Bogu dati čast, jer nemaju razuma. Čovjek, koji je gospodar sve prirode, ima pravo da mu sva priroda služi, ali imade stoga i dužnost da kao Gospodaru svega u ime cijele prirode daje Bogu čast i slavu. (111)

Trpljenje sjediniti s trpljenjem Spasiteljevim

Svoje trpljenje sjedini s trpljenjem Spasiteljevim, da orlovski naraštaj zaista postane naraštaj vitezova Božjih, koji će jurnuti Hrvatskom i sve osvojiti za Crkvu vječnu.

(Pismo ing. D. Maroševiću, 1926.)

Razborita briga za zdravlje

Sam naravni zakon nalaže nam da se razborito brinemo za svoje zdravlje i da svojim tijelom ravnamo ne kao vlasnici, već kao upravitelji, kojima je Bog naredio da dobro gospodare tim tuđim vlasništvom.... Božja je volja da poduzmete sva redovita sredstva (koja ne zahtjevaju prekomjerne troškove, jer na to naravni zakon ne veže), što su potrebna da to Božje vlasništvo opet privedete zdravlju. To je što stoji do Vas. A ako Gospodin želi da unatoč tomu trpite i da ne ozdravite, onda se valja predati u Njegove ruke - jer se ni najmanji bakterij ne miče bez prisutnosti i djelatnosti Gospodnje.

(Put k Suncu, str. 186)

Trpljenje pridonosi širenju Kraljevstva Isusova

Ta i sami znate bolje od mene da trpljenjem čovjek može više učiniti za proširenje Kraljevstva Isusova, negoli velikim radom, učenim raspravama, sjajnim govorima i člancima. - Ako Vas je Isus

odabrao da budete apostolom u trpljenju, uvjeren sam da će Vam dati i snagu da uz sudjelovanje Vaše volje taj apostolat dobro izvršite. Zemaljskim očima možda nećemo vidjeti plodove tog trpljenja, ali gore, u Srcu Božjem, ukazat će nam se koliko je njime duša spaseno, kolikim katoličkim pothvatima je donijelo blagoslova.

(Put k Suncu, str. 187)

Sve na slavu Presvetog Srca Isusova

Posljednjih mjeseci prije smrti Ivan je opet započeo voditi dnevnik koji je bio prekinuo dolaskom u Zagreb. Zapisao je tek nekoliko rečenica, ali dovoljno da se uđe u njegovu dušu i njegovo raspoloženje pred patnjom i smrću. Započeo je taj posljednji odsjek svoga Dnevnika riječima: Sve na slavu Presvetog Srca Isusova.

(D, Zagreb, 21.I.1928.)

Gospod vodi sve pojedinosti života

Pišem jer sam uvjeren da se oko mene zbivaju važne stvari, u kojima posve jasno i realno zapazam kako Gospod vodi sve pojedinosti našega života i rada.

(D, Zagreb, 8.II.1928.)

Zajednička krunica u obitelji - plod trpljenja

Danas je po prvi put mama pristala da se u našoj obitelji zajednički moli krunica. Sutra je Gospa Lurdska. To je njezino djelo. Ali zato je moralo doći toliko bolesti na mene. *(D, Zagreb, 10.II.1928.)*

Trpljenje - sredstvo za spasenje i posvećenje duše

Dosta je velik križ na nama. Dobio sam gnojnu akutnu upalu čeljusne šupljine. Danas mi je izvađen još jedan zub. Mama u silnim mukama. Međutim, vidim da dosta rado moli. Sinoć smo stvorili kao zavjet da ćemo, kadgod to prilike dopuste, uvijek zajedno moliti krunicu. Čudno: ovo

naše trpljenje kao da je stvorilo čudesa u mami, koja dosta lako moli sada i samu kronicu. Sama veli da je danas koju stotinu Očenaša i Zdravih Marija izmolila. Eksperimentalan dokaz kako je trpljenje najjače sredstvo što spasava i posvećuje duše. Blago onim dušama koje s radošću primaju iz ruku Gospodnjih svaku bol i sjedinjene s Isusom pridonose je za raširenje Crkve Isusove u dušama i društvu. (D, Zagreb, 13.II.1928.)

Lako je pričešćivati se, ali je trpko jesti drvo križa

Lako je svaki dan primati sv. Pričest i gostiti se s Gospodinom. Oh, kako je čovjeku trpko kada mora da grize i jede tvrdo drvo svetoga križa. Danas mi opet zub izvadiše. (D, Zagreb, 15.II.1928.)

Žrtva života za hrvatsku mladež

Prije odlaska u bolnicu na operaciju Ivan je posjetio u Bazilici Srca Isusova svoga ispovjednika o. Josipa Vrbaneke, isusovca, s kojim je razgovarao o svome predosjećaju da će mlad umrijeti. O. Vrbaneke u svojoj biografiji o Ivanu navodi njegove riječi o spremnosti na žrtvu života i o predanju u Volju Božju.

Zaista je bol nešto veliko i vrijedno... Žrtva, potpuna žrtva! Velim došlo je vrijeme žrtve... L'abandon- potpuno predanje.... E pa - fiat. Budi volja Tvoja....U ruke Božje... Ako zrno pšenično padnuvši u zemlju istrune, donosi obilati rod... Da, o tom sam već davno uvjeren: treba žrtvovati! Ja sam gotov! (Put k Suncu, str. 189)

Kako će u nebu biti lijepo!

Injekcija nije potpuno djelovala, pa sam osjećao udarce liječničkog čekića. Ali, ja sam tom zgodom stalno mislio kako će u nebu biti lijepo... Pa što je umrijeti; iza toga dolazi drugi svijet. Tamo će biti tako lijepo i veselo! (Put k Suncu, str. 189)

Prinošenje žrtve Bogu

Nakon što mu je ispovjednik, isusovac o. Josip Vrbanek podijelio bolesničko pomazanje na smrti, te videći da Ivan zaista prinosi žrtvu života, podsjetio ga je na posljednji razgovor i pitao ga, ima li mu još što reći. Ivan potvrdi, a ispovjednik mu reče:

Zar ne, vi žrtvujete svoj život za hrvatsko orlovstvo? Ivan vedro pogleda, velike njegove oči zasjaše ... i naklonio je glavom u znak potvrđivanja. *(Put k Suncu, str. 189)*

Koliko je ova žrtva bila Bogu draga pokazali su događaji nakon Ivanove smrti. Njegovo ime i djelo postali su program života i rada mnogim mladim hrvatskim katolicima.

OČEKUJEM MILOSRĐE GOSPODINOVO

Testament Ivana Merza

Predosjećajući da će umrijeti, Ivan je prije odlaska na operaciju sastavio svoju oporuku i to na latinskom jeziku, jeziku Crkve. Radilo se u stvari o nacrtu natpisa za nadgrobni spomenik ali mu je Ivan dao naslov "testamentum". To je bilo ujedno i posljednje što je Ivan napisao u svome životu. Oporuka je pronađena u ladici njegova pisaćeg stola nakon smrti. U nekoliko rečenica Ivan je sažeo sav svoj život i svoje vjerovanje u budućnost koju mu obećaje Onaj kojemu je povjerovao i posvetio svoj život. U tim riječima nema straha ni nezvjesnosti pred misterijem kojemu ide u susret. Iz svake riječi izvire samo vedra nada i sigurno pouzdanje u vječni život i blaženstvo što vjerniku obećava kršćanska vjera. Najprije donosimo hrvatski prijevod, a na drugoj strani faksimil izvornika i latinski prijepis.

Umro u miru katoličke vjere.
Život mi je bio Krist a smrt dobitak.
Očekujem milosrđe Gospodinovo
i nepodijeljeno potpuno vječno
posjedovanje Presvetog Srca Isusova.
I(van) M(erz) sretan u blaženstvu i miru.
Duša će moja postići cilj za koji je stvorena.
U Gospodinu Bogu.

Ivanova oporuka jest divan zaključak njegova života i kruna njegove pobožnosti. Njome je stavio točku na remek-djelo što ga je stvorio od svoje duše i svoga života surađujući s Božjom milošću.

Ove riječi njegove oporuke nalaze se danas uklesane na bijeloj mramornoj ploči nad njegovim grobom u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

TESTAMENTUM

Decessit in pace fidei catholicae.

Mihi vivere Christus fuit et mori lucrum.

Expecto misericordiam Domini
et inseparabilem, plenissimam, aeternam
possessionem Smi Cordis Jesu.

I. M. dulcis in refrigerio et in pace.

Anima mea attinget finem suum quare creata erat.

En Theo Kyrio.

BIBLIOGRAFIJA

RADOVA

IVANA MERZA

Članci i studije

Literarna kritika

1. Objektivna kritika. - *Hrvatska Prosvjeta* br.4-5,1920. str.118-120
2. Proživljavanje rata. Uz Barbusse-ov "Oganj". - *Hrvatska Prosvjeta* br.4-5(1920) str.88-95
3. K problemu katoličke književnosti. - *Hrvatska Prosvjeta* br.1, 1921. str.28-30
4. Katolička tragedija. Paul Claudel: L'Annonce faite à Marie. - *Hrvatska Prosvjeta* br.9-10, 1921. str.274-287
5. Francuski katolički naturalistički roman. Emile Baumann: L'Immolé. - *Luč* br.5, 1922. str.28-30
6. Egzotični roman u Francuskoj. Ernest Psichari: Le voyage du Centurion. - *Luč* br. 5, 1922. str.131-136
7. Francis Jammes. Životopis i analiza njegova najvažnijeg djela: Les Géorgiques Chrétiennes - *Luč*, br.6, 1922. str.161-164
8. Francis Jammes: Monsieur le Curé d'Ozeron. - *Luč*, br.9-10, 1922. str.259-265
9. Yoris Karl Huysmans 1848.-1907. Uloga konverzije. - *Luč*, 5-6, 1923. str.129-130
10. Umjetnički utjecaj latinske liturgije na obraćenje jednog naturalističkog književnika. - *Luč*, br.9-10, 1923., str.204-209

Liturgija

11. Razmatranja o Rimskom misalu - *Hrvatska Prosvjeta*, br.3-4, 1922. str.81-87
12. Upliv liturgije na francuske književnike od Chateaubriand-a (1881) do danas. - *Katolički list*, br.33, 1922. str.394-397; br.37, 1922. str.446-448; br.38 1922. str.459-461
13. Liturgijski kutić. - *Posestrimstvo*, svaki broj od 1922. do 1925.
14. Preporod crkvene glazbe. - *Narodna Politika*, br.6, 1923. str.2-3
15. Crkveni koncert. - *Narodna politika*, br.69, 1923, str.2-3
16. Domaće vijesti. Lamentacije u katedrali. - *Narodna Politika*, br.73, 1923. str.4
17. Paul Claudel i liturgija. - *Hrvatska Prosvjeta*, br.9, 1923. str.414-424
18. Duhovna obnova po liturgiji. - *Luč*, br.1, 1924. str.11-17
19. Liturgijska predavanja u Zagrebu. - *Nedjelja*, br.18, 1924. str.2-3
20. La liturgie catholique dans l'oeuvre d'Emile Baumann (Katoličke liturgija u djelu Emila Baumann-a). - *Les Cahiers Catholiques*, br.116, 1924. str. 3170-3179
21. La liturgie catholique dans l'oeuvre de Paul Claudel (Katolička liturgija u djelu Paul Claudel-a). - *Les Amitiés catholiques françaises*, br.12, 15 avril 1924, str.15-17 i br.13, 15 mai 1924, str.13-16
22. Nešto o ljepoti rimokatoličke liturgije. Svjedočanstva suvremenih francuskih književnika. - *Život*, br.5, 1924. str.260-267
23. Liturgija i umjetnost. - *Život*, br.6, 1924. str.336-340
24. U krilu sv. Liturgije. - *Hrvatska Prosvjeta*, br.12, 1924. str.510-518
25. Katolička liturgija i nekoji obraćenici. - *Život*, br.1, 1925. str.41-43
26. Božićno bogoslužje kod otaca franjevac. - *Katolički List*, br.3, 1925. str.35-37

27. Art pour Dieu (Umjetnost za Boga). - *Hrvatska Prosvjeta*, br.3, 1925. str.73-76; br.5, 1925. str.123-125
28. Himan djevica. - *Za Vjeru i Dom*, br.5, 1925. str.107
29. Obred za oblačenje novakinja kod redovnica sv.Benedikta, kad funkciju vrši biskup ili opat. - *Za Vjeru i Dom*, br.9, 1925. str.242-244; br.10, 1925. str.260-273
30. Isus prijatelj malenih. - *Katolički List*, br.43, 1925. str.551-552
31. Ljepota crkvene godine. - *Život*, br.4, 1926. str.214-220
32. Crkveno pjevanje. - *Katolički Tjednik*, br.23, 1927. str.3
33. Obred oblačenja novakinja. - *Franjevački Vjesnik*, br.1, 1928. str.18-21.
34. Gregorijanska glazba. - *Život*, br.1, 1928. str.34-38
35. Liturgija i Sv.Franjo Saleški. - *Franjevački Vjesnik*, br.4, 1928. str.100-105

Katoličke organizacije

36. Novo doba. - *Luč*, br.9-10, 1919. str.210-214
37. Što hoćemo. - *Zora-Luč*, br.1, 1920. str.4
38. Katolička đaćka internacionalna unija. - *Zora-Luč*, br.2, 1920. str.35-37; br.3-4, 1920. str.70-72
39. Novi tip akademske organizacije. - *Život*, br.2, 1920. str.20-22
40. Vjerski preporod austrijskih katolika. - *Narodna Politika*, br.48, 1920. str.2
41. Katolička internacionalna đaćka unija. - *Narodna Politika*, br.129, 1920. str.2
42. Internacionalni kongres kršćanskih demokrata. - *Narodna Politika*, br.279, 1921. str.2
43. Opera Kardinal Ferrari. Jedna katolička socijalna institucija. - *Katolički List*, br.46, 1922. str.551-554
44. Manifestacija katoličkih umjetnika. - *Narodna Politika*, br.105, 1922. str.2
45. Sedmica katoličkih književnika. - *Narodna Politika*, br.142, 1922. str.2-3; br.143, 1922. str.2-3
46. Sticanje podmlatka. - *Luč*, br.1-2, 1923. str.14-16
47. Moj dnevnik. - *Narodna Politika*, br.2, 1923. str.3

48. Orlovsko slavlje u Međimurju. - *Narodna Politika*, 14.VII.1923.
49. Unutarnja snaga Kongregacije. - *Katolički List*, br.51, 1923. str.618-619
50. Nove smjernice omladinskog pokreta. - *Katolički List*, br. 1, 1924. str.10-11
51. Na adresu "Hrvatskog sokola". - *Katolički List*, br.2, 1925. str.20-21
52. Katoličkim roditeljima. Prigodom proslave Dana katoličke omladine. - *Nedjelja*, br.18, 1925. str.1-2
53. Kolumbovi vitezovi u Rimu. - *Orlovska Straža*, br.4, 1926. str.16-18
54. Orlovska organizacija - đastvo i Katolički pokret. (Izdano kao rukopis). - Zagreb, 1926.
55. Hrvatsko Orlovstvo. - *Kalendar Presv.Srca Isusova i Marijina*, Zagreb 1926. str.146-147
56. Svećenik kao duhovnik Omladinskog udruženja. - *Franjevački Vjesnik*, br.4, 1927. str.85-87
57. Borba njemačke katoličke omladine proti sportskom materijalizmu. - *Život*, br.4, 1927. str.230-233; br.5, 1927. str.282-289.
58. Iz povjesti Orlovstva. - *Katolički Tjednik*, br.25, 1927. str.8-9
59. Apostolat naše belgijske braće. - *Orlovska Straža*, br.7-8, 1927. str.222-223
60. Orlovstvo i prilike u Katoličkom pokretu. (Izdano kao rukopis). - Zagreb, 1927.
61. Mahničevim putem. - *Orlovska Misao*, br.3-4, 1927./1928. str.33-36
62. Osnivajmo orlovska i orlička društva. - *Katolički Tjednik*, br.3, 1928. str.3
63. Križari novog vijeka. - *Orlovska Straža*, br.5, 1928. str.130-134
64. Iz suvremene duhovne pastve. - *Franjevački Vjesnik*, br.6, 1928. str. 161-167
65. Dr.I.Merz o senioratu. Iz Merzova pisma od 25.IV.1927. - *Katolički Tjednik*, br.40, 1928.
66. Orlovstvo nije nikakva novotarija. - *Katolički Tjednik*, br.40, 1928. str.5
67. Interkonfesionalizam. - *Nedjelja*, br.29, 1938. str.2-3

Katolička Akcija

68. Katolička Akcija u Italiji. - *Katolički List*, br.1, 1924. str.4-9
69. Katolicizam i politika. - *Katolički List*, br.16, 1924. str.187-190; br.17, 1924. str.201-203; br.18, 1924. str.212-213
70. Katolici i politika. - *Nedjelja*, br.17, 1924., str.1-2
71. Biskupi i izbori u Francuskoj. - *Nedjelja*, br.23, 1924. str.2-3
72. Katolička Akcija i stranačka politika. - *Katolički List*, br.25, 1924, str.295-298
73. Katolička Akcija i politička stranka. - *Život*, br.5, 1924. str.303-305
74. Izbori u Francuskoj. - *Katolički List*, br.28, 1924. str.336-338
75. Katolička Akcija. - *Katolički List*, br.30, 1924. str.360-361; br.31, 1924. str.368-370; br.32, 1924. str.383-385; br.33, 1924. str.400-403
76. Katolička Akcija - katolička politička stranka - katolički dnevnik. - *Nedjelja*, br.1, 1925. str.3-4
77. Vječni Rim. Katolička Akcija. - *Za Vjeru i Dom*, br.1, 1925. str.15; br.2, 1925. str.27-28; br.3, 1925. str.44-47
78. Katolička Akcija i vjerska udruženja. - *Vrhbosna*, br.9-10, 1926. str.163-165
79. Provođenje hrvatske Katoličke Akcije. - *Vrhbosna*, br.3, 1927, br.44-47
80. Vlast Crkve.- *Vrhbosna*, br.4-5, 1927. str.75-80; br.6,1927. str.94-96; br.7, 1927. str.105-108
81. Vjera i Gospodarstvo. - *Orlovska Straža*, br.7-8, 1927. str.226-227
82. Socijalno-ekonomska akcija katolika. - *Katolički Tjednik*, br.18, 1927. str.5-6
83. Vjera i gospodarski život. - *Katolički Tjednik*, br.27, 1927. str.5
84. Katolička Akcija. Narav i definicija - cilj - sredstva. - Knjižnica Novi Život, Svezak 4, Šibenik 1927.
85. Kršćanski društveni poredak. - *Orlovski Vjesnik*, br.1, 2, 3-4,1928.

Papa - Rim

86. Mir Kristov u Kraljevstvu Kristovu. - *Mladost*, br.7, 1923. str.95-96
87. Katoličanstvo i hrvatski narod. - *Mladost*, br.11-12, 1924. str.201-214
88. Vječni Rim. - *Za Vjeru i Dom*, br.1, 1925. str.15
89. U Vječni Rim! - *Mladost*, br.3, 1925. str.65-67
90. Sveta Godina. - *Za Vjeru i Dom*, br.4, 1925. str.83-86
91. Orlovi u Rimu. - *Katolički Tjednik*, br.13, 1925. str.5-6
92. U misijskoj izložbi. - *Za Vjeru i Dom*, br.10, 1925. 266-269
93. Papa. - *Za Vjeru i Dom*, br.12, 1925. str.337-339
94. Suze Sv.Oca. - *Katolički Tjednik*, br.51, 1926. str.9
95. Njegovoj Svetosti Papi Piju XI prigodom 5. godišnjice krunjenja. - *Za Vjeru i Dom*, br.1-2, 1927. str.3-4
96. Papina država. - *Katolički Tjednik*, br.26, 1927. str.5-6
97. Krist Kralj. - *Za Vjeru i Dom*, br.8-9, 1943. str.3

Lurd

98. Dva čuda u Lurdu. - *Narodna Politika*, br.187, 1921. str.2-3
99. Zolin Lurd. - *Hrvatska Prosvjeta*, br.7, 1923. str.316-329
100. Lurdske proslave u Zagrebu. - *Nedjelja*, br.13, 1924. str.3-4
101. Lurd. - *Katolički List*, 1924.god.: br.37, str.441-444; br.38, str.460-461; br.39, str.477-480; br.40, str.489-491; br.41, str.503-506
102. Najnovija čudesa u Lurdu. - Popularno nučna knjižnica "Hrv. kat. narod. saveza" u Zagrebu, Zagreb 1924.
103. Naša Gospa Lurdska. - *Glasnik Sv. Ćirila i Metoda*, br.2, 1925. str.25-26
104. Lurd u francuskoj književnosti. - *Za Vjeru i Dom*, 1925.god.: br.1, str.5-7; br.2, str.25-27; br.3, str.34-38; br.4, str.70-73; br.5, str.108-110; br.6-8, str.140-146

Kršćanski moral

105. Crkveni autoritet i novinstvo. - *Život*, br.1, 1919.-1920. str.22-23
106. Zdravi i nezdravi nacionalizam. - *Život*, br.6, 1924. str.350-358
107. Zabrana čitanja nekih novina. - *Katolički List*, br.42, 1924. str.519
108. Biskup zabranjuje čitanje loših novina. - *Katolički List*, br.42, 1924. 519-520
109. Žena i politika. - *Za Vjeru i Dom*, br.2, 1925. 22-24
110. Katolici i novi plesovi. Izrađeno prema francuskom. - Sarajevo 1926.
111. Ti i ona. Namijenjeno zrelijoj muškoj omladini. - Knjižnica Novi Život, Svezak 1, Zagreb, 1926.
112. Borimo se protiv današnjih plesova u dvoje. - *Katolički Tjednik*, br.5, 1928. str.5
113. Katolički omladinac i politika. - *Narodna Politika*, br.121, 1928. str.1 (Članak je uključen u članak od Pave Matijevića: Dr.Ivan Merz i političko držanje katolika. - Isti broj, ista strana)
114. Smjernice za obnovu kršćanskih čudorednih običaja. - *Katolički Tjednik*, 1928: br.12, str.2-3; br.13, str.2-3, br.14, str.2-3
115. Suvremena križarska vojna njemačkih katolika. - *Katolički Tjednik*, 1928: br.22, str.2; br.23, str.2-3; br.24, str.2; br.25, str.2; br.26, str.2
116. Prava ljubav k domovini. - Kalendar Srca Isusova i Marijina, Zagreb 1929. str.123-125
117. Krijesnica. - *Za Vjeru i Dom*, br.4-5, 1930, str.85-86
118. Smjernice organizacije o stvaranju kršćanskih čudorednih običaja. - *Za Vjeru i Dom*, br.4, 1934. str.52-53
119. Marija i tjelovježba. - *Mladost*, br. 8-9, 1924. str.139-141
120. Katolički tjelesni uzgoj. - *Katolički Tjednik*, br.32, 1926. str.1-2
121. Tjelesni uzgoj kod omladine. - *Franjevački Vjesnik*, 1927.g.; br.7, str.148-150; br.8, str.173-174; br.9, str.193-196
122. Tjelesni uzgoj omladine. - *Katolički Tjednik*, br.8, 1928. str.5
123. Tjelesno savršenstvo uvjet duševnog savršenstva. - *Franjevački Vjesnik*, br.9, 1928. str.271-274

Razno

124. Rabindranath Tagore o Europi. - *Život*, br.4, 1919-1920, str. 85-86
125. La vie et l'oeuvre d'un grand prélat de Yougoslavie. - *Les Amitiés françaises*, br.2, 1921, str.8-10
126. Đak-apostol Pierre Poyet. - *Luč*, 1-2, 1922. str.24-27
127. Bistričko proštenišće. - *Hrvatska Prosvjeta*, 1922.g.: br.17-18, str.431-432; br.19-20, str.476-478
128. Proslava 75-godišnjice samostanske preparandije. - *Nedjelja*, br.22, 1924. str.1-2
129. Sv.Tarzicije. - *Mladost*, 1924. str.201
130. Nove katoličke novine. - *Nedjelja*, 50, 1924. str.2-3
131. Posjet odličnog francuza. - *Narodna Politika*, br.18, 1925. str.4
132. Školstvo. - *Za Vjeru i Dom*, 1925.: br.5, str.111-117; br.6-7, str.174-187
133. Junački život sv.Ivane od Arka. - Knjižnica Novi Život, Svezak 2, Zagreb 1926.
134. Ing.Dragan Marošević. - *Vjesnik Marijinih Kongregacija*, br.5, 1927. str.70-71
135. Novosti jednog dana. Iz katoličkog svijeta. - *Katolički Tjednik*, br.3, 1928. str.2
136. Iz značajnijih pisama Dra Ivana Merza. - *Život*, br.5, 1938. str.294-300
137. Philosophia perennis. - *Đački Orao*, br.4, 1926. str.9-12; pretiskano u *Nedjelji* 1942.: br.28, str.3; br.29, str.3
138. Jedan dan kod trapista. - *Nedjelja*, br.7, 1944. str.6
139. Merz o sv.Franji. - *Ivan Merz - Glasilo Postulature*, br.1-2, 1976. br.9

S a b r a n a d j e l a, 1. svezak

140. L'influence de la liturgie sur les écrivains français de Chateaubriand á nos jours. (Utjecaj liturgije na francuske književnike od Chateaubriand-a do naših dana.) Doktorska disertacija Ivana Merza obranjena na Filozofskom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta 1923. - Izdana je prigodom 100. obljetnice rođenja Ivana Merza kao prvi svezak njegovih Sabranih djela. - Zagreb, Filozofski Fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Postulatura kauze za kanonizaciju Ivana Merza, 1996., 303 str.

BIBLIOGRAFIJA

PUBLIKACIJE O IVANU MERZU

Ovdje se navode samo biografije, knjige i veće studije objavljene o Ivanu Merzu. Brojni članci, eseji i manje studije objavljene u raznim časopisima i drugim publikacijama u ovom popisu nisu uključeni.

Biografije, knjige, studije

1. Dr. Dragutin Kniewald: Ivan Merz - život i djelovanje. Zagreb 1932.
2. Božji čovjek Hrvatske - Dr. Ivan Merz. Zbirka eseja i članaka. Zagreb 1938.
3. Dr. Kniewald Karoly: A lelek tuzharcosa - Dr. Ivan Merz elete. Szalesi Muvek 1940., 193 str. Prijevod biografije Ivana Merza na mađarskom jeziku.
4. Josip Vrbanek, DI: Vitez Kristov Ivan Merz, Zagreb 1943.
5. Božidar Nagy, DI: Borac s bijelih planina - Ivan Merz. Zagreb, Filozofsko-Teološki Institut, 1971.
6. Ivan Merz: Put k suncu. Odabrani spisi. - Zagreb, Postulatura Ivana Merza, 1978., 179 str.
7. Božidar Nagy, DI: Prijatelj mladih - Ivan Merz, Zagreb 1974., 132 str.
8. Dr. Marin Škarica: Ivan Merz - iniziatore del movimento liturgico in Croazia (Ivan Merz, začetnik liturgijskog pokreta u Hrvatskoj), Rim 1975., 511 str.; doktorska disertacija na talijanskom jeziku (u rukopisu). Objavljen izvadak.
9. Božidar Nagy, DI: Ivan Merz - uomo di fede ed educatore alla fede (Ivan Merz - čovjek vjere i odgojitelj za vjeru), Rim 1977., 354 str.; doktorska disertacija na talijanskom jeziku (u rukopisu). Objavljen izvadak.

10. Pojava i značenje dr. Ivana Merza u Crkvi u Hrvatskoj. Zbornik radova sa Simpozija održanog 1978.g. prigodom 50. obljetnice smrti Ivana Merza. Zagreb 1979., 130 str.
11. Božidar Nagy, DI: Tko je Ivan Merz? Kratak prikaz života i djelovanja Ivana Merza. Zagreb 1980., 88 str.
12. Dr. Dragutin Kniewald: Sluga Božji dr. Ivan Merz (drugo izdanje), Zagreb 1988., 318 str.
13. Dušan Žanko: Svjetlo na gori - Dr. Ivan Merz. Zagreb 1990.; 75 str.
14. Ivan Merz: Put k suncu. Odabrani tekstovi Ivana Merza. Priredio i komentirao o. Božidar Nagy. - Zagreb, Filozofsko teološki institut FTI i Postulatura za beatifikaciju I. Merza, 1993. - Drugo nadopunjeno izdanje, 232 str.
15. Božidar Nagy: Ivan Merz, istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja. - Zagreb, Izd. Postulatura za beatifikaciju Ivana Merza. 1. izdanje 1995., 2. izdanje 1996., 56 str.
16. Simpozij o Ivanu Merzu 1996. g. - Radovi objavljeni u časopisu "Obnovljeni Život", br. 3/4 1997.
17. Fabijan Veraja: Ivan Merz, Pioniere dell' Azione Cattolica in Croazia. Positio super vita virtutibus et fama sacntitatis. - Roma, Libreria Editrice Vaticana, 1998., 1104 str.

Časopisi o Ivanu Merzu

1. Glasilo Postulature - Ivan Merz. Časopis za promicanje poznavanja i štovanja Ivana Merza. Izlazi u Zagrebu od 1973.g.
2. Orao zlatnih krila - List za promicanje štovanja sluge Božjega Ivana Merza. Osnivač i urednik Marko Sinovčić. List izlazi u Buenos Airesu, u Argentini od 1981.g.
3. Rycerz krzyza białego - Vitez bijeloga križa. List I.Merza na poljskom jeziku. Izdaje ga i uređuje Jozef Staszkwian, Gromadka, Poljska. Izlazi od 1993.g.

S a d r Ź a j

Predgovor	5
Ivan Merz - biografija	13
Ideali mladosti	16
Život	18
Prolaznost, smrt, vječnost	20
Bog	25
Krist	30
Žar Euharistije	32
Ljubav Kristova Srca	40
Crkva	43
Svjetionik kroz vjekove	47
Marija	51
Čarobna ljepota	55
Stvaranje remek-djela	62
Plamen za beskrajnim visinama	70
Borba za savršenošću	75
Odaslanik Velikog Kralja	70
Uspon na goru svetosti	83
Ljubav, čistoća, brak, obitelj	89
Suradnja s Kristom	95
Dobiveni dani	104
Zamisao nove zajednice	106
Trpljenje posvećuje dušu	108
Očekujem milosrđe Gospodinovo	115
Bibliografija radova Ivana Merza	117
Bibliografija o Ivanu Merzu	126
Sadržaj	127

RADOST I NADA

ovaj niz knjiga nudi čitatelju mogućnost dubljeg
molitvenog i meditativnog života

---

1. Dietrich von Hildebrand
ENCIKLIKA HUMANAE
VITAE, Zagreb, 1970.
  2. S. Ignacio de Loyola
DUHOVNE VJEŽBE
Zagreb, 1971.
  3. Vatroslav Halambek
KAPI ZA SRCE
Zagreb, 1996.²
  4. Karl Rahner
MOLITVE ŽIVOTA
Zagreb, 1995.²
  5. Stjepan Harjač
SRČE - DAR
Zagreb, 1995.²
  6. Stjepan Harjač
ŽIVOT IZ SRCA
Zagreb, 1994.²
  7. Anthony de Mello
PUT K BOGU,
Zagreb, 1996.³
  8. Ivan Cindori
KAMO IDE TVOJ
ŽIVOT?
Zagreb, 1994.
  9. Ignacio Echániz
RAZGOVORI SA
SVECEM
Zagreb, 1994.
  10. Anthony de Mello
PJEV PTICE
Zagreb, 1996.³
  11. Anthony de Mello
MOLITVA ŽABE (I. dio),
Zagreb, 1997.²
  12. Anthony de Mello
MINUTA MUDROSTI,
Zagreb, 1997.²
  13. Anthony de Mello
IZVORI
Zagreb, 1995.
  14. Anthony de Mello
MOLITVA ŽABE (II. dio)
Zagreb, 1996.
  15. Mihály Szentmártoni
U POTRAZI ZA
PUNINOM
Zagreb, 1996.
  16. Slavko Pavin
TI UZA ME
Zagreb, 1996.
  17. Ivan Cindori
DOĐI I VIDI!
Zagreb, 1997.
  18. Mirko Nikolić
MOLITI - ALI KAKO?
Zagreb, 1997.
  19. Anthony de Mello
POZIV NA LJUBAV
Zagreb, 1997.
  20. Nikola Stanković
ZRNO VJERE
Zagreb, 1997.
  21. Nikola Stanković
KLICA NADE
Zagreb, 1997.
  22. Nikola Stanković
KLAS LJUBAVI
Zagreb, 1997.
  23. Mirko Nikolić
LJEPOTA SUSRETA
Zagreb, 1998.
  24. Pierre Teilhard deChardin
HVALOSPJEV SVEMIRA
Zagreb, 1998.
  25. Mirko Nikolić
RADOST SUSRETA
Zagreb, 1999.
  26. Ivan Merz
PLAMEN ZA VISINAMA
Zagreb, 1999.
-

Ove i ostale knjige FTI-a mogu se naručiti na adresi:
STJEPAN DILBER, HR-10001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeve 31
(tel. 01/433.362; /433-229; Fax: 01/433-230)

Ivan Merz rođen je u Banja Luci 16. XII. 1896. god. Odgajan je u liberalnoj sredini. Gimnaziju je završio u rodnom mjestu. Nakon mature, 1914. god., pohađa kroz tri mjeseca vojnu akademiju, a potom 1915. god. započinje studij prava na Bečkom sveučilištu. Prvi svjetski rat pre-

kida mu studij. Mobiliziran je. Proživljava sve strahote rata na frontu u Italiji od 1916. do 1918. Nakon rata nastavlja studij književnosti u Beču 1919. i potom u Parizu od 1920. do 1922. god.

Po završetku studija, u jesen 1922. god., dolazi u Zagreb gdje postaje profesor francuskog jezika i književnosti na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Doktorirao je 1923. na Filozofskom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta radnjom pisanom na francuskom o utjecaju liturgije na francuske pisce. Sve svoje slobodno vrijeme posvećuje odgoju mladeži u katoličkim organizacijama. Jedan je od prvaka liturgijskog pokreta u Crkvi u Hrvatskoj. Glavna njegova karakteristika kao katoličkog intelektualca jest ljubav i odanost Katoličkoj Crkvi, Rimu i Papinstvu. Ivan Merz je bio čovjek žive vjere, iskrene molitve, samoodricanja, dnevne Pričesti, adoracije, predanog trpljenja, široke naobrazbe. Umro je u Zagrebu 10. svibnja 1928.g. u 32. godini života, na glasu svetosti. Na samrti je prikazao svoj život kao žrtvu Bogu za hrvatsku mladež. Postupak za njegovo proglašenje blaženim u tijeku je u Rimu, u vatikanskoj Kongregaciji za kauze svetaca.

U ovoj je knjizi objavljen izbor njegovih najljepših misli koje nam pokazuju kako se uspinjao prema Bogu koji ga je svojom milošću privlačio.